

MINISTERUL EDUCAȚIEI

LIANA-CECILIA BĂRBOS
ANDREIA-NICOLETA MAXIM
ADELA MILITAR
ILDIKÓ NEMEŞ
ZSOLT SZABÓ

Limba și literatura română

pentru școlile și secțiile cu predare
în limba maghiară

clasa a IX-a

FILIERA TEHNOLOGICĂ

EDITURA DIDACTICĂ ȘI PEDAGOGICĂ S.A.

Acest manual este proprietatea Ministerului Educației.

Acest manual școlar este aprobat prin Ordinul Ministrului Educației nr. 4065/16.06.2022 și este realizat în conformitate cu Programa școlară aprobată prin Ordinul Ministrului Educației Naționale nr. 5153/2021.

116.111 - numărul de telefon de asistență pentru copii.

MINISTERUL EDUCAȚIEI

Limba și literatura română

pentru școlile și secțiile cu predare
în limba maghiară

FILIERA TEHNOLOGICĂ

clasa a IX-a

EDITURA DIDACTICĂ ȘI PEDAGOGICĂ S.A.

ACEST MANUAL A FOST FOLOSIT DE:						
ANUL	Numele elevului care a primit manualul	Clasa	Școala	Anul școlar	Starea manualului*	
					la primire	la returnare
1.						
2.						
3.						
4.						

* Starea manualului se va înscrie folosind termenii: nou, bun, îngrijit, nesatisfăcător, deteriorat. Cadrele didactice vor controla dacă numele elevului este scris corect. Elevii nu trebuie să facă niciun fel de însemnări pe manual.

Contribuție autori:

Unitatea 1 – Szabó Zsolt, Militar Adela

Unitatea 2 – Nemes Ildikó, Militar Adela, Bărbos Liana-Cecilia, Maxim Andreia-Nicoleta

Unitatea 3 – Bărbos Liana-Cecilia, Maxim Andreia-Nicoleta

© E.D.P. 2022. Toate drepturile asupra acestei ediții sunt rezervate Editurii Didactice și Pedagogice, București. Orice preluare, parțială sau integrală, a textului sau a materialului grafic din această lucrare se face numai cu acordul scris al editurii.

© Liana-Cecilia Bărbos, Andreia-Nicoleta Maxim, Adela Militar, Ildikó Nemes, Zsolt Szabó

EDITURA DIDACTICĂ ȘI PEDAGOGICĂ S.A.

Str. Spiru Haret nr. 12, sector 1, cod 010176, București

Tel.: 021.315.38.20

Tel./fax: 021.312.28.85

e-mail: office@edituradp.ro

www.edituradp.ro

Comenzi pentru această lucrare se primesc:

* prin poștă, pe adresa editurii

* prin e-mail: comenzi@edituradp.ro
comercial@edituradp.ro

* prin telefon/fax: 021.315.73.98

Referenți: **Referent preuniversitar:** Prof. dr. gradul I **Vintilă Isabel-Giorgiana**
Referent universitar: Conf. univ. dr. **Glava Cătălin Cosmin**

Credite foto: **Shutterstock, Freepik**

Redactor: **Valentina Jercea**

Tehnoredactare: **Gabriela Dimitriu**

Coperta: **Mădălina Mogoșeanu**

Deșteaptă-te, române!

Andrei Mureșanu

Deșteaptă-te, române, din somnul cel de moarte,
În care te-adânciră barbarii de tirani!
Acum ori niciodată croiește-ți altă soarte,
La care să se-nchine și cruzii tăi dușmani!

Acum ori niciodată să dăm dovezi la lume
Că-n aste mâni mai curge un sânge de roman,
Și că-n a noastre piepturi păstrăm cu fală-un nume
Triumfător în lupte, un nume de Traian!

Priviți, mărețe umbre, Mihai, Ștefan, Corvine,
Româna națiune, ai voștri strănepoți,
Cu brațele armate, cu focul vostru-n vine,
„Viață-n libertate ori moarte!” strigă toți.

Preoți, cu crucea-n frunte! căci oastea e creștină,
Deviza-i libertate și scopul ei preasfânt.
Murim mai bine-n luptă, cu glorie deplină,
Decât să fim sclavi iarăși în vechiul nost' pământ!

CUPRINS

UNITATEA I

U1 – TEHNOLOGIILE ÎN VIAȚA NOASTRĂ	7
<i>Efectul Facebook – Din culisele rețelei de socializare care unește lumea</i> de David Kirkpatrick.....	8
<i>O mie nouă sute optzeci și patru</i> de George Orwell.....	20
<i>Despre pericolele lumii internet</i> (interviu cu Bogdan Botezatu).....	27
<i>Rețelele sociale, cum funcționează ele</i> de Emmanuel Trédez.....	28
<i>Inocenții</i> de Ioana Pârvulescu.....	33
<i>Necazuri cu școala</i> de Daniel Pennac.....	40
<i>Despre educație</i> (50 de minute cu Pleșu și Liiceanu).....	45
Evaluare.....	47

UNITATEA II

U2 – STIL DE VIAȚĂ SĂNĂTOS	49
<i>Păstrăvăria lui Mitică; Rețetă de la Chef Ghiță; Straie populare în zi de sărbătoare</i> (Sănătate cu de toate).....	50
<i>Scrisori către o tânără gimnastă</i> de Nadia Comăneci.....	57
<i>Rime mici</i> de Bogdan Răileanu.....	69
<i>Perspective psihologice despre un stil de viață sănătos</i> (interviu cu Nicolae Hâncu).....	79
<i>Eu sunt Malala</i> de Malala Yousafzai.....	80
<i>Arta de a călători</i> de Alain de Botton.....	85
Evaluare.....	93

UNITATEA III

U3 – ADOLESCENȚI PRINTRE CĂRȚI	95
<i>Acest alt alt animal care sunt</i> de Horea Poenar.....	96
<i>Oameni și cepe</i> de Dumitru Cornel Vilcu.....	102
<i>Valori, atitudini și comportamente sociale</i> de Petru Iluț.....	108
<i>Semnul exclamării</i> de Cătălin Ștefănescu.....	111
<i>Dacă într-o noapte de iarnă un călător</i> de Italo Calvino.....	113
<i>Corul leilor</i> de Dragomán György.....	119
<i>Cântec de drum</i> de Ion Minulescu.....	125
Evaluare.....	128
Anexe	130

Prezentarea manualului

Manualul cuprinde: **varianta tipărită și varianta digitală** (similară cu cea tipărită, are în plus activități multimedia interactive de învățare, cu rol de a spori valoarea cognitivă).
Varianta digitală este accesibilă pe platforma www.manuale.edu.ro

Manualul este structurat în 3 unități de învățare

U1

Tehnologiile în viața noastră

- Efectul Facebook – Din culturile rețelei de socializare care unește lumea de Daniel Filăruș
- O mie nouă sute optzeci și patru de George Orwell
- Despre personaje literare Internet (Internet ca Bagajul Boteraru)
- Rețelele sociale, cum funcționează ele de Emanuel Trăile
- Inocenții de Isaia Păvăluș
- Necazuri cu școala de Daniel Penar
- Despre educație (Școala din România și Flăcăii Literei)
- Evaluare

U2

Un stil de viață sănătos

- Plămâdirea lui Mitică; Reteta de la Chef Ghiță; Strana populare în zi de sărbătoare (Simboluri de rațe)
- Scriitori către o țară războinică (Simboluri de rațe)
- Rime mici de Bogdan Bălcău
- Perspective psihologice despre un stil de viață sănătos (Intermedii ca Broșura Hârtă)
- Eu sunt Malala de Malala Yousafzai
- Artă de a călători de Alina de Botton
- Evaluare

U2

Un stil de viață sănătos

- Plămâdirea lui Mitică; Reteta de la Chef Ghiță; Strana populare în zi de sărbătoare (Simboluri de rațe)
- Scriitori către o țară războinică (Simboluri de rațe)
- Rime mici de Bogdan Bălcău
- Perspective psihologice despre un stil de viață sănătos (Intermedii ca Broșura Hârtă)
- Eu sunt Malala de Malala Yousafzai
- Artă de a călători de Alina de Botton
- Evaluare

Structura unităților de învățare

Lecții de predare-învățare

Evaluare

Activități

- Pregătește-te de lectură!
- Invitație la lectură! Să explorăm! Aplicativ (teorie)
- Să vorbim/să scriem despre...
- Sub semnul dialogului!
- Sub semnul colaborării/ toleranței culturale!
- Întâlnire cu scriitorii

U1

O mie nouă sute optzeci și patru de George Orwell

Pregătește-te de lectură!

1. **Lectură pe grup!**
Priviți imaginea alăturată și exprimați-vă părerea despre ce credeți că reprezintă imaginea? Care ar fi un titlu potrivit? De ce? Prezentați-vă răspunsurile în fața clasei.

2. Descărcați un motor de căutare pe internet (Google, Startpage, Metager etc.) și căutați următoarele informații:
a. numele real al scriitorului George Orwell, când și unde s-a născut;
b. titlurile a trei romane din care au fost scrise de George Orwell;
c. alte informații relevante despre scriitor.

3. Dacă ai auzit despre show-ul de televiziune Big Brother, povestește-le colegilor tăi pe scurt despre formatul emisiunii concurs. Dacă nu ai auzit despre acest show, caută pe internet cel puțin două informații interesante despre emisiune. Conspic alți emișiori TV care au un format asemănător? Numiște-le!

Invitație la lectură!

Citește, cu atenție, următorul text.

Ministerul Adevărului ar avea, după câte vorbește oamenii, vreo trei mii de încalpări deosebite ghimburate și camuflajate neproprietate deosebită. Trei alte clădiri mai există, îngrășitate prin Londra, asemănătoare cu aspect și cu mișcare. Clădirea asta domină arhitectura din jur în așa măsură, încât de pe aeroplanelor Rocalia Victoria le poți vedea pe toate patru deodată. Sunt înalte, colorate, patru Minister care și împart între ele apartatul de guvernământ: Ministerul Adevărului, care se ocupă cu știrile, cu distracțiile, cu educația și cu artele frumoase; Ministerul Fictii, care se ocupă cu războai, Ministerul Iubirii, care se ocupă cu menținerea ordinii și disciplinei, și Ministerul Abundenței, care răspunde de treburile economice.

În Noaptea, numele lor sunt Minisdrul Mănuș, Minisdrul și Minisdrul. Dintr-o noapte, Ministerul Iubirii este cel cu cele mai înalte înălțimi: Nu are deloc țevuri. Viteza nu a fost niciodată înaltă și nici nicăieri nu s-a apropiat de clădire la mai puțin de o jumătate de kilometru. Este imposibil să sari acolo altfel decât cu treburile oficiale, și

EVALUARE

Citește, cu atenție, următorul text:

Obiectul pe care Exploratorul Timpului îl ținea în mână era un mecanism structurat, metalic, de construcție foarte delicată, cu puțin mai mare decât un ceas obișnuit. Ușure resurturi* erau de filde, albe, albe dintr-un subțiriș cristalin și transparent. Din acest moment trebuia să mă așez pe scaun, să dau tot ce era în mine... În afară de, de când când acceptam explicațiile lui – este un fenomen absolut inexplicabil. Lăsa una din mâinile mele erau împingate prin tașă adâncă și a șarlată în foc, cu două picături pe covorașul din fața clădirii. Pe această mână pentru mecanismul. Apoi își trase un scaun și se așeză. [...] Eu mi-am instalat un taru înlocuitor, foarte aproape de foc, și îl traseam cât mai în față, în așa fel încât să fiu aproape, între Exploratorul Timpului și clădire. Filozofia în spatele lui, prințind, peoțe unice. Medicii și Primarul din Provincia B erau în profunzime deșapă. Psihologii – din stăruie. Bărbatul foarte tăcut stătea în picioare în spatele Psihologului. Toți erau cu atenție încordată. Mi-e imposibil să cred că, în asemenea condiții, ar fi cu putință să ai se prezinta vreo scaturire, oricât de subtil ar fi fost concepută și oricât de hidemulic ar fi fost necesară [...]

Mi-a luat doi ani ca să o confecționez, replică Exploratorul Timpului. As vrea să înteleg că această mașină, atunci când este apăsată, trimite mesajul să încevi în viitor, iar realitatea o pune mijloc în seara toamnei. Săna aceasta este necesară pe care va sta Exploratorul Timpului. Acum vei apăsa pârghia și mașina va porni. Se va șterge din fața voastră, va trece în viitor și va dispărea. Priviți bine la ea. Priviți de asemenea și la mașină, și asigurați-vă că nu este la mijloc nicio scaturire.

Herbert George Wells, *Mașina timpului*

* resurturi – arcuri, componente ale mecanismului;
* scaturiri – bușonări, înălțări.

Răspunde corect la următoarele cerințe.

1. Prezentază câte un sinonim contextual pentru fiecare dintre următoarele cuvinte: 8p

- reanșat – ...
- odăru – ...
- conferința – ...
- prini – ...

2. Alcătuește câte un enunț cu fiecare dintre următoarele cuvinte: 12p

- imp – ...
- obșnuit – ...
- șarlată – ...

U3

Întâlnire cu scriitorii

Ion Minulescu (6 ianuarie 1881 – 11 aprilie 1946, numele la naștere: Ion Theodor Minculescu). Poet, prozator și dramaturg român. Debutat cu poezia în revista „Proștina vorbire” (1897) și în „Vestea” și a devenit cunoscut prin poezia sa poetică. Volumul *Amoruri pentru mai târziu* (1908) reprezintă un moment crucial în evoluția liricii românești, prin practicarea versului liber, regenerarea lexicului poetic și impunerea simbolismului.

Să înțelegem/să descoperim!

1. Ce impresie ți-a produs lectura textului?

2. Selectează cuvinte care aparțin claselor lexicale nominale și clasifică-le.

3. Notează, în coloana a doua, litera care indică sensul din text al cuvintelor din prima coloană.

1. bătător	...	a. a renunța la ceva
2. a colindă	...	b. să își exprime simpatia, simțirea
3. a călător	...	c. să stea, pe care s-a umblat mult
4. întreprind	...	d. a umbla în seara de Crăciun sau de Anul Nou, din când în când, cândăniș colindă
5. hat o buclă	...	e. a sta, a vedea la cheag, vrea
6. și vinde aerocal	...	f. a străbăta, a călătoria, a bate un drum g. a conduce pe cineva pe un drum

4. Transformă structurile active în structuri pasive și alcătuește enunțuri, după modelul:
a. bătător – o fi bătător
b. a călătorii călătoria din grădini
c. Drumurile au fost bătătorite de excursioniști.
d. a călători – ... b. a găsi – ...
e. a însoțire – ... d. a opti – ...
e. a vinde – ...

5. Recitește poezia lui Ion Minulescu și notează cu Adevărat (A) sau Fals (F) următoarele afirmații:

- Din text se desprinde ideea călătoriei pe drumul cosmopolit.
- Fiecare om are un caracterizat deosebit care poartă apăna pe drumul timpului ideal.
- Fiecare om are un caracterizat deosebit care poartă apăna pe drumul timpului ideal.
- Înțelegem și caracterizăm prin simpatie către ideal.
- Înțelegem și caracterizăm atenția și îl abate din drumul lui.

Instrucțiuni de utilizare a manualului digital:

Mărire/micșorare

Ecran complet

Salt la începutul manualului

Activități multimedia statice

Buton înainte

Pictograme

Salt la sfârșitul manualului

Activități multimedia interactive – aplicații cu interactivitate ridicată

Buton înapoi

Pagina anterioară

Secțiunea de „ajutor”

Activități multimedia animate – videoclipuri

Competențe generale

- 1. Receptarea mesajului oral și scris, în diferite situații de comunicare**
- 2. Producerea mesajului oral și scris, în diferite situații de comunicare**
- 3. Interacțiunea orală și scrisă**
- 4. Medierea culturală în context plurilingv și pluricultural**

Competențe specifice

- 1. Receptarea mesajului oral și scris, în diferite situații de comunicare**
 - 1.1. Înțelegerea globală a mesajului oral sau scris, formulat într-un limbaj standard, pe teme familiare
 - 1.2. Identificarea informațiilor de detaliu dintr-un mesaj oral sau scris
 - 1.3. Sesizarea atitudinii și a opiniei vorbitorului față de mesajul oral sau scris
 - 1.4. Recunoașterea registrului în care este formulat mesajul oral sau scris
 - 1.5. Realizarea lecturii ca activitate autonomă/independentă
- 2. Producerea mesajului oral și scris, în diferite situații de comunicare**
 - 2.1. Susținerea unui monolog: descrierea experiențelor, oferirea de informații, argumentarea unui punct de vedere, pe o temă familiară
 - 2.2. Susținerea unui discurs public: anunțul și expunerea adresate unui auditoriu
 - 2.3. Producerea unui text scris: scrierea creativă (relatarea unor experiențe) și redactarea de eseuri sau rapoarte pe teme familiare
 - 2.4. Utilizarea strategiilor de producere orală și scrisă
- 3. Interacțiunea orală și scrisă**
 - 3.1. Participarea la interacțiuni orale, în situații cotidiene de viață sau pornind de la textele citite
 - 3.2. Participarea la interacțiuni scrise, în situații cotidiene de viață sau pornind de la textele citite
 - 3.3. Utilizarea strategiilor de interacțiune orală și scrisă
- 4. Medierea culturală în context plurilingv și pluricultural**
 - 4.1. Facilitarea înțelegerii mesajului global și a unor informații cu caracter general, legate de situații concrete de viață sau desprinse din textele citite/audiate, prin realizarea unor prezentări orale/scrise
 - 4.2. Stabilirea unor legături între experiența de lectură și experiența de viață pentru clarificarea propriilor principii și valori
 - 4.3. Valorificarea valențelor cultural-identitare ale limbii în diverse contexte
 - 4.4. Facilitarea comunicării în contexte care actualizează puncte de vedere divergente urmărindu-se asigurarea consensului
 - 4.5. Manifestarea sensibilității, a toleranței și a respectului față de diversitatea culturală

U1

Tehnologiile în viața noastră

- **Efectul Facebook** – Din culisele rețelei de socializare care unește lumea
de David Kirkpatrick
- **O mie nouă sute optzeci și patru**
de George Orwell
- **Despre pericolele lumii internet**
(interviu cu Bogdan Botezatu)
- **Rețelele sociale, cum funcționează ele**
de Emmanuel Trédez
- **Inocenții** *de Ioana Pârvulescu*
- **Necazuri cu școala** *de Daniel Pennac*
- **Despre educație**
(50 de minute cu Pleșu și Liiceanu)
- **Evaluare**

Efectul Facebook – Din culisele rețelei de socializare care unește lumea de David Kirkpatrick

Pregătește-te de lectură!

1. Deschide un motor de căutare pe internet (Google, Startpage, Metager etc.) și caută următorul material video: *GhiDigital, episodul 6 – Cum și când a apărut internetul, cea mai complexă infrastructură construită vreodată de civilizația umană*. După vizionarea materialului, răspunde la următoarele întrebări:

Ce crezi că fac cele două persoane la începutul materialului video?

Care este ideea de la care a pornit conceptul de internet?

Cum ai defini internetul, conform celor prezentate în materialul video?

Câți ani ar dura să vizităm toate paginile de internet existente? De ce?

Cine este proprietarul internetului?

Câte tipuri de internet există și care sunt acestea?

Care pot fi consecințele pe care le-ar putea avea realitatea virtuală în viața reală?

Care informație te-a impresionat cel mai mult și de ce?

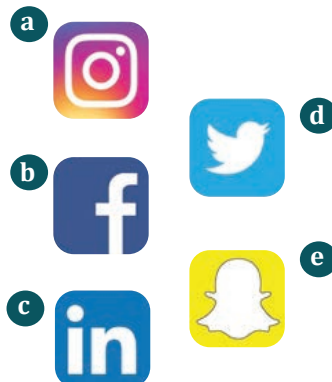
2. Imaginează-ți o lume fără tehnologie. Prezintă colegilor de clasă cel puțin două aspecte pozitive și două aspecte negative ale acestei lumi.

Aspecte pozitive |

Aspecte negative |

3. Potrivește textele cu imaginile.

1. Este un site web de tip rețea de socializare.
2. Este o rețea socială prin care poți trimite mesaje rapide, despre activitățile tale.
3. Este un serviciu online care oferă utilizatorilor posibilitatea să încarce poze și materiale video, să le aplice filtre digitale, și să le distribuie pe mai multe rețele sociale.
4. Este o aplicație pe mobil, care îți permite să socializezi live cu prieteni și oameni noi, prin mesaje text, imagini foto și video.

1	2	3	4
...

4. Privește imaginile date și discută cu colega/colegul de bancă diferențele și asemănările.

Care este atmosfera în cele două fotografii?

Cu ce este diferită prima fotografie față de a doua?

În care fotografie crezi că te-ai încadra?

5. Imaginează-ți că ești reporter-colaborator la publicația online a unei universități de prestigiu (de exemplu, Universitatea Harvard). Urmează să realizezi un interviu cu un informatician care va lansa în curând o nouă rețea de socializare. Notează în caiet care ar fi primele două întrebări pe care i le-ai adresa? Află și alte întrebări de la colege/colegi, astfel încât interviul tău să conțină șase întrebări.

6. Enumeră cel puțin cinci cuvinte din câmpul semantic al tehnologiilor.

Five empty speech bubble shapes for writing words related to technology.

Invitație la lectură!

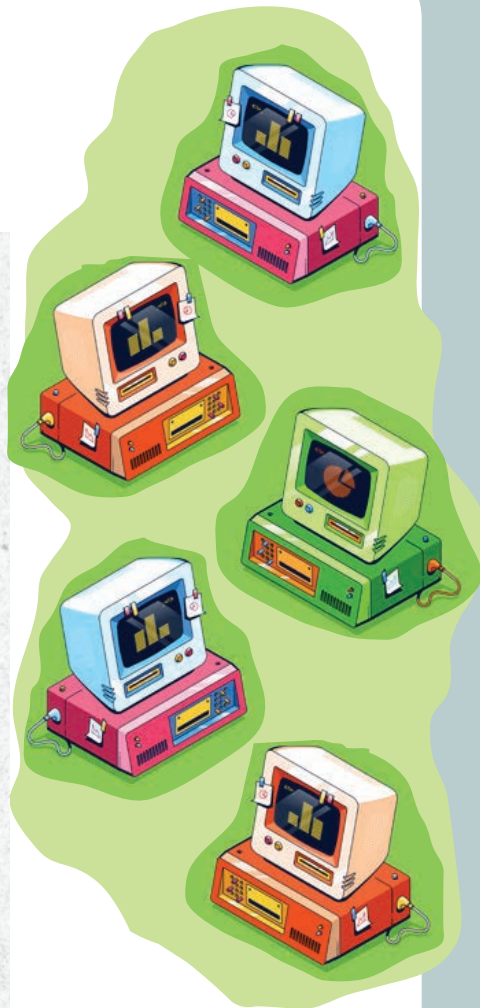
Citește cu atenție următorul text:

Zuckerberg era un tip deschis, uneori enervant de sincer – o trăsătură pe care se poate să o fi moștenit de la mama sa. Deși putea fi taciturn, el era liderul, deoarece avea, de cele mai multe ori, inițiativa. Discuțiile directe erau o regulă în apartament. Nu existau prea multe secrete. Se înțelegeau bine și din cauză că fiecare își știa locul în grup. Nu-și băgau nasul unde nu le fierbea oala, ci mai degrabă își băgau nasul unul în proiectele celuilalt.

Internetul era o temă constantă. Moskovid, care nu era școlit în domeniul calculatoarelor, dar avea o înclinație naturală către acest domeniu, polemiza tot timpul cu Zuckerberg în legătură cu ce anume avea sau nu avea sens în lumea virtuală, ce înseamnă un site bun și ce s-ar putea întâmpla în cazul în care internetul va continua să influențeze serios toate aspectele vieții moderne. La începutul semestrului, Hughes nu era defel interesat de calculatoare, însă la mijlocul anului a ajuns să fie fascinat și el de discuțiile constante despre programare și mediul online, contribuind cu sugestii proprii. La fel făcea și colegul de cameră al lui Moskovid, Olson. Zuckerberg era cel care venea cu ideile pentru proiectele de programare, iar ceilalți își dădeau cu părerea despre cum ar trebui să fie puse în practică.

În camera de zi a apartamentului H33 al Casei Kirkland, privilegiile Ivy League mergeau mână în mână cu marele regat al tocilarilor. Chiar dacă, privind retrospectiv, pare ceva deosebit, atunci toate acestea erau activități de rutină. Zuckerberg nu era nici pe departe singurul care muncea, într-o cameră de campus, pentru a pune bazele unei afaceri. Nu era ceva neobișnuit la Harvard. Coridoarele erau pline de copiii talentați și privilegiați ai celor puternici. La Harvard, se presupune că acești tineri vor fi viitorii lideri mondiali. Zuckerberg, Moskovid și Hughes erau doar trei puști foarte deștepti cărora le plăcea să întoarcă o idee pe toate fețele. Nu se gândeau prea mult la dominația globală. Însă în apartamentul lor înghesuit și ciudat s-a născut un concept care avea să schimbe lumea.

David Kirkpatrick, *Efectul Facebook* –
Din culisele rețelei de socializare care unește lumea

Să înțelegem/să descoperim!

1. Explică sensul următoarelor expresii:

a-și băga nasul unde nu îi fierbe oala

a fi școlit

a întoarce o idee pe toate fețele

a pune bazele

2. Caută, în Dicționarul explicativ al limbii române (DEX) sau pe site-ul dexonline.ro, sinonimele contextuale ale următoarelor cuvinte și notează-le în caiet:

taciturn

lider

retrospectiv

privilegiat

a polemiza

concept

3. Completează spațiile punctate cu unul dintre sinonimele cuvintelor de la exercițiul anterior.

- Attila ne va arăta traseul prin pădure, pentru că el este ... grupului de cercetași.
- Ieri am fost la piață și am cumpărat multe legume; gândindu-mă ... ar fi trebuit să cumpăr și niște fructe.
- Gyula nu a prea vorbit astăzi, este cam ..., poate își revine până mâine.
- Am avut păreri diferite despre postarea lui Eric, motiv pentru care ... destul de mult.
- La ora de chimie, Anita și Szidi au prezentat ... despre proiect.

4. Demonstrează, prin enunțuri, polisemia următoarelor cuvinte:

față

programare

mijloc

lume

proiect

5. Notează cel puțin cinci informații pe care le identifici în text, în legătură cu Mark Zuckerberg. Compară informațiile identificate cu cele ale colegului/colegei de bancă. Ce observi?

1

2

3

4

5

6. În text apare următoarea informație: *în apartamentul lor înghesuit și ciudat s-a născut un concept care avea să schimbe lumea.* Despre ce concept este vorba?

Să vorbim/să scriem despre...

1. Ai două minute la dispoziție să notezi pe o foaie informațiile pe care le consideră importante colega/colegul de bancă, din textul Efectul Facebook – Din culisele rețelei de socializare care unește lumea. După expirarea timpului, schimbați rolurile. Prezentați clasei informațiile pe care le-ați notat.

2. Să presupunem că ești în echipa care aduce îmbunătățiri unei rețele de socializare. Enumeră cel puțin trei opțiuni propuse în acest scop.

3. Rețelele de socializare au atât părți bune cât și părți mai puțin bune. Enumeră cel puțin două aspecte pozitive și două aspecte negative ale utilizării unei rețele de socializare. Compară-ți răspunsurile cu cele ale colegelor/colegilor de clasă. Aveți păreri asemănătoare? Explicați de ce.

4. Povestește-le colegelor/colegilor de clasă o întâmplare hazlie care ți s-ar putea întâmpla pe o rețea de socializare. Numește o colegă/un coleg de clasă care să-și exprime părerea despre ce ai povestit.

5. Lucrați în perechi! Discutați despre efectele rețelelor de socializare asupra relațiilor dintre oameni. Comparați răspunsurile voastre cu cele ale colegilor.

6. Realizați un afiș pentru conștientizarea efectelor pozitive/ negative ale social media asupra calității vieții tinerilor, valorificând informațiile de la exercițiile anterioare.

Sub semnul colaborării/toleranței culturale!

Dezbateri

Priviți cu atenție cele două imagini. Efectul de bullying (hărțuire) este din ce în ce mai prezent în rândul adolescenților. Pornind de la poveștile ilustrate în cele două imagini, discutați despre următoarele:

Care credeți că sunt motivele bullyingului (hărțuirii) adolescenței din prima imagine, de către alți adolescenți?

Cine ar trebui să ia măsuri în cazurile de bullying (hărțuire)?

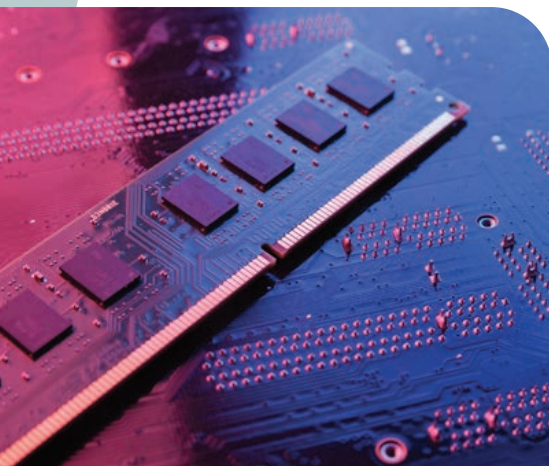
Cum pot fi evitate situațiile de bullying (hărțuire) care au ca sursă transmiterea unui zvon în mediul online?

Ce mesaj transmite adolescența din a doua imagine? De ce?

Să explorăm!

Tehnologia este deseori confundată cu internetul însă nu doar internetul înseamnă tehnologie, așa cum nu doar deșeurile înseamnă poluare. Pe site-ul dexonline.ro, tehnologia este definită în felul următor: *TEHNOLOGÍE, tehnologii, s. f. 1. Știință a metodelor și a mijloacelor de prelucrare a materialelor. 2. Ansamblul proceselor, metodelor, operațiilor etc. utilizate în scopul obținerii unui anumit produs. – Din fr. technologie.* Este important de reținut faptul că tehnologia poate fi identificată în aproape toate domeniile de activitate umană precum: industrie, agricultură, turism, comerț, transporturi, educație, sănătate etc.

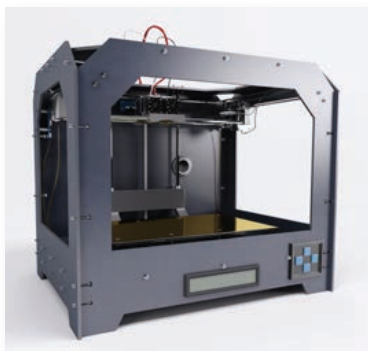

Să înțelegem/să descoperim!

1. Potrivește denumirile din coloana A cu imaginile din coloana B.

A

1. Termometru
2. Imprimantă 3D
3. Turbină eoliană
4. Panou solar
5. Tabelă de informații

B

1

2

3

4

5

...

...

...

...

...

2. Completează următoarele enunțuri:

Termometrul este folositor pentru că

Mi-aș dori o imprimantă deoarece

Turbina eoliană este utilă pentru că

Panourile solare sunt utile deoarece

În aeroport, tabela de informații este utilă pentru că

Stetoscopul este utilizat de medici deoarece

3. Care este, din punctul tău de vedere, cea mai importantă invenție din domeniul tehnologiei? De ce?

4. Ți dorești un gadget nou, dar acesta încă nu a apărut pe piață. Realizează o schiță/ un desen alături de o descriere a gadgetului așa cum ți-l imaginezi.

5. a) Completează următoarele cadrane cu alte patru verbe provenite din limba engleză, utilizând Dicționarul Ortografic, Ortoepic și Morfologic (DOOM, Ediția a III-a, 2021).

a upgrada

...

...

...

...

b) Alcătuieste câte un enunț cu fiecare verb, la persoana I numărul singular și la persoana a II-a numărul plural.

6. Împărțiți-vă în patru grupe! La nivelul fiecărei grupe stabiliți câte două argumente pro și două contra, privind utilizarea telefonului în școală. Notați argumentele pe o coală A0 și faceți schimburi între grupe, la final creați o ierarhie a argumentelor.

Pro

Contra

...

...

...

...

...

...

...

...

Să explorăm!

Funcția unui **anunț publicitar** este aceea de a oferi mărfuri, servicii sau idei. Pentru a realiza vânzarea acestora, anunțul trebuie să capteze atenția cititorului și să transmită suficiente informații pentru a motiva în fața cititorului acțiunea dorită.

Iată câteva recomandări pentru redactarea unui text publicitar bun.

1. Treceți direct la subiect! Nu urmăriți performanțe literare!
2. Evitați superlativalele și platitudinile! Fiți onest și precis!
3. Exprimați adevărul, dar într-un mod interesant. Oamenii nu manifestă interes față de anunțurile banale.
4. Foarte important, scrieți propoziții mai scurte de 12 cuvinte. Evitați propozițiile complicate.
5. Nu vă fie teamă să scrieți texte lungi dacă este nevoie să oferiți informații suplimentare.
6. Nu încercați să fiți amuzant! Sunt puțini cei care știu să scrie texte umoristice și sunt puține produsele care se pretează la așa ceva.
7. Scrieți în așa fel încât să inspirați încredere. Susțineți-vă punctele de vedere. Dacă cititorul nu vă crede, nimic altceva nu mai contează.
8. Spuneți cititorului cum să răspundă, cum să cumpere, cât va costa și de ce trebuie să întreprindă acțiunea acum.

(Manual pentru ziaristii din Europa Centrală și de Est)

Să înțelegem/să descoperim!

1. Citește anunțurile de mai jos, apărute în mai multe publicații online, la rubrica *Mica publicitate*. Potrivește anunțurile în așa fel încât acestea să se poată finaliza cu o tranzacție (vânzare-cumpărare).

VÂND	CUMPĂR
1. Vând mașină de spălat automată. Pentru detalii sunați la 07497740XX între orele 7-14.	a) Dacă ai de vânzare un încărcător de telefon fără fir, contactează-mă la 07568741XX.
2. Vând căști de ultimă generație la preț rezonabil. Tel. 07632548XX.	b) Cumpăr laptop cu sistem de operare Windows 10 Pro. Tel. 07423698XX.
3. Ofertă excepțională: încărcător de telefon wireless la prețul de numai 130 RON. Informații suplimentare la nr. de tel: 07245874XX.	c) Cumpăr calculator sau laptop recondiționat, la preț rezonabil. Tel. 07584412XX sau mesaj pe o rețea de comunicare.
4. De vânzare laptop, an de fabricație 2021. Pentru mai multe informații: tel. 07448976XX.	d) Cumpăr mașină de spălat automată. Tel: 07487754XX.
5. Firma Computerilă vinde calculatoare la mâna a doua la prețuri promoționale. Detalii la 07485214XX.	e) Cumpăr căști wireless compatibile cu Iphone. Mă puteți contacta la 07445521XX.
	f) Cumpăr telefon mobil cu memorie de 64GB. Tel. 07885413XX.

1	2	3	4	5
...

2. În anunțurile de mică publicitate de la exercițiul anterior, ai observat că ultimele două cifre ale numerelor de telefon nu sunt specificate. Explică motivul.

3. Citește, cu atenție, următoarele întrebări ale unui sondaj de opinie adresat publicului adult. Transformă întrebările având în vedere că receptorul este:

- un copil de 10 ani;
- un adolescent.

Ce gadget nou ați dori să vă cumpărați în viitorul apropiat?

Care marcă de autoturism este preferata dumneavoastră?

Ce cărți ați comanda online?

Care este animalul dumneavoastră preferat?

Care marcă de electrocasnice este preferata dumneavoastră?

4. a. Redactează un anunț de mică publicitate al cărui receptor să fie pe rând: un copil de 10 ani, un adolescent și un adult.

b. Indică două diferențe pe care le observi în redactarea celor trei anunțuri de mică publicitate. Compară-le cu ale colegelor/colegilor.

5. Florin Bică, autorul cărții *Online – a treia planetă de la soare*, enumeră câteva recomandări despre regulile pe care ar trebui să le respectăm atunci când postăm online.

- a. Folosește diacritice, adică scrie cu ă, â, î, ș și ț. Așa se scrie în limba română.
- b. Nu exagera cu punctele de suspensie, nici nu uita să pui semnele de punctuație necesare.
- c. Fii atent la lungimea textului. Nimeni nu dorește să citească „romane” într-o rețea de socializare.
- d. Când folosești cuvinte din alte limbi, marchează-le prin ghilimele și verifică dacă le-ai scris corect.
- e. Scrie numele proprii cu literă mare.
- f. Folosește majuscule doar când este necesar și în niciun caz nu publica un text întreg scris cu majuscule.
- g. Recitește o dată sau de două ori ceea ce ai scris înainte de „a da drumul” textului în spațiul online. Nu trebuie să fii corector profesionist, ci doar să faci tot ce ține de tine și de știința ta pentru a posta un text scris cât mai corect.

• **Lucrați în echipe de câte patru!** Alegeți fiecare câte o recomandare distinctă, dintre cele 7 enumerate, și stabiliți de comun acord care este regula încălcată cel mai des în mediul online? Prezentați-vă răspunsul colegilor și argumentele pe care le-ați formulat.

6. Ai cumpărat un laptop de pe un site de specialitate. Produsul ți-a fost expediat prin curierat rapid, iar la deschiderea coletului îți dai seama că ai primit alt produs decât cel pe care l-ai comandat. Ai găsit un email adresat unei firme pe care dorești să îl utilizezi ca model. În textul emailului s-au strecurat câteva greșeli. Rescrie-l în forma corectă.

To: produseelectronice@firmax.ro

BCC:

Subject: PROBLEME COTLET

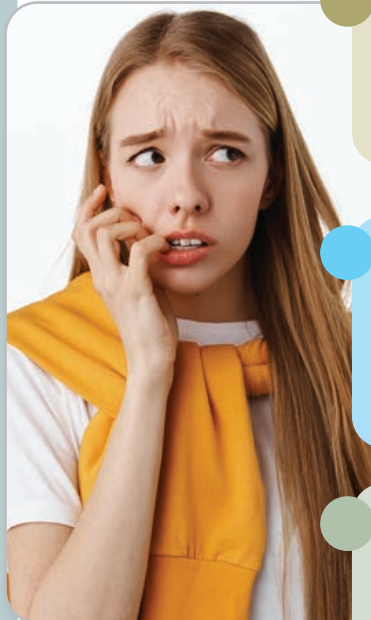
Bună ziua!

Numele meu este X, am plasat o comandă cu numărul 4358XX pe situl dumneavoastra la data de X. In concursul zilei de azi am primit coletul inasa am constatat faptul ca mie ati trimis un alt produs decat cel pe care am comandat. Va rog respectuos să remediați aceasta problema pentru ca ai avea nevoie de produsul care l-am comandat.

Va mulțumesc anticipat, cu respect,
X

7. Lucrați în perechi! Discutați despre influența anunțurilor publicitare în zilele noastre. Porniți de la ideea că un anunț publicitar bine structurat poate însemna încheierea unei tranzacții. Poate fi un anunț de la mica publicitate bun sau mai puțin bun? Contează cum redactăm anunțul? De ce? Găsiți în clasă alte colege/ alți colegi care au găsit argumente asemănătoare cu ale voastre. Veți putea valorifica informațiile de la rubrica *Să explorăm!*

8. Citește următoarele reclamații, apoi explică-le colegilor care sunt nemulțumirile clienților în fiecare caz. Recomandă-le celor trei clienți câteva soluții.

a) Am comandat de pe situl www.imbracaminteksual.ro o pereche de blugi de culoare verde, mărimea 32. Când am primit pachetul, am constatat că în cutie era o pereche de blugi de culoare roșie de mărimea 36!!! (*Enikő, Miercurea-Ciuc*)

b) Am fost în vacanță la mare, în stațiunea Saturn, hotelul Marimar. Cu toate că are patru stele, serviciile au lăsat de dorit, iar mâncarea a fost sub orice critică. Nu s-a făcut curățenie zilnic în camere iar managerul hotelului nu era de găsit. Noroc că stațiunea este curată și plaja ordonată. Sper să vadă cât mai mulți acest mesaj! (*George, Brașov*)

c) Am cumpărat un încărcător wireless pentru telefon, acasă mi-am dat seama că acesta nu funcționează. În magazinul de unde l-am cumpărat nu au vrut să îl schimbe, se pare că trebuie să fie trimis la service, în București! Nu se putea verifica înainte? (*Ioana, Săcel*)

O mie nouă sute optzeci și patru
de George Orwell

Pregătește-te de lectură!

1. Lucrați pe grupe!

Priviți imaginea alăturată. Ce credeți că sugerează imaginea? Care ar fi un titlu potrivit? De ce? Prezentați-vă răspunsurile în fața clasei.

2. Deschide un motor de căutare pe internet (Google, Startpage, Metager etc.) și caută următoarele informații:

- numele real al scriitorului George Orwell, când și unde s-a născut;
- titlurile a cel puțin două cărți celebre scrise de George Orwell;
- alte informații relevante despre scriitor.

3. Dacă ai auzit despre showul de televiziune *Big Brother*, povestește-le colegilor tăi pe scurt despre formatul emisiunii-concurs. Dacă nu ai auzit despre acest show, caută pe internet cel puțin două informații interesante despre emisiune. Cunoști alte emisiuni TV care au un format asemănător? Numește-le!

Invitație la lectură!

Citește, cu atenție, următorul text.

Ministerul Adevărului ar avea, după câte vorbesc oamenii, vreo trei mii de încăperi deasupra pământului și ramificațiile corespunzătoare dedesubt. Trei alte clădiri mai există, împrăștiate prin Londra, asemănătoare ca aspect și ca mărime. Clădirile astea domină arhitectura din jur în așa măsură, încât de pe acoperișul Blocului Victoria le poți vedea pe toate patru deodată. Sunt sediile celor patru Ministere care-și împart între ele aparatul de guvernământ: Ministerul Adevărului, care se ocupă cu știrile, cu distracțiile, cu educația și cu artele frumoase; Ministerul Păcii, care se ocupă cu războiul; Ministerul Iubirii, care se ocupă cu menținerea ordinii și disciplinei, și Ministerul Abundenței, care răspunde de treburile economice.

În Nouvorbă, numele lor sunt Minadev, Minipax, Miniiub și Minabund. Dintre toate, Ministerul Iubirii este cel cu adevărat înspăimântător. Nu are deloc ferestre. Winston nu a fost niciodată înăuntru și nici măcar nu s-a apropiat de clădire la mai puțin de o jumătate de kilometru. Este imposibil să intri acolo altfel decât cu treburi oficiale, și

chiar și atunci pătrunzi numai printr-un labirint de rețele de sârmă ghimpată, uși de oțel [...] Winston se întoarce brusc. Traversează camera și merge în bucătărie. Plecând de la Minister la ora prânzului, și-a sacrificat masa de la cantină, deși știe foarte bine că nu are nimic de mâncare în bucătărie, afară de un codru de pâine neagră pe care trebuie să și-l păstreze pentru mâine dimineață [...] Ceea ce are de gând să facă este să-și țină, de azi înainte, un jurnal. Pune o peniță în toc și-și trece limba peste ea, ca să se ducă unsoarea. Sigur că tocul este un instrument arhaic și nu se mai folosește nici pentru semnături, dar el și-a făcut rost de unul pe ascuns și cu oarecare dificultate, pur și simplu fiindcă are sentimentul că hârtia asta frumoasă și lăptoasă merită scrisă cu o peniță adevărată, și nu scrijelită cu creionul chimic. Adevărul este că lui Winston îi vine și greu să scrie de mână.

George Orwell, *O mie nouă sute optzeci și patru*

Să înțelegem/să descoperim!

Răspunde corect la cerințele de mai jos.

1. Unește cuvintele din coloana A cu sinonimele acestora din coloana B.

A

1. încăpere
2. ramificație
3. împrăștiat
4. sediu
5. înspăimântător
6. instrument

B

- a. dezordonat
- b. unealtă, ustensilă
- c. centru, nucleu
- d. odaie, cameră
- e. cutremurător, fioros
- f. despărțitură
- g. încăpător

2. Explică sensul cuvintelor și expresiilor de mai jos, apoi alcătuiește enunțuri cu două dintre ele.

a se întoarce

a avea de gând

a-i veni greu

a face rost

a avea un codru de pâine

3. Transcrie, din text, cuvinte care aparțin câmpului semantic al instrumentelor de scris.

4. Demonstrează, prin enunțuri, omonimia cuvintelor *cameră* și *toc*.

5. Cuvintele: *Minadev*, *Minipax*, *Miniiub*, *Minabund* sunt cuvinte compuse prin abreviere. Completează tabelul următor cu acele cuvinte din care provin abrevierile. Mai poți adăuga alte trei cuvinte inventate de tine.

Cuvântul compus prin abreviere

Minadev

Minipax

Miniiub

Minabund

...

...

...

Cuvintele din care provine abrevierea

6. Care dintre cele patru ministere ți se pare cel mai interesant? De ce?

7. În care minister activează Winston? Motivează-ți răspunsul!

8. Precizează trei idei principale din text.

...

...

...

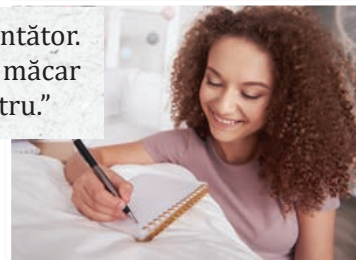
9. Explică, în 80-100 de cuvinte, semnificația următorului fragment:

„Dintre toate, Ministerul Iubirii este cel cu adevărat înspăimântător. Nu are deloc ferestre. Winston nu a fost niciodată înăuntru și nici măcar nu s-a apropiat de clădire la mai puțin de o jumătate de kilometru.”

Sub semnul dialogului!

Dezbateri

Porniți de la secvența următoare: *lui Winston îi vine și greu să scrie de mână*. Împărțiți-vă în patru grupe: pro scrisului de mână, contra scrisului de mână, pro scrisului la calculator, contra scrisului la calculator. Realizați o prezentare multimedia cu fotografii relevante specifice sarcinii grupei voastre și expuneți-o în fața clasei.

Întâlnire cu personalități

Mary Kenneth Keller s-a născut la data de 17 decembrie 1913, în orașul Cleveland din Statele Unite ale Americii. A fost prima femeie din S.U.A. care a obținut un doctorat în informatică, având ca temă *Interferența inductivă pe modele generate de calculator*, la Universitatea din Wisconsin-Madison. Mary Kenneth Keller, care a fost și călugăriță catolică, a contribuit la dezvoltarea BASIC, un limbaj de programare foarte răspândit la începuturile tehnologiei informației. Sora Mary Kenneth Keller a intrat în congregația *Sisters of Charity* în anul 1932, continuând să studieze la Universitatea DePaul, unde a primit o licență în matematică și un master în matematică și fizică. Sora Mary Kenneth Keller era pasionată de asigurarea accesului la informație pentru toți, nu doar pentru informaticieni, imaginându-și o lume în care calculatoarele fac oamenii mai inteligenți și pot gândi pe cont propriu. A scris patru cărți de informatică și a fost cunoscută ca o somitate în informatică în timpul ei. S-a stins din viață la vârsta de 71 de ani. (www.edusoft.ro)

Numele real al lui **Bill Gates** este William Henry Gates III. S-a născut la data de 28 octombrie 1955, în orașul Seattle din Statele Unite ale Americii. El este programator și antreprenor, cofondatorul *Microsoft Corporation*, cea mai mare companie de software pentru calculatoare din lume. Gates a scris primul său program software la vârsta de 13 ani. În liceu, a ajutat la formarea unui grup de programatori care au computerizat sistemul de salarizare al școlii lor și au fondat Traf-O-Data, o companie care vindea sisteme de contorizare a traficului autorităților locale. În 1975, Gates, pe atunci student la Universitatea Harvard, s-a alăturat prietenului său Paul G. Allen, pentru a dezvolta un software pentru microcalculatoare. Activitatea sa din domeniul tehnologiei l-a plasat în topul celor mai bogați oameni de pe Planetă. Cu toate acestea, este un filantrop generos și participă la numeroase acțiuni caritabile prin fundația sa Bill & Melinda Gates Foundation. (www.britannica.com)

Sub semnul colaborării/toleranței culturale!

- Realizează un top 3 al persoanelor sau personajelor pe care le admiri și pe care le consideri modele de viață pentru tine. Prezintă-le colegilor topul, precizând motivele pentru care ai făcut respectivele alegeri.

MODELUL MEU DE VIAȚĂ	MOTIVELE ȘI VALORILE
1.	
2.	
3.	

Sub semnul dialogului!

1. Dialogați în perechi, valorificând următoarele întrebări:

Când ai fost ultima dată la cinema?

Ce film ai vizionat?

Cu cine ai fost la cinema?

Îți plac filmele 3D? De ce?

Unde se află cinematograful?

2. Privește, cu atenție, următoarele imagini:

a. Care sunt asemănările și deosebirile dintre cele două imagini?

b. La ce crezi că se uită persoanele din imagini?

c. În care imagine te-ai încadra cel mai bine? De ce?

3. Dezbateri! Împărțiți-vă în grupe și realizați o dezbateri pe tema vizionării filmelor, având ca puncte de pornire următoarele afirmații:

GRUPA A

Îmi place să vizionez filmele acasă pentru că...

GRUPA B

Îmi place să vizionez filmele la cinema pentru că...

4. Care este actrița sau actorul ta/tău preferată/preferat? Motivează-ți opțiunea.

5. Citește următoarea listă. Selectează filmele pe care le recomanzi colegilor.

Avatar

Matrix

Equilibrium

Liceenii

Harry Potter

Pál utcai fiúk

Titanic

Meseautó

Formula 1, Drive to Survive

6. Prezintă un aspect inedit din filmul tău preferat. Convinge-i pe colegii tăi, prin cel puțin două argumente, să-l vizioneze.

...

...

7. Precizează criteriile pe care te bazezi atunci când decizi să vizionezi un film. Poți alege din tabelul următor sau poți propune alte criterii. Explică-le colegilor alegerile tale.

Titlul filmului	
Tema filmului	
Numele actorilor	
Nota acordată de alții pe IMDb	
Recomandarea părinților sau a prietenilor	

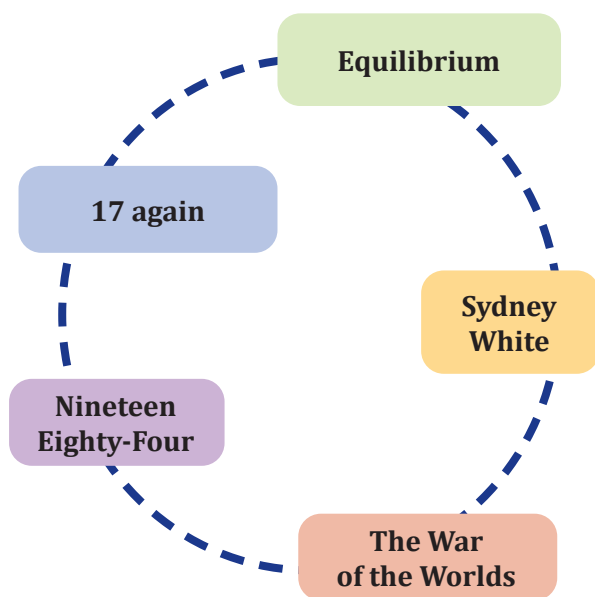

Să explorăm!

DISTOPÍE (< fr.) s. f. Termen modern construit prin opoziție cu *utopie* și care se aplică unei lumi imaginate și negative. Printre creațiile distopice sunt mai renumite *Mașina timpului* a lui G. H. Wells, 1944 de G. Orwell și *Noi* de E. Zamiatin. (Dicționar Enciclopedic, Editura Enciclopedică 1993-2009)

Să înțelegem/să descoperim!

1. Răspunde cerințelor. Vei putea valorifica informațiile din rubrica *Să explorăm!*
 - a. Caută pe internet trailerurile filmelor din lista de mai jos.
 - b. Precizează filmele care pot fi încadrate în categoria distopiilor.
 - c. Menționează două argumente în vederea susținerii alegerilor tale.
 - d. Compară-ți răspunsurile cu cele ale colegii/colegului de bancă.

2. Deschide un motor de căutare pe internet, introdu următorul text: *Convorbire telefonică – Jean Constantin și Mișu Fotino* și accesează linkul. Vei găsi o filmare cu o durată de 4:44 minute.
 - a. Pornește materialul video fără sunet. Urmărește gestică, mimica și atitudinea persoanelor până la minutul 2:50.
 - b. Redactează un dialog de 6-8 replici care să reprezinte conversația celor două personaje.
 - c. Compară-ți dialogul cu cel al altor colegi/colegi de clasă.
 - d. Vizionează materialul cu sunetul pornit și compară-l cu textul produs de tine.
3. Realizează o prezentare multimedia despre un film pentru adolescenți care ți-a stârnit râsul.

Pregătește-te de vizionare!

1. Caută, pe internet, definiția termenului *securitate cibernetică*. Selectează două informații pe care le consideri importante și prezintă-le în fața clasei.
2. Redactează un text de cel puțin 50 de cuvinte în care să introduci următoarele cuvinte:

internet

virus

probleme

rețea

conexiune

Invitație la vizionare!

1. Deschide un motor de căutare pe internet și caută următorul material video: *Garantat 100% cu Bogdan Botezatu, despre pericolele lumii internet*. Vizionează materialul video până la minutul 09:40 și răspunde corect la următoarele întrebări:

a. Cum se numește postul de televiziune care difuzează emisiunea?

b. Care este titlul emisiunii?

c. Cum se numește prezentatorul emisiunii?

d. Cum se numește invitatul emisiunii și care este ocupația lui?

e. Cum poate fi definit un virus de calculator?

f. Ce este un Troian și cum se manifestă?

g. Putem fi spionați acasă? În ce fel?

h. De unde vin marile amenințări informatice?

i. Ce este Ransomware?

2. Realizează o prezentare multimedia în care să ilustrezi cu ajutorul imaginilor trei informații importante pe care le-ai reținut din materialul vizionat. Prezintă-le colegilor materialul.

Pregătește-te de lectură!

1. Răspunde la următoarele întrebări:

a. Ai profil pe o rețea de socializare? De când?

b. Care a fost motivul pentru care ți-ai creat un profil pe o rețea de socializare?

c. Care membrii ai familiei tale au profil pe o rețea de socializare?

d. Cât timp îți petreci într-o zi, pe rețelele de socializare?

2. Când ai postat cel mai recent pe o rețea de socializare? Ce ai postat și de ce?

Invitație la lectură!

Citește, cu atenție, următorul text:

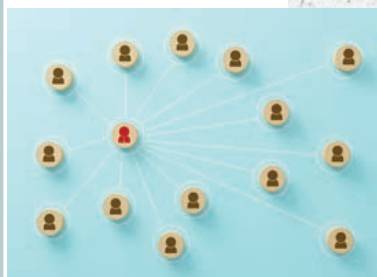
Majoritatea rețelelor, nu doar *Facebook-ul*, permit crearea unui cont acelor persoane care au depășit vârsta de 13 ani. Cu toate acestea, nu rareori vedem copii mult mai mici care utilizează rețelele mobile cum ar fi *Snapchat* sau *Instagram*, scăpând astfel, în mare parte, de sub controlul părinților. Copiii li se oferă un formidabil loc de joacă, numai că aceste jocuri nu sunt întotdeauna și inocente. [...] Fiecare rețea își are specificul său, dar, în general, rețelele sociale au cinci funcții principale. Ele îți permit:

1. Să te prezinți. Este ceea ce faci atunci când îți creezi un profil. Anumite informații sunt obligatorii, cum ar fi numele tău de utilizator, care poate fi un pseudonim; adresa ta de e-mail, care este indispensabilă pentru a te conecta la rețea. Alte detalii sunt opționale, ... 1 ...

2. Să postezi articole, linkuri, fotografiile, videoclipuri... Poți fi activ pe rețelele sociale și să postezi diferite conținuturi sau poți să te mulțumești să urmărești doar ceea ce postează alți utilizatori.

3. Să comentezi pe marginea conținuturilor postate de alții: printr-un simplu *like* (îmi place) sau printr-un mesaj.

4. Să cauți contacte și să intri în relație cu ele. Aceasta e menirea unei rețele sociale. [...]

5. Să fii la curent cu ceea ce se postează pe rețeaua ta. De obicei primești notificări. Este adevărat că rețelele sociale oferă ... **2** ...

Atenție...

- **la furtul de identitate** (atunci când cineva se dă drept altcineva), care poate să îmbrace mai multe forme;

- **piratarea** contului real printr-o infracțiune informatică (sau phishing); primești un mesaj dintr-o sursă oficială prin care îți se cere să furnizezi, de pildă, numele de utilizator și parola pentru menținerea contului. Atunci piraiții cibernetici vor profita de faptul că au aceste date pentru a-ți utiliza rețeaua și pentru a încerca, ... **3** În orice caz, dacă ai vreun dubiu în legătură cu comportamentul pe care trebuie să-l adopți, adresează-te părinților tăi!

Emmanuel Trédez, *Rețelele sociale, cum funcționează ele?*

Să înțelegem/să descoperim!

Răspunde corect la următoarele cerințe.

1. Citește lista enunțurilor din următorul tabel și potrivește fiecare paragraf cu spațiul potrivit din text (**1-3**). Recitește textul completat și vezi dacă are sens.

1

2

3

a. prin mijloace frauduloase, să obțină bani sau să răspândească linkuri către site-uri virusate;

b. însă atunci când te afli în fața unui monitor, te crezi la adăpost

c. noi posibilități de comunicare, însă ele implică și anumite riscuri; mai ales pentru cei tineri;

d. cum ar fi fotografia ta, orașul unde locuiești, lista preferințelor sau a activităților tale.

1

2

3

...

...

...

2. Precizează sinonimele contextuale ale următoarelor cuvinte și alcătuiește enunțuri cu acestea.

formidabil

inocent

infracțiune

individ

injurii

hărțuire

dubiu

particularitate

3. Explică sensul contextual al următoarelor verbe, cu ajutorul Dicționarului Explicativ al Limbii române sau accesând dexonline.ro.

a utiliza

a menține

a discuta

a se manifesta

a conduce

a adopta

4. Alcătuieste enunțuri cu forma de imperativ a trei dintre verbele de la exercițiul anterior.

5. Cunoșteați aceste informații înaintea citirii textului? Dacă răspunsul tău este da, pe care dintre ele? Dacă răspunsul tău este nu, cum îți se par aceste informații?

6. Care situație dintre cele enumerate în text crezi că este cel mai des întâlnită? De ce?

7. Notează cel puțin trei informații importante din acest text, pe care le-ai prezenta membrilor familiei tale.

8. Cui trebuie să te adresezi, în cazul în care sesizezi o problemă în ceea ce privește comportamentul pe care trebuie să-l adopți pe o rețea de socializare?

EVALUARE

Argumentează, în 80-100 de cuvinte, îmbinarea scopului educativ cu cel informativ în textul *Rețelele sociale, cum funcționează ele?* de Emmanuel Trédez. Vei avea în vedere următoarele aspecte:

- valorificarea informațiilor din textul *Rețelele sociale, cum funcționează ele?* de Emmanuel Trédez;
- precizarea scopului textului dat;
- indicarea a două argumente pentru susținerea punctului tău de vedere;
- dezvoltarea argumentelor indicate;
- utilizarea conectorilor adecvați;
- respectarea regulilor de exprimare corectă.

Să vorbim/să scriem despre...

1. Cunoști jocurile de mai jos? Potrivește descrierile cu denumirile corespunzătoare:

A Este un joc în care unul dintre copii se întoarce cu spatele la ceilalți, iar restul își vor alege o poziție în care să stea. După ce primul copil a văzut cum s-au așezat restul, el se întoarce iar cu spatele, copiii luând o altă poziție, din nou. Când se întoarce pentru a doua oară cu fața, jucătorul principal va trebui să reșeze fiecare copil în prima poziție pe care o luase.

B Este un joc ideal pentru toate sezoanele; se poate juca într-un grup cu mai mulți prieteni. Nu există număr minim sau maxim de jucători. Prin tragere la sorți se alege participantul care începe primul jocul și, de la stânga la dreapta sau invers, se alege următorul jucător. Primul jucător îi va adresa celui de-al doilea jucător o întrebare. Acesta are două posibilități: să răspundă la întrebare sau să își asume rezolvarea unei sarcini.

C Este un joc în care delimităm cu creta un spațiu din care nu avem voie să ieșim. Unul dintre participanți este legat la ochi și caută cu mâinile să-i prindă pe ceilalți. Partea distractivă începe atunci când acesta trebuie să ghicească pe cine a prins.

D În modul principal al jocului începi într-o lume plină de resurse (piatră, lemn etc), iar obiectivul tău este să îi construiești o viață personajului. Există cicluri zi/noapte care vin la pachet cu anumite restricții: ziua trebuie să strângi resursele și să construiești, pentru a supraviețui atunci când vine noaptea.

E Este un joc de strategie online care permite utilizatorului să gestioneze o fermă prin plantarea unor categorii diverse de culturi agricole și prin creșterea animalelor. Cu alte cuvinte, trebuie să-ți demonstrezi abilitățile de fermier și să obții o experiență cât mai mare în acest domeniu.

1 **Baba-oarba**

2 **Farmville**

3 **Statuile**

4 **Minecraft**

5 **Adevăr sau provocare?**

1	2	3	4	5
...

2. Realizează o prezentare multimedia despre jocul tău preferat. În realizarea materialului vei avea în vedere și următoarele aspecte:

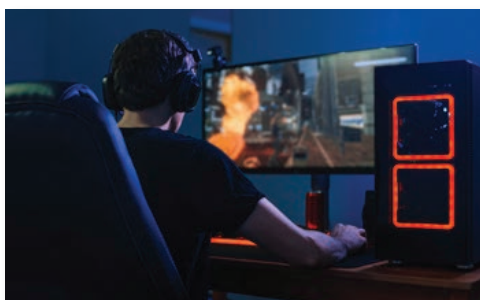
- numele jocului;
- regulile jocului;
- câți participanți pot juca;
- cine și cum câștigă.

Sub semnul colaborării/ al toleranței culturale!

1. **Lucrați în perechi!** Realizează un interviu. Află de la colega ta/colețul tău care este jocul ei/lui preferat? Care sunt regulile jocului respectiv? Notează răspunsurile pe o foaie după care inverșați rolurile. Prezentați clasei rezultatele.

2. **Dezbater!** Împărțiți-vă pe grupe. Majoritatea rețelelor de socializare au o secțiune dedicată jocurilor (gaming).

- Care jocuri sunt mai distractive?
- Cele online sau cele în format fizic?
- Argumentați-vă punctele de vedere și comparați-le cu cele ale altor grupe.

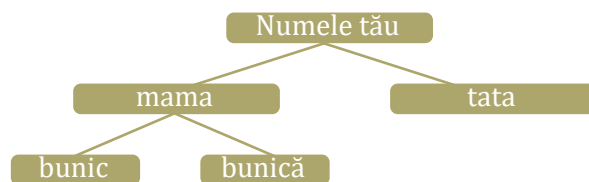
Pregătește-te de lectură!

1. Realizează, după model, arborele genealogic al familiei tale, completând numele a câte generații îți amintești. Menționează care sunt limbile cunoscute de membrii acesteia.

2. Discutați în perechi și răspundeți la următoarele întrebări:

a) Câte limbi străine este util să cunoască o persoană?

b) Care limbi credeți că ar fi bine să fie studiate la școală sau în familie?

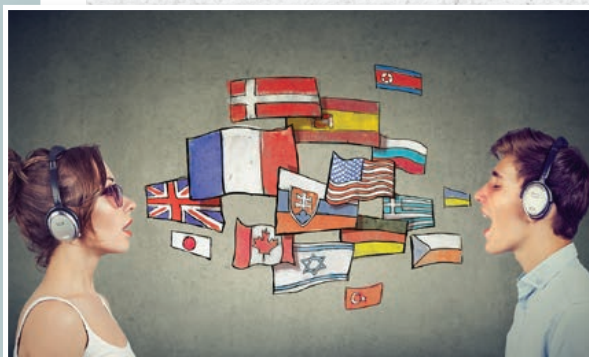
Invitație la lectură!

- Mai bine hai să învățăm o limbă străină, a spus odată, Tanti.

Toți adulții casei spuneau că ești de atâtea ori om câte limbi străine știi, și toți erau de cel puțin trei-patru ori oameni, diferiți între ei pentru că limbile știute erau diferite, dar româna, germana și maghiara apăreau în repertoriul tuturor. Socotit așa, casa noastră adăpostea vreo 30 de oameni. [...] Un prieten al familiei noastre repeta adesea că în Brașov până și câinii latră în trei limbi! [...]

- Ce vreți să învățăm azi? Germană? Maghiară? Italiană? Franceză? Engleză? (Tanti nu le știa chiar pe toate, dar cât să ne învețe pe noi putea.) Dacă vreți, azi vă învăț să spuneți „Te iubesc!” în toate limbile astea a propus ea, cu un zâmbet șugubăț, făcând-o pe verișoara mea să tresară și să roșească. Sau aș putea să vă învăț esperanto.

De limba asta nu auzisem. Am aflat apoi că, în tinerețe, Tanti și mama-mare și mulții lor frați, născuți puțin înainte de 1900, erau pasionați de esperanto și o învățaseră, unii cu râvnă, alții doar câteva cuvinte. Avuseseră în bibliotecă și primul dicționar român-esperanto, pe care, din păcate, într-un moment de panică financiară, dintre cele care ne tot vizitau, cineva l-a vândut. Am luat globul pământesc al lui Tanti, pe care îmi plăcea să îl rotesc repede, amestecându-i țările și mările și oceanele până nu le mai distingeam, și m-am dus la ea să-mi arate Esperanța, cum era normal să se numească țara (așa, ca Franța).

– Nu, așa ceva n-o să găsești pe tot globul, a răs Tanti. Limba asta ar fi a tuturor țărilor. Oamenii au vrut, adică sperau, să vorbească toți aceeași limbă și să se înțeleagă ca într-o familie...[...]

Tanti a recitat dintr-un poem al inventatorului limbii speranță, imnul esperantiștilor, pe care îl învățase ea în tinerețe, la fel ca noi cuvintele din *Imagine*, dar din păcate îl uitase în bună măsură:

Sur neŭtrala lingva fundamento

komprenante unu la alian

la popoloj faros en konsento

unu grandan rondon familian.

Părea ușor de înțeles, parcă știam deja esperanto.

Ioana Pârvulescu, *Inocenții*

Întâlnire cu scriitorii

Ioana Pârvulescu (1960) este scriitoare, eseistă, publicistă, critic literar și profesoară de literatură română la Universitatea din București. Opera de debut este volumul de poezie *Lenevind într-un ochi* – 1990.

Volume reprezentative: *Alfabetul doamnelor* (1999), *Prejudecăți literare* (1999), *Întoarcere în Bucureștiul interbelic* (2003, reed. 2007, 2018), *În intimitatea secolului 19* (2005, reed. 2007, 2013), *În Țara Miticilor* (2007, reed. 2008), *Întoarcere în secolul 21* (2009, reed. 2018), *Viața începe vineri* (2009, reed. 2013, 2018), *Cartea întrebărilor* (2010), *Lumea ca ziar. A patra putere: Caragiale* (2011), *Viitorul începe luni* (2012), *Cum continuă povestea* (2014), *Inocenții* (2016), *Prevestirea* (2020).

Să înțelegem/să descoperim!

1. Alege valoarea **adevărat** sau **fals** pentru următoarele afirmații:

Cuvântul „șugubăț” are sensul de „glumeț”, „amuzant”. **A/F**

Cuvântul „râvnă” semnifică „delăsare”, „lene”. **A/F**

Cuvântul „esperantiști” numește vorbitorii limbii esperanto. **A/F**

2. Precizează locul desfășurării întâmplării din textul dat.

3. Caută pe hartă, cu ajutorul aplicației Google maps, care este distanța dintre localitatea ta și locul menționat în text. Indică apoi două alte localități prin care trebuie să treci pentru a ajunge acolo.

4. De ce crezi că personajul-narator afirmă că aici „până și câinii latră în trei limbi!”. Justifică-ți răspunsul în 30-50 de cuvinte.

5. Alege valoarea **adevărat** sau **fals** pentru fiecare dintre afirmațiile:

În casă nu exista nicio bibliotecă. **A/F**

Copilul caută pe globul pământesc țara Franța. **A/F**

Momentul de panică financiară menționat în text se referă la lipsa banilor. **A/F**

Expresia „să se înțeleagă ca într-o familie” conține o comparație. **A/F**

Să explorăm!

Personajul este un element esențial al textelor epice și dramatice. Erou sau martor al evenimentelor, personajul este cel care servește demonstrației urmărite de text, contribuind la crearea sensului narațiunii.

Noțiunea de personaj nu poate fi limitată numai la ființele umane. Obiectele sau elementele naturii personificate pot fi și ele personaje, așa cum se întâmplă în basme, povestiri fantastice, fabule etc.

Caracterizarea personajului se poate realiza prin mijloace directe, când trăsăturile sunt numite de narator, alte personaje sau de personajul însuși. Caracterizarea se poate realiza prin mijloace indirecte, astfel trăsăturile sunt deduse din felul în care acționează, relaționează, vorbește, se comportă, din mediul în care trăiește.

Să înțelegem/să descoperim!

1. Menționează două trăsături pentru personajul Tanti, prezent în textul dat, precum și mijlocul de caracterizare.

trăsătura: ...

mijlocul de caracterizare: ...

trăsătura: ...

mijlocul de caracterizare: ...

2. Alege litera corespunzătoare răspunsului corect.

Pentru a studia mai multe limbi străine, Tanti a ales să îi învețe pe copii cuvintele:

- a) Bună ziua!
- b) Mulțumesc!
- c) Mă numesc...
- d) Te iubesc!

3. Prezintă două secvențe din textul dat care ți-au atras atenția, motivându-ți alegerea.

4. Alege, dintre următoarele variante, enunțul care exprimă ideea centrală a textului.

- a) Copiilor le place să se joace acasă.
- b) Limba esperanto este interesantă.
- c) Educația copiilor se face și în familie.
- d) Limba esperanto se înțelege ușor.

5. Oferă un alt titlu potrivit fragmentului.

Să explorăm!

Construcții condiționale sunt construcțiile (circumstanțial condițional sau realizarea sa propozițională) care exprimă condiția de care depinde realizarea unui proces.

De exemplu: *Neavând vreme bună, nu vom continua traseul. Dacă va pleca, mulți vor avea de pierdut.*

Tipuri semantice de propoziții condiționale:

1. Condiționala sigură: când apare un verb la indicativ. (*Dacă ajuți pe cineva, te simți bine.*)
2. Condiționala posibilă: când apare un verb la condițional-optativ prezent sau conjunctiv prezent. (*Dacă ar ști adevărul, s-ar supăra pe tine.*)
3. Condiționala ireală: când apare verbul la conjunctiv sau condițional-optativ perfect sau indicativ, imperfect. (*Să fi aflat finalul, nu s-ar mai fi uitat la film.*)

• Uneori construcția condițională introdusă prin *dacă* poate exprima atitudinea vorbitorului în legătură cu cele spuse, adică incertitudinea, reținerea sau o formă atenuată, politicoasă, de comunicare a unor fapte.

De exemplu: *Dacă am înțeles bine, Andrei s-a înscris la școala de muzică.*

Dacă nu vă deranjează, aș vrea să mă retrag.

Să înțelegem/să descoperim!

1. Completează următoarele enunțuri pentru a obține construcții condiționale.

Poți avea în vedere modelul: *Dacă vrei, azi vă învăț să spuneți „Te iubesc!” în toate limbile astea.*

..... (a fi interesat), puteți crea o hartă a limbilor lumii.

..... (a fi curios), cercetați care este limba vorbită în cele mai multe țări.

..... (a avea nevoie), puteți aduce argumente în sprijinul învățării limbii engleze.

..... (a fi dedicat), puteți învăța repede o limbă de circulație internațională.

2. Completează fiecare frază cu una dintre conjuncțiile date, pentru a exprima construcții condiționale:

dacă

de

să

- a) ... fi fost înțeles mesajul, nu plecam prea devreme.
- b) ... am merge în parc, am vedea lebedele pe lac.
- c) ... ar înflori un crin în grădina bunicii, aerul ar fi parfumat.
- d) Mama ar face o prăjitură, ... ar avea caise proaspete.
- e) ... fi cules ieri zmeura, acum putea face un sirop.

3. Recitește fragmentul următor și alege valoarea **adevărat** sau **fals** pentru fiecare dintre afirmațiile:

„– Nu, așa ceva n-o să găsești pe tot globul, a râs Tanti. Limba asta ar fi a tuturor țărilor. Oamenii au vrut, adică sperau, să vorbească toți aceeași limbă și să se înțeleagă ca într-o familie...”

Fragmentul cuprinde un enunț negativ. **A/F**

Enunțul „Limba asta ar fi a tuturor țărilor.” exprimă o condiție. **A/F**

Forma de plural articulat la Genitiv-Dativ a substantivului „oamenii” este „oameniiilor”. **A/F**

Forma de plural articulat la Nominativ-Acuzativ a substantivului „familie” este „familiile”. **A/F**

Verbele „o să găsești” și „să vorbească” sunt la același mod, modul conjunctiv. **A/F**

Cuvintele „tot”, „tuturor”, „toți” sunt forme ale pronumelui sau adjectivului pronominal nehotărât. **A/F**

4. Explică sensul cuvântului polisemantic „limbă”, din fiecare enunț:

a) A construit căsuța pe o limbă de pământ.

...

b) Pe limbă, a simțit gustul sărat.

...

c) Limba ceasului indică sfertul.

...

d) Pantoful are o limbă de piele maro.

...

e) Pentru a pronunța litera „l” trebuie să folosești limba.

...

f) Vom studia limba esperanto?

...

5. Completează următorul text cu prepozițiile potrivite contextului:

Tanti a vorbit ... esperanto, o limbă nouă. Fetița a adus globul pământesc ... dulap. Apoi, ... curiozitate i-a cerut lui Tanti să îi arate țara unde se vorbește esperanto. Mătușa i-a arătat toate țările ... glob, căci esperanto e o limbă universală. ... clarificare poți și tu căuta informații.

6. Răspunde la următoarele întrebări, folosind adverbe sau locuțiuni adverbiale de loc, de timp sau de mod.

a). Cum au aflat copiii despre esperanto?

b). Unde se aflau copiii când a început discuția despre limbile străine?

c). Când au început generațiile anterioare să studieze esperanto?

Să vorbim/să scriem despre...

1. Realizează un rezumat oral al fragmentului dat.
2. Adulții din casă se arată interesați să umple, în joacă, timpul copiilor cu studiul limbilor străine. Crezi că e un lucru util? Motivează-ți răspunsul în 50-80 de cuvinte.

Sub semnul dialogului!

1. Concepe o postare pentru una dintre rețelele de socializare, prin care să promovezi cursul de limba esperanto organizat la școala ta.
2. Formulați două argumente în favoarea/defavoarea studiului limbilor străine. Formați grupe de câte cinci elevi și discutați-le împreună, realizând apoi o diagramă care să le cuprindă. Apoi, prin metoda turului galeriei, faceți observații colegilor din celelalte echipe.

Să mai citim!

Tanti ne-a tradus totuși: „Pe fundamentul... pe temelia unei limbi neutre, înțelegându-se unele cu altele, popoarele vor forma un consens ... în armonie adică, un mare cerc de familie. Culmea, cuvintele odată traduse mi se păreau mai greu de înțeles, mai ales povestea cu limba neutră. Dar cercul cel mare de familie îmi plăcea, mă gândeam la familia noastră.

– Și când colo, a venit războiul mondial, [...] a spus Ionel [...]

Îi submina lui Tanti procesul de învățământ la domiciliu. Oricum, dacă și câinii lătrau în trei limbi, era rușinos să știm mai puține decât un patruped. Am și verificat: am chemat un câine jigărit, fără stăpân, pe rând, în cele trei limbi: *Hai încoa!* într-o zi, *Komm hier!* a doua zi, *Gyere ide!* în următoarea, și el a ciulit urechile și a venit de fiecare dată, de nu mai puteam să scap de el, pe urmă. Ce-i drept, aveam și o bucată de parizer, care se poate să fie limba esperanto a câinilor.

Ioana Pârvulescu, *Inocenții*

Să vorbim/să scriem despre...

1. Asociază cuvintele și expresiile din prima coloană cu explicațiile legate de sensul acestora, din coloana a doua.

a) Submina	1. Succesiune de etape, stări, stadii prin care trec, în desfășurarea lor temporală, diverse obiecte, fenomene.
b) Proces (de învățământ)	2. Casa unde locuiește cineva în mod statornic.
c) Domiciliu	3. Slab, prăpădit, fără vlagă.
d) Patruped	4. Pricină impusă unei instanțe judiciare.
e) Jigărit	5. A acționa pentru a slăbi, a zădărnici, a compromite.
	6. Animal cu patru picioare.

2. Transcrie, din text, două perechi de sinonime oferite în traducerea textului din esperanto.

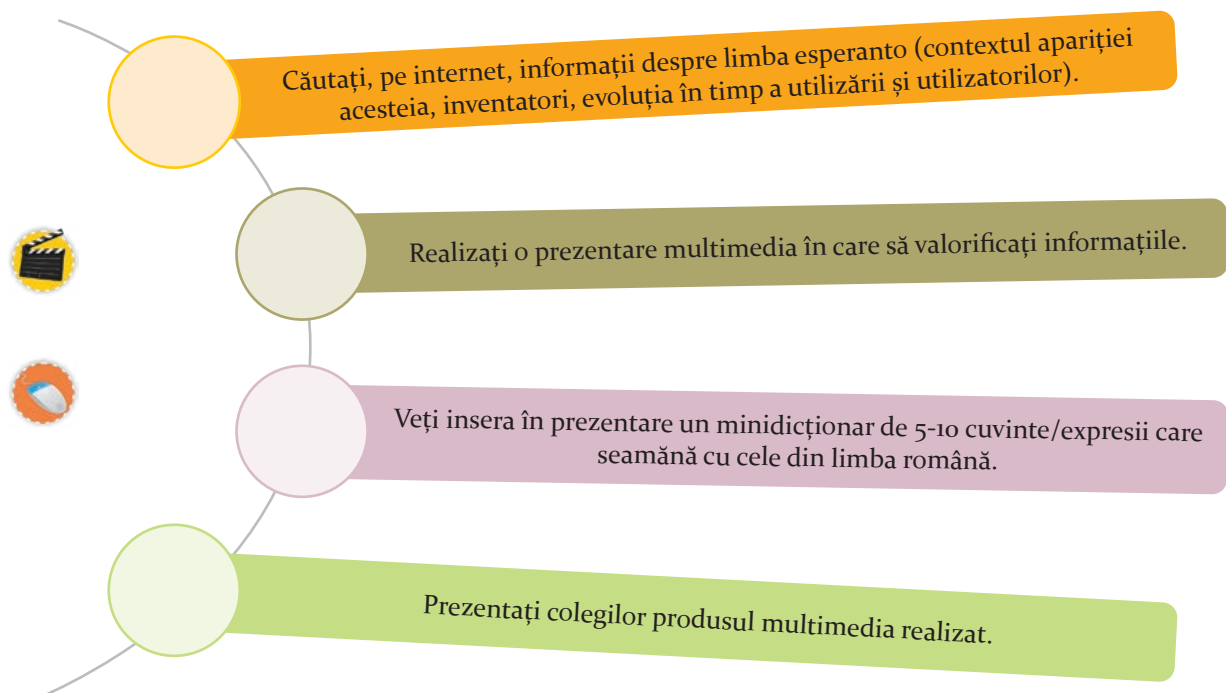
3. Prezintă, oral, în 30-50 de cuvinte, în ce constă limba esperanto a câinilor.

4. De ce se gândește copilul la familia lui, când aude traducerea versurilor imnului esperantiștilor?

5. Realizați un dialog între doi colegi de clasă, în care să discutați dacă „procesul de învățământ la domiciliu” al lui Tanti este eficient sau nu.

Sub semnul colaborării/toleranței culturale!

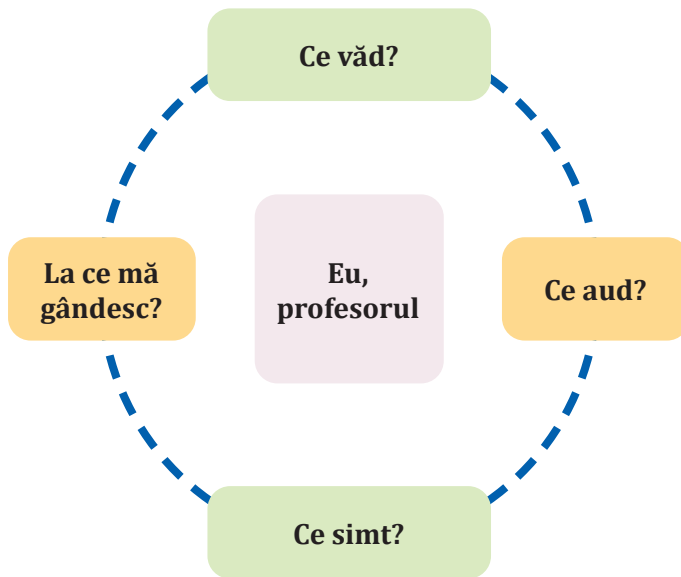
- Formați grupe de câte cinci elevi.

Pregătește-te de lectură!

1. Ești familiarizat cu expresia *a fi în papucii cuiva*.

Fă un exercițiu de imaginație și gândește-te că ești în papucii unui profesor, te afli la catedră. Completează următoarea schemă:

2. Mergi la catedră și prezintă răspunsurile tale. Compară-ți răspunsurile cu cele ale colegilor. Prin ce seamănă sau diferă?

Invitație la lectură!

Ascultă următorul text în lectura profesorului.

Din 1969 până în 1995, dacă exceptăm doi ani petrecuți într-o școală cu elevi aleși pe sprânceană, majoritatea elevilor mei au fost, așa cum am fost eu însumi, copii și adolescenți aflați într-o mai mare sau mai mică dificultate școlară. Cei mai atinși prezentau aproape aceleași simptome ca și mine la vârsta lor: pierderea încrederii în sine, renunțarea la orice efort, incapacitatea de-a se concentra, împrăștiere, mitomanie, constituirea de bande printre derbedei [...]

Ei erau elevii mei. (Acest posesiv nu marchează nicidecum proprietatea, ci desemnează un interval de timp, anii noștri de învățământ, în care răspunderea noastră ca profesori este în întregime angajată față de acești elevi).

O parte a meseriei mele consta în a-i convinge pe elevii mei cei mai abandonți de către ei înșiși că politețea predispune la reflecție mai bine decât palma, că viața în comunitate creează obligații, că ziua și ora înmânării unei teme nu se discută, că o temă rasolită trebuie refăcută pentru ziua următoare, că așa și pe dincolo, bla-bla-bla, dar că în vecii vecilor nici colegii mei, nici eu însumi nu-i vom abandona vreodată în mijlocul apei. Pentru ca ei să aibă o șansă de reușită, trebuie să îi reînvățăm însăși noțiunea de strădanie, așadar să le redăm gustul solitudinii și al liniștii și, mai ales gustul stăpânirii timpului, deci a plictiselii. Mi s-a întâmplat să le indic exerciții de plictiseală, da, exact așa, pentru a-i instala în durată. [...]

- În seara asta, exercițiu de plictiseală, douăzeci de minute în care nu faceți nimic înainte să vă înhămați la treabă.

- Nici măcar să ascultăm muzică?

- Mai ales asta nu!

- Douăzeci de minute?

- Douăzeci de minute. Cu ceasul în mână. [...] Vă întoarceți direct acasă, nu spuneți niciun cuvânt nimănui, nu vă opriți la nicio cafea, vă prefaceți că nu aveți habar de existența flipperelor, nu vă recunoașteți nici amicii, vă duceți direct în camera voastră, vă așezați pe colțul patului, nu vă deschideți ghiozdanul, nu vă puneți walkmanul la urechi, nu vă uitați la jocuri pe mobil și stați așa douăzeci de minute, cu ochii în gol.

Daniel Pennac, *Necazuri cu școala*

Întâlnire cu scriitorii

Daniel Pennac este unul dintre scriitorii francezi contemporani, foarte apreciat pentru scrierile sale. S-a născut în 1944, în Maroc. Și-a petrecut copilăria în Africa și Asia de Sud-Est. A obținut licența în Litere la Nisa și devine profesor de franceză. Debutază în 1973, cu un pamflet „Cui servește serviciul militar?”. În 1985, publică la prestigioasa editură Gallimard romanul „La căpcăunii veseli”, urmat de „Zâna carabină” (1987), „Micuța vânzătoare de proză” (1989), „Domnul Malaussene” (1995), „Domnilor copii” (1997), „Fructele pasiunii” (1999), „Dictatorul și hamacul” (2003) etc.

Romanul „Necazuri cu școala” (Premiul Renaudot – 2007) oferă cititorului o perspectivă inedită asupra sistemului de educație – cea a elevului slab. Ideea care transpare din întreaga carte este aceea că, în ciuda dificultăților activității cu elevi slabi, profesorii trebuie să investească mai multă dragoste în munca lor, pentru a trezi interesul acelor cazuri care par irecuperabile.

Să înțelegem/să descoperim!

1. Asociază cuvintele / îmbinările de cuvinte, din coloana din stânga, cu explicațiile acestora, din coloana din dreapta:

Cuvânt/îmbinare de cuvinte	Explicația sensului
aleși pe sprânceană	manie caracterizată prin tendința maladivă de a denatura adevărul, de a minți;
simptome	care servește conștient o cauză;
mitomanie	făcut în grabă, superficial, de mântuială;
angajată	aleși dintre cei mai buni, cei mai valoroși;
reflecție	fenomen de reîntoarcere parțială a luminii, a sunetului, a radiațiilor în mediul din care au venit;
rasolită	singurătate, izolare (în care se află cineva);
solitudine	a (se) angaja în realizarea unui lucru care necesită eforturi stăruitoare;
plictiseală	tulburare funcțională resimțită de o ființă și care indică prezența unui proces patologic sau fiziologic în organism;
a se înhăma	stare sufletească apăsătoare, ușoară depresie provocată de singurătate, de lipsă de ocupație;
a sta cu ochii în gol	a visa cu ochii deschiși;
	proces de examinare profundă a unei idei, situații sau probleme;

2. Completează următoarele enunțuri cu ajutorul cuvintelor de mai sus și explică sensul diferit al acestora.

- Bunicul calul la căruță, ca să meargă după lemne.
- Mama are arcuite când se miră.
- Femeia a fost..... la biroul de relații cu clienții.

3. Rescrie următorul fragment, înlocuind cuvintele subliniate cu sinonime potrivite:

„Vă întoarceți direct acasă, nu spuneți niciun cuvânt nimănui, nu vă opriți la nicio cafea, vă prefaceți că nu aveți habar de existența flipperelor, nu vă recunoașteți nici amicii, vă duceți direct în camera voastră, vă așezați pe colțul patului, nu vă deschideți ghiozdanul, nu vă puneți walkmanul la urechi, nu vă uitați la jocuri pe mobil și stați așa douăzeci de minute, cu ochii în gol.”

4. Alege valoarea **adevărat** sau **fals** pentru fiecare dintre afirmațiile:

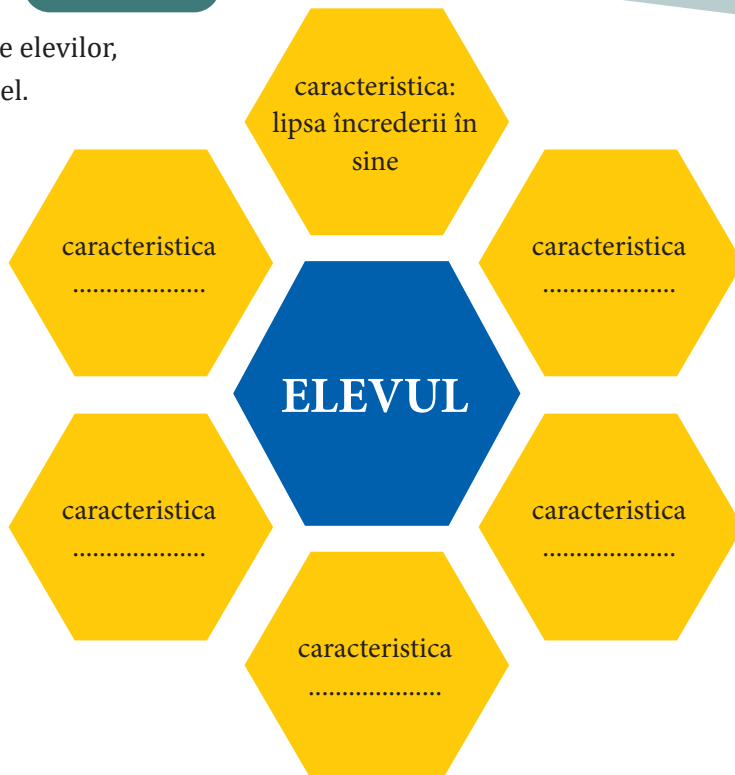
Toți elevii au renunțat să mai spere că pot progresa, deci „s-au abandonat pe ei înșiși”. **A/F**

Autorul consideră că profesorii nu o să îi abandoneze niciodată pe elevii slabi. **A/F**

Printre lecțiile pe care trebuie să le recupereze unii elevi este și cea a politeții. **A/F**

Pentru ca elevii să devină mai buni, soluția este să nu se străduiască. **A/F**

5. Selectează, din text caracteristicile elevilor, prin care profesorul îi aseamănă cu el.

Să explorăm!

Modul imperativ este forma verbală a adresării către interlocutor, pentru a-i cere (cu o intonație specială) să acționeze într-un anumit fel (exprimând deci un îndemn, un ordin, o cerere directă, o rugămintă etc.). Modul imperativ nu are timpuri verbale; se referă la acțiuni și încă nerealizate, realizabile într-un moment mai apropiat sau mai depărtat de cel al vorbirii.

Să vorbim/să scriem despre...

1. Rescrie următorul fragment, trecând verbele de la formă afirmativă la forma negativă și de la forma negativă la forma afirmativă:

„... nu vă opriți la nicio cafea, vă prefaceți că nu aveți habar de existența flipperelor, nu vă recunoașteți nici amicii, vă duceți direct în camera voastră, vă așezați pe colțul patului, nu vă deschideți ghiozdanul, nu vă puneți walkmanul la urechi, nu vă uitați la jocuri pe mobil...”

2. Completează enunțurile cu formele de imperativ ale verbelor din coloana din stânga, la numărul singular:

verbul	Enunțul
a face	Dacă problema e grea, nu-ți gânduri negre.
a fi	Când ieși la tablă, nu speriat că e prea greu.
a zice	Dacă te pregătești de conversație, nu că nu cunoști formule de adresare.
a duce	Cere-ți scuze profesorului și ambalajul la coș.

3. Completează următoarea listă cu aspectele de viață, identificate în text, care și-au pierdut importanța pentru elevii demoralizați. Aduă și tu alte aspecte.

aspect de viață	aspect de viață	aspect de viață	aspect de viață
politețea predisune la reflecție mai bine decât palma	viața în comunitate creează obligații

4. Scrie un set de cinci reguli pentru un Regulament de ordine interioară a școlii voastre, folosind verbe la imperativ. Poți avea în vedere următorul model: „Nu intrați în școală fără carnetul de elev!”

5. Caută explicațiile următoarelor cuvinte într-un dicționar sau accesând www.dexonline.ro: *flipere* și *walkman*. De ce crezi că profesorul menționează în lista sa de interdicții aspecte legate de aceste cuvinte?

Sub semnul dialogului!

1. Formulează, oral, trei idei principale din textul dat, numind și cuvântul cheie corespunzător fiecărei idei.

2. Prezintă-le colegilor părerea ta despre metoda profesorului de a le reda gustul solitudinii și al liniștii și, mai ales, gustul stăpânirii timpului.

EVALUARE

Crezi că profesorii au datoria de a nu lăsa elevii „în mijlocul apei”? Motivează-ți răspunsul, în 80-100 de cuvinte, susținându-l cu exemple din textul dat și din experiența personală și culturală.

Vei avea în vedere:

- formularea unui răspuns personal la întrebare;
- motivarea cu ajutorul explicațiilor, exemplelor, valorificând experiența personală și culturală;
- valorificarea unei secvențe relevante din textul dat.

Sub semnul colaborării/toleranței culturale!

1. Formați grupe de câte patru elevi. Rezolvați următoarea sarcină.

Ați alcătuit anterior (la exercițiul 3 de la rubrica „Să vorbim / să scriem despre...”) o listă cu aspecte de viață care nu pot fi neglijate atunci când se dorește progresul în orice domeniu, inclusiv în cel școlar.

Recițiți lista realizată, apoi completați-o cu alte cinci principii pe care elevii trebuie să le respecte, dacă doresc să aibă succes la școală.

Veți avea în vedere prezentarea principiilor sub forma unui organizator grafic. Produsul final al grupei se va prezenta oral, în fața clasei.

Ca în orice democrație, veți avea posibilitatea de a contesta, accepta, propune modificări după prezentare, într-o ședință de dezbateri asupra acestor principii, inițiată de voi.

Pregătește-te de audiție!

1. Ai auzit de multe ori faptul că „Toată lumea se pricepe la educație, ca la fotbal.” La ce crezi că se referă acest enunț?

2. Cine crezi că ar trebui să vorbească sau să exprime păreri despre educație? Alege variante din lista de mai jos:

- a) un profesor specialist;
- b) un om de afaceri;
- c) un cercetător în probleme de pedagogie;

- d) un profesor;
- e) un părinte;
- f) un medic;
- g) un elev.

Invitație la audiție!

Deschide un motor de căutare și accesează emisiunea *50 de minute cu Pleșu și Liiceanu – despre educație* și audiază de la început până la minutul 7:43.

Întâlnire cu personalitățile

Andrei Gabriel Pleșu s-a născut pe 23 august 1948 la București. Este un scriitor și eseist român, estetician și istoric al artei. A absolvit Liceul „Spiru Haret” și Facultatea de Arte Plastice ca șef de promoție. A participat la *Școala de la Păltiniș*, fiind alături de Gabriel Liiceanu unul dintre cei mai importanți discipoli ai filosofului Constantin Noica. A fondat revista culturală *Dilema* (mai târziu redenumită *Dilema Veche*), în care publică un editorial săptămânal. Pleșu a realizat împreună cu Gabriel Liiceanu câteva emisiuni de televiziune, printre care *50 de minute cu Pleșu și Liiceanu*.

Gabriel Liiceanu s-a născut în 23 mai 1942 la Râmnicu Vâlcea. Este un filozof și scriitor român. Discipol al filozofului Constantin Noica, în perioada comunistă s-a făcut remarcat ca interpret al filozofului german Martin Heidegger. Din 1990, este directorul Editurii Humanitas una dintre cele mai importante instituții culturale române, proiect formulat în anii *Școlii de la Păltiniș*. Este profesor de filozofie al Universității din București. În calitate de conducător al Editurii Humanitas, Gabriel Liiceanu a reeditat, după Revoluția din 1989, o multitudine de autori români interziși (în totalitate sau parțial) în perioada comunistă.

Să înțelegem/să descoperim!

1. Andrei Pleșu și Gabriel Liiceanu vorbesc la începutul dezbaterii despre dificultatea de a aborda subiectul educației. Precizează de ce acestora li se pare un subiect dificil. Numește alte două motive pentru care consideri că ar fi greu să se vorbească despre educație.

2. Gabriel Liiceanu folosește două metafore în identificarea scopului educației: De ce trebuie să înveți? Completează următoarea schemă cu cele două metafore și motivele alegerii acestora.

metafora

celula

metafora

cărămida

3. Partenerul de dezbateră preia cele două metafore oferindu-le noi înțelesuri, completând ideile. Ce nuanțări propune Andrei Pleșu?

4. Căutați informații despre două personalități menționate în dialogul lor:

Constantin
Noica

filozof
care.....

filozof
care.....

Confucius

5. Explică semnificația celor două idei, vehiculate de Pleșu și Liiceanu, care stau la baza nevoii de educație, așa cum o percepe individul:

A) Deveniți subiecte sau obiecte.

B) Ori trăiești, ori ești trăit.

EVALUARE

Citește, cu atenție, următorul text.

Obiectul pe care Exploratorul Timpului îl ținea în mână era un mecanism strălucitor, metalic, de o construcție foarte delicată, cu puțin mai mare decât un ceas obișnuit. Unele resorturi* erau de fildeș, altele dintr-o substanță cristalină și transparentă. Din acest moment trebuie să mă exprim foarte clar, căci tot ceea ce urmează – în afară, doar, de cazul când acceptăm explicațiile lui – este un fenomen absolut inexplicabil. Luă una din măsuțele care erau împrăștiate prin toată odaia și o așeză lângă foc, cu două picioare pe covorașul din fața căminului. Pe această masă puse mecanismul. Apoi își trase un scaun și se așeză.[...]. Eu mă instalasem într-un fotoliu scund, foarte aproape de foc, și îl trăsesem cât mai în față, în așa fel încât să fiu aproape, între Exploratorul Timpului și cămin. Filby ședea în spatele lui, privindu-i peste umăr. Medicul și Primarul din Provincie îl priveau în profil dinspre dreapta. Psihologul – din stânga. Bărbatul foarte tânăr stătea în picioare în spatele Psihologului. Toți eram cu atenția încordată. Mi-e imposibil să cred că, în asemenea condiții, ar fi cu putință să ni se prezinte vreo scamatorie*, oricât de subtil ar fi fost concepută și oricât de îndemânată ar fi fost executată [...]

Mi-a luat doi ani ca să-l confecționez, replică Exploratorul Timpului. Aș vrea să înțelegi că această manetă, atunci când este apăsată, trimite mașina să lunece în viitor, iar cealaltă o poate mișca în sens invers. Șaua aceasta este scaunul pe care va sta Exploratorul Timpului. Acum voi apăsa pârghia și mașina va porni. Se va șterge din fața voastră, va trece în viitor și va dispărea. Priviți bine la ea. Priviți de asemenea și la masă, și asigurați-vă că nu este la mijloc nicio scamatorie.

Herbert George Wells, *Mașina timpului*

* resorturi – arcuri, componente ale mecanismului;

* scamatorie – iluzionism, înșelătorie.

Răspunde corect la următoarele cerințe.

1. Precizează câte un sinonim contextual pentru fiecare dintre următoarele cuvinte: 8 puncte

moment –

odaie –

a confecționa –

a privi –

2. Alcătuieste câte un enunț cu fiecare dintre următoarele cuvinte:

12 puncte

timp ...

obișnuit ...

profil ...

3. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț, dacă este „adevărat” sau „fals”, valorificând informațiile din textul dat. **12 puncte**

Enunțul	Adevărat	Fals
a. Obiectul pe care Exploratorul Timpului îl ține în mână era din plastic.		
b. Măsuțele din odaie sunt așezate ordonat.		
c. Covorașul se află în fața căminului.		
d. Toate personajele sunt cu atenția încordată.		

4. Precizează trei caracteristici ale mecanismului indicat în textul dat. **12 puncte**

5. Scrie un anunț de mică publicitate în care informezi că ai un ceas de vânzare. **16 puncte**

6. Redactează un text de 80-100 de cuvinte în care să descrii o lume unde ai ajuns călătorind cu mașina timpului. În redactarea textului vei avea în vedere:

- precizarea a două trăsături ale lumii descoperite;
- prezentarea/detalierea trăsăturilor precizate;
- indicarea unei valori umane pe care o admiri în lumea unde ai ajuns;
- respectarea normelor ortografice în vigoare;
- încadrarea în limita de cuvinte indicată.

30 puncte

Pentru conținutul compunerii vei primi 20 puncte, iar pentru redactarea acesteia, 10 puncte.

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă numai dacă textul redactat are minimum 80 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus. Compunerea nu va avea titlu sau motto.

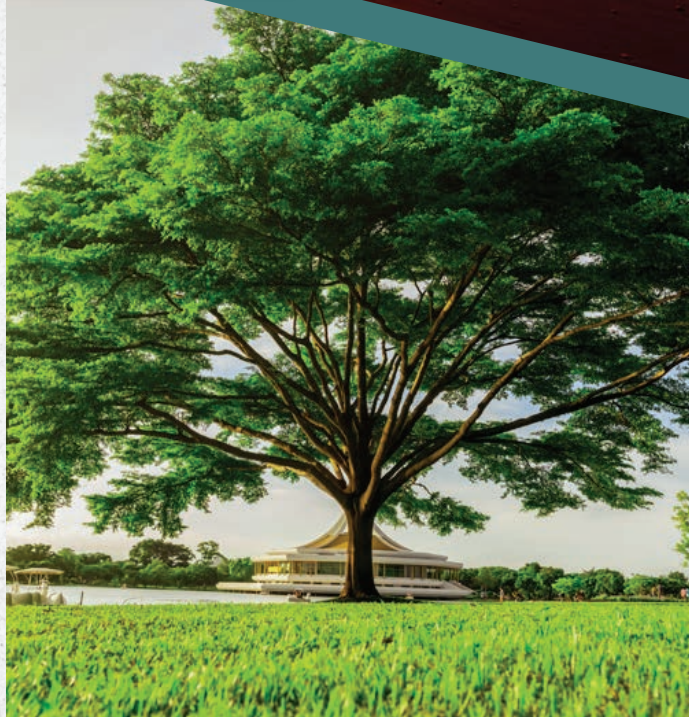
Notă! Vei primi 10 puncte din oficiu.

U2

Un stil de viață sănătos

- **Păstrăvăria lui Mitică;**
Rețetă de la Chef Ghiță;
Straie populare în zi de sărbătoare
(*Sănătate cu de toate*)
- **Scrisori către o tânără gimnastă**
de Nadia Comăneci
- **Rime mici** *de Bogdan Răileanu*
- **Perspective psihologice**
despre un stil de viață sănătos
(*interviu cu Nicolae Hâncu*)
- **Eu sunt Malala** *de Malala Yousafzai*
- **Arta de a călători** *de Alain de Botton*
- **Evaluare**

Pregătește-te de vizionare!

1. Realizează un anunț personal în care să prezinți două aspecte care te recomandă pentru un loc de muncă al cărui criteriu eliminatoriu este **un stil de viață sănătos**.

2. Imaginile următoare ilustrează activități în timpul liber. Denumeste aceste activități inspirându-te din lista de mai jos:

pescuit, meșteșuguri, drumeții, dans, grădinărit, citit, activități de voluntariat, gătit, sport.

3. Completează lista activităților din timpul liber cu cele enumerate la exercițiul anterior, apoi continuă lista cu cel puțin cinci activități în funcție de timpul pe care îl alocă un adolescent de vârsta ta pentru acestea zilnic, săptămânal, lunar. Motivează-ți alegerile în 20–40 de cuvinte.

Activitate în timpul liber	zilnic	săptămânal	lunar

4. Caută și prezintă colegilor o glumă/ anecdotă în legătură cu trei dintre activitățile tale preferate în timpul liber, atât în emisiuni audiate sau vizionate, cât și în cărți citite de tine.

a. Prezintă glumele/anecdotele colegilor.

b. Solicită-le colegilor să identifice sursa umorului în glumele/anecdotele prezentate.

Invitație la vizionare!

1. Deschide un motor de căutare (Google, Startpage, Metager), ascultă emisiunea „Sănătate cu de toate”, din 25 aprilie 2021, apoi rezolvă cerințele care urmează.

Să vorbim/să scriem despre...

2. Notează, pentru fiecare cuvânt din coloana A, explicația corespunzătoare din coloana B.

A

1. piscicultură
2. puiet
3. furaj
4. baraj
5. apă potabilă
6. preparate
7. mocan

B

- a. apă bună de băut;
- b. construcție care oprește cursul unui râu pentru a ridica nivelul apei, a crea o rezervă de apă, o cădere de apă pentru hidrocentrale;
- c. produs de origine vegetală, animală sau minerală, hrană pentru vite; nutreț;
- d. pești mici (în prima lor perioadă de viață), servind adesea la repopularea apelor naturale;
- e. produse prelucrate prin fierbere, prăjire, fermentare etc., în vederea consumării;
- f. ramură a zootehniei care studiază creșterea și înmulțirea peștilor în apele naturale și în heleșteie;
- g. alimentație pentru peștii de acvariu și de crescătorie;
- h. locuitor (român) din regiunile muntoase (în special ale Transilvaniei), care posedă turme de oi.

3. Găsește corespondentul cuvintelor /sintagmelor subliniate, din enunțurile de mai jos, folosindu-te de următoarea listă:

- a. *a fi curată*
- b. *a se uita și a învăța*
- c. *a începe să lucreze în domeniul ...*
- d. *a-i reuși*
- e. *a-i plăcea ce vede când consumă mâncarea*
- f. *a expune ceva pentru a fi privit sau admirat*
- g. *muncă făcută cu multă minuțiozitate și răbdare*

Degeaba gătești acasă păstrăvul cumpărat, nu-ți iese ca în bucătăria păstrăvăriei.

Mâncarea este așezată pe platou într-un mod special, prin urmare mâncăm cu ochii ceea ce ne gătește bucătarul.

Dacă tragi cu ochiul la bunica, când țese, vei avea și tu îndemânare.

După ce fac curățenie, casa este lună.

Mă bucur că te-ai apucat de piscicultură.

La horă, fetele își etalau ia cusută, arătându-și astfel talentul.

Ia autentică se brodează cu multă migală.

4. Alcătuieste familia lexicală a cuvintelor „sănătos”, „produs”, „(a) iubi” (cel puțin 3 cuvinte). Explică cum s-a format fiecare cuvânt. Alcătuieste enunțuri cu două dintre aceste cuvinte, la alegere.

sănătos

1. _____

2. _____

3. _____

produs

1. _____

2. _____

3. _____

(a) iubi

1. _____

2. _____

3. _____

5. Enumeră câteva locuri pe care le-ai vizitat în ultimii ani și descrie produsele sănătoase pe care le-ai achiziționat în timpul călătoriei.

6. Scrie, în 30–50 de cuvinte, motivul pentru care crezi că următoarele elemente contribuie la adoptarea unui stil de viață sănătos, continuând enunțurile următoare:

Motivul pentru care călătoresc în locuri pitorești este ...

Motivul pentru care gătesc și consum mâncăruri sănătoase este ...

Motivul pentru care mă îmbrac în haine cusute din materiale naturale este ...

Motivul pentru care pun accent pe tradițiile locale este ...

7. Grupează, în casete, următoarele legume în funcție de părțile lor comestibile, alcătuiind liste pe categorii: usturoi, anghinare, țelină, sparanghel, soia, năut, mazăre, sfeclă, ridiche neagră, vânăță, broccoli, roșie, dovleac, varză, spanac, conopidă, salată, tarhon, pătrunjel, castravete, bob, ardei, fasole, pătrunjel, gulie, păstârnac, ghimbir, ceapă, morcov, hrean, cartof.

8. Alcătuieste enunțuri cu denumirile legumelor subliniate în exercițiul anterior, după modelul următor:

Model: Culoarea usturoiului este albă.

Atenție la acord și la utilizarea corectă a substantivelor în cazul genitiv!

9. Următoarele fructe au, fiecare, un gust special: banană, afină, alună, ananas, arahidă, caisă, căpșună, castană, cireașă, coacăză, coconari, corcodușă, curmală, dudă, gutui, migdală, portocală, rodie, prună, smochină, strugure, mandarină, vișină, zmeură, măr, pepene, pară, lubeniță, stafide.

Stabilește momentul în care ai gusta aceste fructe, exprimându-ți dorința cu ajutorul verbelor la condițional-optativ și a prepozițiilor/locuțiunilor prepoziționale din tabel. (Toate denumirile fructelor enumerate, toate prepozițiile, locuțiunile prepoziționale se introduc în enunțuri.)

Model		Tot anul <u>aș mânca</u> vișine.
Prepozițiile/locuțiunile prepoziționale care exprimă situație în timp	<i>oricând, cândva</i>	
Prepozițiile/locuțiunile prepoziționale care exprimă anterioritate	<i>înaintea, înainte să, prima dată</i>	
Prepozițiile/locuțiunile prepoziționale care exprimă simultaneitate	<i>tocmai, în timp ce, în vreme ce, în același timp (cu), în acest timp</i>	
Prepozițiile/locuțiunile prepoziționale care exprimă posterioritate	<i>chiar după (ce/aceea), pe urmă</i>	
Prepozițiile/locuțiunile prepoziționale care exprimă frecvență/iterație	<i>din când în când, zi de zi, frecvent, iar, iarăși</i>	
Prepozițiile/locuțiunile prepoziționale care exprimă durată	<i>toată ziua/săptămâna, tot anul, cât timp, pentru</i>	

10. Citește următoarele afirmații și încercuiește litera A, dacă o consideri adevărată, litera F, dacă o consideri falsă și scrie, în spațiul liber, afirmația corectă.

1. A/F Preparatele culinare realizate la păstrăvărie sunt: păstrăv în ulei, păstrăv în tomate, păstrăv în tomate puțin picant și păstrăv afumat.

.....

2. A/F Rețeta casei este păstrăv în fulgi de porumb.

.....

3. A/F La restaurant bucătarul pregătește păstrăv prăjit în unt cu mămligă.

.....

4. A/F Dimensiunea păstrăvului ideal pentru servit este de 20–25 de centimetri și 250–300 de grame.

.....

5. A/F Pentru un gratar pregătit în mod sănătos, focul se face cu esență de fag și de stejar.

.....

6. A/F Iile specifice zonei sunt diferite în funcție de momentele când le purtau: la nuntă, la cununie, la botez.

.....

7. A/F Batistele erau cusute cu model unicat pentru a fi puse pe ploscă.

.....

8. A/F Costumul bărbătesc este alcătuit din fustă, fotă, ȋtari, cămașă și opinci făcute din piele de porc.

.....

11. Completează spațiile punctate cu informațiile corespunzătoare, apoi dă câte un titlu potrivit celor trei părți ale emisiunii, în funcție de subtemele prezentate.

Gazda păstrăvăriei se numește _____.
 Producția de pește este de _____.
 Puietul este crescut cu _____.
 Apa este din _____, apă care nu este poluată.
 _____ își dădeau seama dacă apa este potabilă din prezența păstrăvilor în apă.
 _____ este o bogăție piscicolă.
 Iubitorii de pește pot servi _____ proaspăt în restaurantul de lângă păstrăvărie.
 Brânza se face natural _____.

O rețetă specifică zonei Sibiului este _____.
 Pentru a fi crocant și sănătos, păstrăvul este pregătit cu _____.
 Păstrăvului îi dă o aromă deosebită _____.
 Garnitura constă din _____ variate, care sunt condimentate cu _____.
 Ca să fie gătit în mod sănătos, focul se face din _____.
 Brânza se păstrează în _____, ca și merele.

Se prezintă lucratul iilor din zona _____.
 Ia românească este un obiect de _____, căutată atât în România, cât și în străinătate.
 Țărăncile din zona de munte se preocupau cu _____ iei.
 Șezătorile sunt _____ unde dansau, cântau și _____.
 Ia mocănească prezentată are peste _____ de ani și totul este lucrat _____.
 Pânza este _____ de casă, astfel fiind foarte sănătoasă.
 Doamna Anișoara în timpul liber lucrează ia și, fiind învățătoare, transmite acest meșteșug _____ la orele de _____.
 Obiectele brodate manual sunt _____, fiecare fiind unicat.

Să explorăm!

O **emisiune de televiziune** (numită și **emisiune televizată** sau **TV**) reprezintă o parte a unei transmisiuni televizate, în contextul unui program stabilit dinainte.

Majoritatea emisiunilor de televiziune sunt reluate în cadrul grilei de programe. Episoadele, edițiile unei emisiuni, sunt unite prin tematică și scop.

Emisiunile sunt sponsorizate de anumite companii.

- Răspunde la următoarele cerințe valorificând informațiile de la rubrica „Să explorăm!”.
 - a. Numește postul de televiziune care difuzează emisiunea „Sănătate cu de toate”, precizează numele prezentatorului și numele invitaților săi.
 - b. Menționează rolul reclamei/ al anunțului publicitar de la începutul și de la sfârșitul emisiunii.
 - c. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, relația dintre titlul emisiunii, „Sănătate cu de toate” și **imaginile prezentate** în partea introductivă a emisiunii.
 - d. Caută, în arhiva TVR2, alte două emisiuni ale acestui serial și numește tematica acestora.
 - e. Formulează mesaje prin care să-i anunți mai întâi pe colegii tăi de clasă, apoi pe cunoștințele tale mai în vârstă despre data și ora la care se poate viziona emisiunea „Sănătate cu de toate” la televizor, spunându-le și motivul pentru care îți place sau nu îți place această emisiune.
- În formularea enunțurilor, vei utiliza următoarele cuvinte:

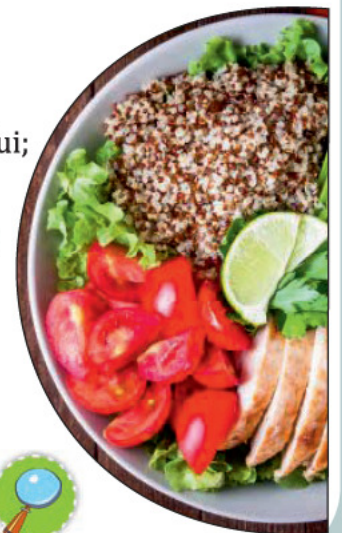
*îmi place, nu-mi place; te-aș invita, v-aș invita;
uitându-mă, uitându-ne; apropiindu-se, mă gândeam;
scuză-mă! mă scuzați!*

Sub semnul interacțiunii/dialogului!

1. Explică-i unei cunoștințe cum trebuie pregătit la grătar păstrăvul cu garnitură de legume, reconstituind rețeta din emisiune. Propune și un desert lângă pește.
2. Alcătuește, împreună cu colegul tău de bancă, un dialog de 70-100 de cuvinte, pe tema „Cumpărături la magazinul alimentar”. Vei avea în vedere:
 - achiziționarea a cel puțin cinci produse alimentare dietetice și a trei condimente diferite;
 - utilizarea corectă a cel puțin trei verbe la modul imperativ.
3. Formați grupe de câte trei-patru elevi și verificați următoarele informații despre sănătate parvenite din surse media.
 - a. alimentația vegetariană este cea mai potrivită pentru sportivi;
 - b. dieta de slăbire nu trebuie să conțină carne;
 - c. ceaiurile contribuie la eliminarea toxinelor din organism;
 - d. cerealele sunt indispensabile pentru o bună funcționare a organismului;
 - e. cerealele integrale diminuează semnificativ riscul obezității;
 - f. peștele oferă o alimentație echilibrată din punct de vedere nutrițional;
 - g. conservanții sintetici dăunează sănătății;
 - h. micul dejun este cea mai importantă masă a zilei.

Pentru verificarea informațiilor puteți avea în vedere:

 - realizarea unor interviuri cu medici naturiști;
 - citirea unor cărți de specialitate;
 - vizionarea unor emisiuni;

Sub semnul colaborării/toleranței culinare!

1. Formați grupe de câte patru elevi. În cadrul unei dezbatere, prezentați-le colegilor voștri opinia voastră despre avantajele/dezavantajele consumului de hrană sănătoasă.

2. Realizați, în clasă, un mini-ghid culinar/o expoziție. În cadrul acestei activități trebuie să prezentați un obicei gastronomic specific comunității în care trăiți.

3. Realizează o prezentare multimedia în care descrii cum își petrec timpul liber oamenii în comunitatea de unde provii. Te poți raporta la specificul geografic/ climateric/ social/ cultural sau la sportul specific zonei.

EVALUARE (Portofoliu)

Rezolvă următoarele cerințe și păstrează materialele realizate, în portofoliul tău.

1. Ești proprietarul unui restaurant. În funcție de zona în care locuiești, proiectează un meniu al restaurantului tău, pe care îl vei pune în portofoliu. Meniul trebuie să conțină mâncăruri pentru micul dejun, masa de prânz și cină, băuturi răcoritoare și deserturi.

2. Scrie rețetele mâncărilor tale preferate pe o foaie colorată, lipește și o fotografie care să illustreze aceste mâncăruri.

3. Numește un motiv pentru care o persoană alege să țină dietă. Printează dieta și pune-o în portofoliu.

4. Descrie costumele populare cusute din materiale naturale, specifice zonei în care te-ai născut, și ilustrează-le printr-o tehnică aleasă de tine.

5. Compară costumele populare din zona Sibiului, prezentate în emisiunea *Sănătate cu de toate*, cu acele costume populare specifice zonei în care te-ai născut.

Scrisori către o tânără gimnastă de Nadia Comăneci

Pregătește-te de lectură!

1. În imaginea alăturată sunt prezentate simbolurile sporturilor olimpice. Denumeste fiecare ramură sportivă și alege una dintre acestea, pe care o prezinți colegilor de clasă, în două minute.

2. Prezintă sportul tău preferat, pornind de la gândurile Nadiei Comăneci, **Sportul – bucurie a mișcării**.

3. Deschide un motor de căutare (Google, Startpage, Metager), ascultă reclama *Campionatele Europene de Gimnastică Artistică de la Montpellier, în direct la TVR1 Miercuri, 15 Aprilie 2015* și ceremonia de deschidere a Jocurilor Olimpice, citește textul din chenar, apoi rezolvă cerințele.

Jocurile Olimpice se desfășoară o dată la patru ani. Este un eveniment multisportiv internațional la care participă sportivi din cele cinci continente ale lumii. Un simbol al mișcării olimpice îl reprezintă inelele olimpice înălțate, care arată unitatea celor cinci continente (cele două Americi sunt considerate un singur continent). Ele apar în cinci culori pe steagul olimpic de culoare albă. Aceste culori: alb (fondul drapelului), roșu, albastru, verde, galben și negru au fost alese astfel încât fiecare națiune să aibă cel puțin una din ele reprezentată pe steagul național. Se consemnează de-a lungul timpului:

- *Jocuri Olimpice antice* (greacă Ολυμπιακοί Αγώνες; Olympiakoi Agones) – au fost atestate documentar pentru prima dată în 776 î. Hr. în Grecia, Olympia, și s-au desfășurat până în anul 393.
- *Jocuri Olimpice moderne* – în 1896, la Atena, au fost reluate Jocurile Olimpice, după 1 500 de ani de întrerupere.

Flacăra olimpică joacă un rol important în ceremonia de deschidere și arde pe tot parcursul olimpiadei. Este aprinsă în orașul Olympia, Grecia, și purtată de atleți până în orașul gazdă.

Jurământul olimpic reflectă idealurile lui Pierre de Coubertin, pedagog și istoric francez, considerat părintele Jocurilor Olimpice Moderne:

„Cel mai important lucru la Jocurile Olimpice nu este să câștigi, ci să participi, așa cum în viață nu contează triumful, ci lupta. Esențial nu e să cucerești, ci să lupți bine.”

România, la *Jocurile Olimpice de vară din 1976*, Montreal, Canada, s-a mândrit cu **4 medalii de aur**: Nadia Comăneci la gimnastică paralele inegale, bârnă și individual compus și Vasile Dîba la caiac canoe, 500 m.

4. Continuă enunțurile cu informații din text.

- Jocurile Olimpice se desfășoară periodic,
- La Jocurile Olimpice participă sportivi din
- Unele dintre simbolurile acestui eveniment sunt
- Sportivii români care au câștigat medalii de aur la Jocurilor Olimpice din 1976 sunt
- Probele la paralele inegale, bârnă și individual compus aparțin ramurii sportive a

5. Prezintă colegilor tăi o competiție din cadrul Jocurilor Olimpice, vizionate la televizor sau pe internet. În prezentarea ta vei avea în vedere:

- să numești ramura sportivă și sportivul, iar cazul echipelor, cel puțin doi sportivi;
- să prezinți rezultatele competiției;
- să precizezi anul Jocurilor Olimpice vizionate.

Întâlnire cu personalități

Nadia Elena Comăneci, una dintre cele mai renumite gimnaste ale lumii, s-a născut în data de 12 noiembrie 1961, la Onești în județul Bacău. Antrenorii ei, Béla și Márta Károly au antrenat-o, începând de la Școala experimentală de la Onești, până la victoriile finale. Este prima gimnastă din lume care a primit zece absolut într-un concurs olimpic de gimnastică. A câștigat șase medalii olimpice de aur. Este primul sportiv român inclus în memorialul *International Gymnastics Hall of Fame*.

În anul 2004, a publicat o scriere biografică sub formă de scrisori adresate unei prietene, scriere care prezintă viața ei și activitatea sa ca gimnastă româncă, apoi plecarea ei în Statele Unite. Cartea se intitulează „Scrisori către o tânără gimnastă”.

„La paralele inegale există două elemente care-mi poartă numele. Cel dintâi se numește Saltul Comăneci. [...] În gimnastică, elementele sunt clasificate progresiv, de la cele ușoare până la cele mai complicate. Elementul din grupa A este cel mai simplu; urmează gradele de dificultate B, C, D, E și super-E. Ultimul e cel mai greu și doar câteva gimnaste din întreaga lume îl pot executa.

Saltul Comăneci este încadrat în grupa E. Chiar și acum, la 36 de ani de la Olimpiada din 1976, foarte puține gimnaste îndrăznesc să-l abordeze.” (Nadia Comăneci, *Scrisori către o tânără gimnastă*)

Invitație la lectură!

Trecerea la adolescență nu era așa de simplă, cum n-au fost ușoare nici europenele de la Praga, din 1977. Mai întâi, fiindcă s-au televizat în România, iar după Olimpiadă toată țara [...] devenise pasionată de gimnastică.

În al doilea rând, competiția era foarte importantă deoarece aveam de apărat titlul de campioană europeană. În al treilea rând, pentru că între Béla și mine nu mai era relația de dinainte, ci începuse să se nască o alta, de colaborare între o tânără extrem de motivată și niște antrenori care știau ce vor. [...]

Ai vrut să știi cum am trăit după Olimpiada din '76, dar continui să te dezamăgesc. [...] Adevărul este că după '76 am început procesul, uneori dificil și plin de probleme, al transformării într-un adult. [...]

Transformarea într-o adolescentă se cam bătea cap în cap cu dorința de a fi sportivă de performanță. Erau vremuri grele, la fel ca pentru orice tânăr, indiferent dacă e sau nu sportiv, dacă joacă fotbal sau dacă editează anuarul liceului. Singura cale să traversezi acești ani dificili era să-i parcurgi cu cât mai puține păreri de rău. [...]

Întotdeauna trăisem pentru gimnastică și pentru victorie. Credeam încă în valorile sportului – profesionalism, respect pentru coechipieri, dorința de a mă menține la cele mai înalte standarde –, dar competițiile și tracasările presei mă epuizaseră; nu mai reușeam să fac ce îmi cereau antrenorii sau să suport solicitările lor și ale echipei.

Următoarele șase luni au fost o pierdere de timp. Mulți adolescenți traversează o astfel de perioadă deloc plăcută. Mă îngrășam din cauza pubertății și a supraalimentării. [...]

S-a așezat și a început să vorbească. Nu era supărat. Era blând și îngăduitor [...]

–Nadia, înainte de a lua o hotărâre definitivă, să-ți spun ce te așteaptă, a zis Béla. Dacă te întorci cu mine acolo, n-o să mai fie nicio posibilitate să nu participi la Mondiale. Cei din conducere vor ca tu, mai mult decât oricine altcineva, să concurezi la Strasbourg. [...]

După ce mi-am cântărit hotărârea și am analizat argumentele pro și contra, am fost de acord să merg la Deva. [...]

Nadia Comăneci, *Scrisori către o tânără gimnastă*

Să înțelegem/să descoperim!

1. Caută în text perechile sinonimice ale cuvintelor: *adolescență, blând, fiindcă, dificil, a traversa*.
2. Corelează cuvintele/sintagmele din stânga cu explicația acestora din dreapta.

- a. europenele se televizau
- b. procesul transformării
- c. apăra un titlu
- d. se cam bătea cap în cap
- e. erau vremuri grele
- f. avea păreri de rău
- g. era o pierdere de timp
- h. competiție
- i. tracasare
- j. a epuiza

1. evoluția, dezvoltarea;
2. campionatul se arăta la televizor;
3. își ocupa timpul altfel decât este util, necesar;
4. trăia momente grele, clipe grele;
5. era în opoziție, în contradicție;
6. se străduia să obțină același rezultat;
7. regreta;
8. nu se potriveau;
9. a termina, a (se) extenua din punct de vedere fizic sau moral;
10. concurs;
11. deranjare, sâcâire;

3. Răspunde la următoarele întrebări, pe baza fragmentului citit.

- a) În ce an s-a organizat Campionatul European la Praga?
- b) Cum se numește antrenorul Nadiei?
- c) Care sunt motivele pentru care Nadia consideră că europenele de la Praga au fost grele?
- d) Care este părerea Nadiei despre procesul transformării sale în adult?
- e) Care sunt valorile sportului din perspectiva gimnastei?
- f) Din ce cauză nu mai putea să facă față solicitărilor antrenorilor și ale echipei?
- g) Care a fost rezultatul supraalimentării sale în 1976?
- h) Ce i-a explicat Nadiei antrenorul, în ceea ce privește întoarcerea ei la Deva?

Să vorbim/să scriem despre...

1. Identifică ipoteza de la care pornește textul Nadiei Comăneci, apoi reformulează conținutul, folosindu-te de propriile cuvinte.

2. Prezintă argumentele folosite de autoare, pentru a-și susține punctul de vedere, punând în evidență:

- sentimentele unei fete pe drumul său către adolescență, așa cum reiese din relatările personale;
- dorința de a fi sportivă de performanță și transformările care se produc într-o persoană în perioada pubertății;
- valorile sportului.

3. Care este concluzia acestui text argumentativ?

4. Sintetizează principalele informații despre sport pe care le-ai aflat din analiza textului.

Sub semnul colaborării/toleranței culturale!

1. Redactează un eseu, de o pagină, în care să prezinți rolul sportului pentru a menține un stil de viață sănătos. În eseu tău trebuie să scoți în evidență felul în care diferite țări promovează sportul.

2. **Lucreți în echipe de câte cinci elevi.** Citind informațiile despre autoare și relatările sale făcute în scrisoarea destinată unei gimnaste americane, explicați în 100-150 de cuvinte afirmația Nadiei Comăneci: „*trăisem pentru gimnastică și pentru victorie*”. Purtătorul de cuvânt al fiecărei grupe va prezenta un raport cu privire cu modul în care s-au rezolvat sarcinile.

3. Pornind de la textul suport, descrie, în 70–90 de cuvinte, relația dintre gimnasta Nadia Comăneci și antrenorul ei, Károly Béla.

4. Consideri că o colaborare internațională, în vederea pregătirii unui lot sportiv, poate fi eficientă? De ce?

5. Cunoști echipe mixte din punct de vedere a naționalității coechipierilor? Prezintă-ți părerea, în trei minute, despre modul de lucru al acestora. Te poți documenta din cărți sau reportaje.

6. Citește integral cartea *Scrisori către o tânără gimnastă*, scrisă de Nadia Comăneci, și prezintă conținutul cărții în fața clasei, axându-te pe aspectele enumerate în casete. Poți porni de la citatele date.

1. alimentația sănătoasă a sportivului

„Tu trebuie să-ți amintești, dragă prietenă, că aveam în spate ani de alimentație sănătoasă, care îmi dăduseră un trup puternic. Câteva săptămâni de hrană mai ușoară nu aveau cum să-mi dăuneze. Îmi dau seama că problemele legate de aspectul corpului și cele alimentare sunt o obsesie îngrozitoare pentru tinerele fete, dar nu cred că privarea organismului de proteinele și grăsimile de care are nevoie ar putea ajuta pe cineva să devină mai sănătos.”

2. viața organizată a sportivului

„Mărta credea că stăpânirea de sine și antrenamentul fizic erau cele două piese fundamentale ale unei cariere în gimnastică.”
„Ne spuneau cât să ne antrenăm, de la patru la șase ore pe zi, și cât să studiem – întotdeauna îndeajuns de mult ca să ne ducem treaba la bun sfârșit. Noaptea dormeam între opt și zece ore, pentru ca mințile și trupurile să ne fie bine odihnite.”

3. echilibrul psihic al sportivului

„Știai că la echipă aveam psihologi care ne pregăteau să reluăm programul în minte de mai multe ori? ... ne învățau cum să rezolvăm teste de genul actualelor jocuri puzzle; rezolvam teste de îndemânare, vizuale și de istețime. Ei verificau cât de repede intervenea starea de nemulțumire nervoasă și ne ajutau să învățăm să ne stăpânim iritarea.”

Să explorăm!

Curriculum vitae

Noțiunea *Curriculum vitae* provine din limba latină și are sensul de „parcurs al vieții”. Este o scurtă autobiografie scrisă, care cuprinde date referitoare la studii, pregătirea profesională, carieră și situația familială. Forma abreviată – CV – este sinonim cu „prezentare personală” și conține acele informații prin care o persoană se face cunoscută cu scopul de a candida pentru obținerea unei burse sau a unui post.

Candidatul relatează în detaliu ceea ce este semnificativ pentru propria existență prezentându-și calitățile și aptitudinile într-o formă structurată.

Elementele cuprinse în CV sunt:

- date privind identitatea;
- date privind activitatea școlară – începând cu ultima formă de învățământ absolvită;
- date privind activitatea extrașcolară;
- date privind locurile de muncă și funcțiile avute;
- date privind gradul de cunoaștere a limbilor străine;
- informații ce țin de aptitudini native sau dobândite, competențele formate;
- date privind pasiunile și hobby-urile etc.
- în anexe, copiile diplomelor de absolvire a cursurilor, ale școlilor urmate și orice document ce dovedește informațiile prezentate.

Pentru o mai bună receptare a datelor de către angajator, în Europa s-a convenit asupra standardizării a formatului (formatul Europass), pentru a avea același format (și conținut) indiferent de limba în care este scris.

În unele țări, CV-ul trebuie neapărat să includă o fotografie a candidatului. Conform cerințelor, fotografia trebuie făcută într-o ținută formală (în concordanță de postul pentru care se aplică), trebuie să aibă fundalul uniform și întreaga față să fie vizibilă.

Să vorbim/să scriem despre...

1. Numește informațiile care îl ajută pe angajator să identifice persoana care depune un CV.
2. În ce ordine se introduc școlile absolvite, în CV?
3. Enumeră cel puțin două activități extrașcolare la care ai participat.
4. Scrie numele școlilor, clasele, localitatea în care ai absolvit școala gimnazială.
5. Pe baza următorului tabel, numește limbile cunoscute de tine și nivelul tău de cunoștințe. Explică de ce crezi că ești la acel nivel.

Cadrul european comun de referință pentru limbi străine

Niveluri:		
A1/2: utilizator elementar	<p>– pot înțelege expresii și enunțuri simple pe teme familiare și cotidiene <i>De exemplu:</i> informații personale și familiale simple, cumpărături, mediul înconjurător apropiat, activitatea profesională</p>	<p>- mă pot prezenta, pot prezenta o altă persoană - pot răspunde și formula întrebări - pot comunica în situații simple și obișnuite - pot participa la dialoguri simple - pot descrie, cu mijloace simple, formația mea profesională, mediul meu înconjurător apropiat</p>
B1/2: utilizator independent	<p>– pot înțelege elementele esențiale când este folosit un limbaj standard clar, pe teme familiare, întâlnite uzual, legate de muncă, școală, timpul liber etc. – pot înțelege ideile principale din texte complexe, pe teme concrete sau abstracte, inclusiv în discuții tehnice în specialitatea mea</p>	<p>– pot formula un discurs simplu și coerent pe teme familiare și din domeniile mele de interes - pot relata un eveniment, o experiență sau un vis - pot descrie o speranță sau un scop - pot expune, pe scurt, argumentele și explicațiile unui proiect sau ale unei idei</p>
C1/2: utilizator experimentat	<p>– pot înțelege o gamă largă de texte lungi și complicate – pot înțelege, fără efort, tot ceea ce citesc sau aud</p>	<p>– pot să mă exprim spontan, fluent, fără a fi obligat aparent să-mi caut cuvintele – pot restitui anumite fapte și argumente din diverse surse scrise sau orale, rezumându-le în mod coerent</p>

6. Pornind de la următorul articol de dicționar, enumeră acele competențe pe care le dobândești.

COMPÉTENT, -Ă, competenți, -te, adj. 1. Care este bine informat într-un anumit domeniu; care este capabil, care este în măsură să judece un anumit lucru. 2. Care are atribuția, căderea, autoritatea legală să facă ceva; îndreptățit. [Var.: (înv.) *compétinte* adj.] – Din fr. *compétent*.

Model:

scriu cărți

creez amplasamente florale

Sub semnul dialogului!

1. Pe baza următoarelor citate, care sunt date autentice despre viața și activitatea gimnastei, elaborează CV-ul Nadiei Comăneci. Dacă dorești, mai poți adăuga și alte informații pe baza documentației tale.

„Când am fost primită la «Flacăra», prima mea echipă de gimnastică, eram la grădiniță.”

„Ca rezultat al hotărârii de care dădusem dovadă, Saltul Comăneci a fost întâiul mare element inedit prezentat la Olimpiada din 1976. [...] Am încheiat cu medalii de aur la paralele și la bârnă, am fost campioană olimpică absolută, am luat un bronz la sol și [...] așa am intrat în legendă.”

„Naționalele de gimnastică din 1970 au fost prima mea mare competiție. Aveam nouă ani.”

„Dar continui să-ți povestesc despre mine. Din înfrângere s-a născut primul succes la Cupa Prieteniei, în 1972. Gimnastele din echipa noastră nu aveau mai mult de zece ani. Toate celelalte aveau aproape douăzeci.”

„Privind în urmă, îmi dau seama ce cumplit de dezamăgită a fost Ludmila, deoarece Campionatele europene se desfășurau din doi în doi ani, iar ea câștigase în '71 și '73. Dacă ar fi câștigat și în 1975, ar fi obținut Challenge Cup pentru Victoria în trei ediții consecutive. Ulterior, aveam să devin prima gimnastă din lume care câștiga de trei ori la rând – în 1975, 1977 și 1979 –, primind cupa.”

„Echipa noastră a evoluat atât de bine la Olimpiada din 1980, încât eram pe locul doi, după rusoaice.”

„Viața în București după Olimpiada din 1980, era în general banală. Mergeam la facultate, [...]”

„Ca rezultat al experienței mele și al soțului meu, Bart Conner, sala și programele de la Academia de Gimnastică „Bart Conner”, nu sunt proiectate numai pentru gimnastele de performanță care vor să participe la olimpiade.”

2. Deschide un motor de căutare (Google, Startpage, Metager), vizionează filmul documentar din data de 26 februarie 2022, de la ora 15:00, despre Nadia Comăneci, de pe TVR1, și dezvoltă CV-ul gimnastei cu informații din film.

Nadia Comăneci – gimnasta și Dictatorul
(NADIA COMĂNECI, THE GYMNAST AND THE DICTATOR, FRANȚA, 2016)
Realizator Pola Rapaport * Documentar. 18 iulie 1976, Jocurile Olimpice de la Montreal.

O foarte tânără gimnastă cu o față de înger se înscrie fulgerător în rândurile legendelor sportului mondial. În fața a 5 milioane de telespectatori uluiți, Nadia Comăneci, în vârstă de 14 ani, devine prima gimnastă care a obținut nota perfectă. Mapamondul este cucerit de grația, de stăpânirea de sine și de măiestria ei. De ambele părți ale Cortinei de Fier, oamenii sunt copleșiți. Din câteva mișcări uimitoare, Nadia Comăneci a ajuns un idol universal. Ea a devenit un model pentru milioane de fete, și a atins culmile popularității occidentale în cel mai pur stil hollywoodian.

Redactor Gabriela Onea

3. Vecina/vecinul tău îți cere ajutor în completarea unui document. Dorește să se angajeze pe un post vacant de asistent medical/asistentă medicală la spitalul orașenesc. Ajută-l/Ajut-o să-și completeze CV-ul pentru a obține locul de muncă dorit.

EVALUARE

Citește textul și rezolvă cerințele.

Înainte de a se lumina, în fiecare zi trăgeam o alergare, doar Béla și cu mine. Purtam mai multe rânduri de treninguri și făceam diverse exerciții în timp ce alergam. Următoarele trei ore le petreceam în sală, antrenându-mă, după care venea o nouă repriză de alergare terminată cu un masaj. Frământată bine, continuam cu un antrenament greu, o saună și o scurtă alergare. [...]

Cinci săptămâni nu au fost de ajuns ca să recuperez un an dezordonat. [...] E destul de greu să te propulsezi* în aer sau să te prinzi cu mâinile chiar și în condiție perfectă, însă cu surplus de kilograme devine aproape imposibil, fiindcă ți-ai pierdut sincronizarea și forța.

Au existat și imagini din trecut, mai ales la bârnă, unde am câștigat medalia de aur. Bârna este un aparat care solicită mai multă forță picioarelor decât a brațelor, și încă îmi păstrasem puterea jumătății inferioare a corpului. [...]

Structura antrenamentelor se schimbă. Când eram mai mică, trebuia să învăț elemente și să fac nenumărate repetiții, fiindcă era necesar să-mi îmbogățesc bagajul de cunoștințe, astfel încât să am ce să scot din el și să folosesc în timpul competițiilor. În 1979, toate mișcările mele deveniseră automate. Tot ce aveam nevoie se găsea în bagaj, așa că sarcina mea era să-mi mențin corpul în forță. Făceam mult mai multe exerciții de forță, de tipul genuflexiunilor, și numai trei ore de antrenament care includeau alergări, cizelarea elementelor de dans, repetarea unor scurte secvențe la paralele, bârnă ori sol, precum și exerciții de stretching. Petreceam în jur de 18 minute pe fiecare aparat, plus pregătirea. [...]

Tot ce făceam îmi ieșea bine. La cinci luni după Mondiale, câștigam aurul la Europene, devenind campioană europeană absolută. Eram înaltă, suplă și incredibil de puternică. Eram o nouă Nadia, una transformată. Să fii campion înseamnă să-ți impui voința dincolo de limita imposibilului și să crezi în steaua ta, chiar atunci când toți cei din jur spun că nu mai ești în stare.

a se propulsa – a se împinge

1. Transcrie câte trei cuvinte care aparțin câmpului lexical al *corpului uman* și al *sportului*.

12 puncte

6 puncte

2. Alege varianta corectă.

În anul 1979 antrenamentele Nadiei includeau:

- exerciții de forță, cum ar fi genoflexiunile și masajul;
- alergări, elemente de dans, exerciții la paralele, la bârnă, la sol și exerciții de *stretching*;
- exerciții de forță, cizelarea elementelor de dans și sauna.

3. Marchează, în casete, valoarea de adevăr (A) sau fals (F) a enunțurilor date. 30 de puncte

Reformulează enunțurile pe care le consideri false.

1. Gimnasta începea antrenamentele înainte de răsăritul soarelui.

2. Nadia, împreună cu antrenorul ei, făceau un singur tip de exercițiu la fiecare antrenament.

3. După alergarea de dis-de-diminează, urma un masaj, apoi un antrenament de trei ore și din nou o repriză de alergare.

4. Nadia își putea pierde sincronizarea și forța din cauza oboselii.

5. Pentru a face exerciții la bârnă este nevoie de mai multă putere în picioare decât în brațe.

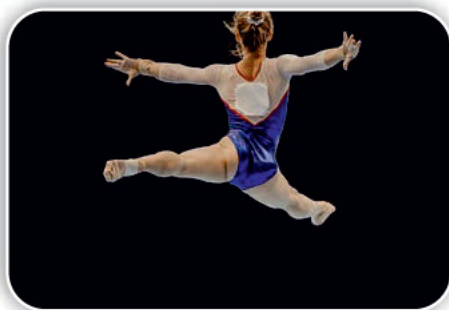
6. La Campionatul European gimnasta a primit medalie de argint.

4. Scrie în 30-50 de cuvinte motivul pentru care gimnasta afirmă: *Eram o nouă Nadia, una transformată.*

8 puncte

14 puncte

5. Prezintă, în 40-60 de cuvinte, semnificația celor două imagini.

6. Redactează un text, de 100-150 de cuvinte, în care să-ți exprimi părerea despre **încrederea în sine** a unui sportiv, pornind de la citatul: *Să fii campion înseamnă să-ți impui voința dincolo de limita imposibilului și să crezi în steaua ta, chiar atunci când toți cei din jur spun că nu mai ești în stare.*

20 de puncte

Se acordă 10 puncte din oficiu.

Scrisoarea

Scrisoarea este o comunicare personală. Are o structură specifică.

Structura scrisorii

1. *Data și locul*
(se notează în partea dreaptă a primei pagini, sus)

2. *Formula de adresare*
se scrie la mijlocul rândului, cu majusculă, urmată de virgulă.
Este adecvată destinatarului și scopului scrisorii:
Dragi părinți, / Iubită mătușă, / Scumpul meu verișor,
Stimate domnule profesor, / Doamnă Maria Ionescu,

3. *Conținutul scrisorii*

- Motivarea scrisorii
- Cuprinsul scrisorii cuprinde întâmplările, gândurile și sentimentele expeditorului.
- Încheierea

4. *Formula de încheiere*
pentru scrisorile personale:
Cu drag, Cu dragoste, Vă îmbrățișez;
pentru scrisorile informale:
Cu stimă, Cu deosebit respect etc.

5. *Semnătura*: Vlad, István,
Monica Oltean

În funcție de nevoile de comunicare a celui care scrie scrisoarea, există *scrisori formale* și *scrisori informale*.

Scrisori formale

- Sunt emise de un organism competent (o instituție, o companie, o organizație, un departament) sau de persoane fizice pentru a fi citite de o organizație, o instituție sau o companie.
- Exemple de scrisori formale: scrisoare de intenție, scrisoare de recomandare etc.

Scrisori informale sau scrisori personale

- Sunt transmise între prieteni și familie.
- Exemple de scrisori personale: scrisoare de mulțumire, scrisoare de prietenie, scrisoare de dragoste etc.

Model: Scrisoarea de mulțumire

Scrisoarea de mulțumire este scrisă cu scopul de a ne exprima într-o formă scrisă, recunoștința pentru o favoare, un cadou, o invitație.

Este bine de știut:

- o scrisoare de mulțumire se scrie pe o hârtie corespunzătoare, poate fi asortată cu plicul;
- dacă mulțumirile se adresează și altor persoane decât destinatarului, se solicită acestuia să transmită mesajul și celorlalți;
- notele de mulțumire se formulează scurt și concis;
- într-o scrisoare de mulțumire nu se cere o favoare, este expresia gratitudinii celui care o scrie.

Se propun următoarele fraze pentru facilitarea redactării:

Aș dori să vă mulțumesc din inimă pentru ...

Vă mulțumesc foarte mult și sper că acest contract va conduce la relații de durată...

Sper ca într-o zi să mă pot revanșa pentru acest gest de prietenie.

Ați fost foarte drăguț că m-ați primit astăzi, în ciuda programului Dumneavoastră atât de încărcat.

Mi-a făcut plăcere să.... Vă mulțumesc.

Vă mulțumesc pentru orice ați putea face în acest sens.

Mii de mulțumiri pentru...

Am fost în mod special încântați să fim invitații... și vă mulțumim mult pentru aceasta.

Vă mulțumesc că ne-ați oferit posibilitatea să ... / de a fi...

Apreciez mult gestul Dumneavoastră și vă transmit toate cele bune.

București, 26.07.2022

Stimată Doamnă ...,

Fiul nostru/ fiica noastră ... a ajuns cu bine acasă. Timpul petrecut în ..., împreună cu elevii dumneavoastră, a fost pentru el foarte plăcut, căci vorbește mereu cu căldură despre noii săi prieteni.

Am dori să vă mulțumim din inimă pentru primirea prietenoasă pe care i-ați făcut-o. Cele trei săptămâni petrecute în tabăra de engleză i-au permis să-și îmbunătățească cunoștințele de limba engleză și, totodată, pe cele de istoria și cultura țării dumneavoastră.

Am fi fericiți, dacă am putea să îi primim la noi, în următoarea vacanță, pe elevii dumneavoastră.

Vă mulțumim foarte mult și sperăm că acest contact va conduce la relații prietenești și de durată.

Cu salutări cordiale,
Familia ...

Să vorbim/să scriem despre...

1. Scrie o **scrisoare** în care le **mulțumești** colegilor tăi pentru surpriza pe care ți-au făcut-o cu ocazia zilei tale de naștere.

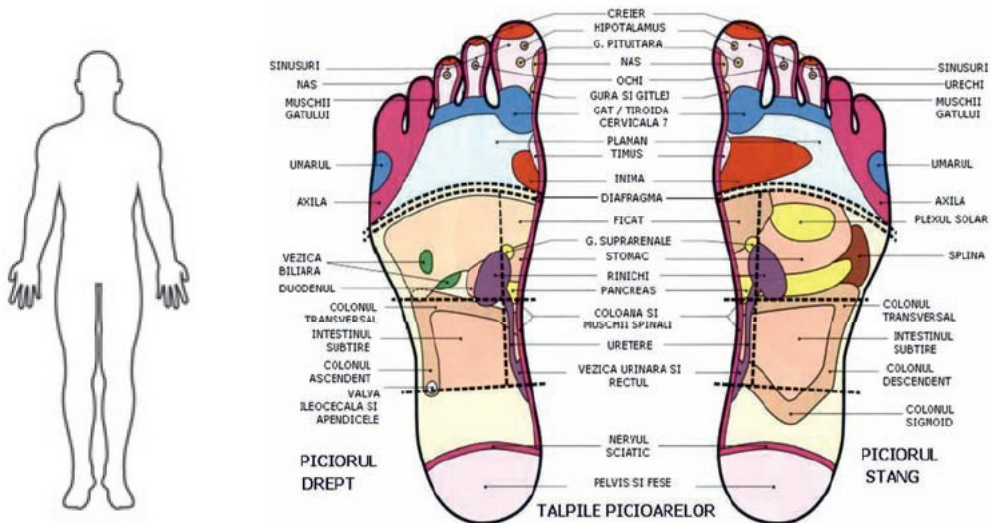
2. Scrie o **scrisoare de prietenie** colegului tău din clasele V-VIII în care să-i povestești despre **stilul tău de viață** din ultimele șase luni.

Pregătește-te de lectură!

Citește despre *arta reflexoterapiei*, apoi rezolvă cerințele.

Arta reflexoterapiei arată că anumite puncte reflexogene din tălpi și palme corespund unor zone și organe ale corpului. Reflexoterapia este o tehnică de tratament care constă în masarea tălpiilor în zonele corespunzătoare fiecărui organ. Punctele reflexogene devin dureroase la presiune datorită depunerilor de toxine din zona reflexogenă, și au drept consecință o circulație sanguină necorespunzătoare. Prin masarea punctelor reflexogene se pot trata diferite boli.

1. Lucrați în perechi! Aveți următoarele roluri: unul dintre voi este maseur, celălalt este pacient. Realizați un dialog, de 6-8 de replici, în care să explicați pacientului locul punctelor reflexogene de pe talpa sa și relația cu organul la care maseurul constată depunerii de toxine.

2. Completează următoarea fișă medicală pentru a te putea înscrie la un medic de familie, care să îți poată prescrie un tratament corespunzător. Caută cuvintele necunoscute în dicționar.

Cabinetul medicului de familie:

Număr de înregistrare:

Localitatea:

FIȘĂ MEDICALĂ

Fișă de tratament nr.

Pacient: Nume și prenume Vârsta Sex.....

Domiciliu: Loc.: Jud. Str. Nr. Bl. Sc. Ap. Sector

Ocupație..... Loc de muncă Telefon:

Act de identitate: CI/BI Seria Nr CNP

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Antecedente personale:

Afecțiune	DA	NU	Afecțiune	DA	NU	Afecțiune	DA	NU
Alergii			Afecțiuni psihice			Sinuzită		
Hipertensiune			Anemie			Ulcer		
Epilepsie			Diabet			Boli venerice		
Cancer			Hipocalcemie			SIDA/HIV		
Boli renale			Parkinson			Afecțiuni tiroidiene		
Boli hepatice			Alcoolism			Afecțiuni respiratorii		
Leuceemie			Astm			Boli de inima		
Hepatită			Droguri			Reumatism		
Glaucom			Boli infecțioase					

Ați suferit vreo intervenție chirurgicală? DA NU

Dacă da, ce fel de intervenție?data.....

Ați avut probleme cu sângerarea după intervenții chirurgicale? DA NU

Aveți stimulator cardiac, proteză valvulară sau alt tip de proteze? DA NU

Luați vreun medicament acum? DA NU

Dacă da, vă rog spuneți-ne denumirea medicamentului și motivul pentru care îl luați.

Denumire.....

Motiv.....

Ați avut vreodată reacții neobișnuite la anestezice sau medicamente? DA NU

.....

Sunteți alergic la latex sau orice altă substanță sau material? DA NU

Daca da, explicați.....

Dacă sunteți femeie: sunteți însărcinată? DA NU

Sunteți acum în perioada menstruală? DA NU

Declar pe proprie răspundere că cele menționate mai sus sunt adevărate și că nu sufăr de nicio altă afecțiune nementionată.

Data:

Semnătura pacientului

3. Alcătuieste enunțuri cu sensurile următoarelor sintagme:

REGIM ALIMENTAR

- Sens: folosire a alimentelor și a băuturilor în conformitate cu anumite reguli impuse de condițiile de sănătate ale unei persoane.
- Enunț: _____

REGIM DE ECONOMII

- Sens: ansamblu de măsuri prin care se urmărește asigurarea unei folosiri economice, raționale a resurselor de muncă, materiale și financiare.
- Enunț: _____

REGIM PARLAMENTAR

- Sens: formă de guvernământ în care puterea supremă în stat este deținută de un parlament.
- Enunț: _____

Întâlnire cu personalități

Bogdan Răileanu s-a născut la Buftea, pe 11 iunie 1980. A absolvit Facultatea de Jurnalism la Universitatea din București. În 2015, a debutat cu o povestire în revista *Iocan*, ulterior publicând proză scurtă și în alte reviste literare. În 2017, i-a apărut volumul de 11 povestiri *Tot spațiul dintre gândurile mele*. În anul 2018, a publicat romanul *Dinții ascuțiți ai binelui*.

Invitație la lectură!

La ora unu a sosit mâncarea. Niște vase mari de inox cu capac au fost înșirate pe mai multe mese de plastic. Am ridicat capacele și spre surprinderea mea nu aveau piept de pui și nici pește, cum aveau de obicei la filmări. Era o casă de producție nouă cu care lucram și se gândiseră că la o reclamă la bere cel mai bine mergeau micii cu cartofi prăjiți sau coaste de porc cu piure. La salate aveau doar salată de varză albă plină de ulei, iar eu nu aveam voie ulei, pentru că o singură lingură de ulei avea cam două sute de calorii și mi se făcu milă de cele câteva kile pe care le dădusem jos. Le simțeam ca pe niște poezii de dragoste la care suferisem și cărora le-aș fi dat foc cu salata aia de varză și ulei. Producătorul m-a văzut și imediat a apărut în spatele meu să mă întrebe dacă totul e OK.

– Vrei să trimit să îți aducă un piept de pui la grătar? a întrebat complice.

– Dacă se poate, ar fi nemaipomenit, că mă chinui de câteva săptămâni cu regimul ăsta și nu vreau să mă las acu, i-am spus.

– Deci un piept de pui cu o salată, da? M-a întrebat ca să fie sigur.

– Cu o salată de roșii și castraveți, un iaurt normal și o chiflă, am zis repede.

– Ai auzit, Șobi? Se uită la tipul cu față de șoricel care aducea mereu boluri cu alune și napolitane la masă, un piept de pui la grătar cu o salată de roșii și castraveți ...

– Fără ulei, am completat.

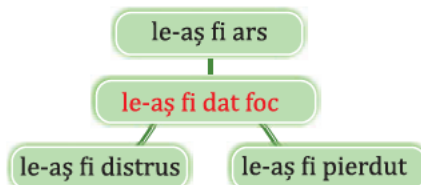
– Fără ulei salata, a continuat producătorul uitându-se la Șobi, un iaurt și o chiflă. Hai, repede, te rog.

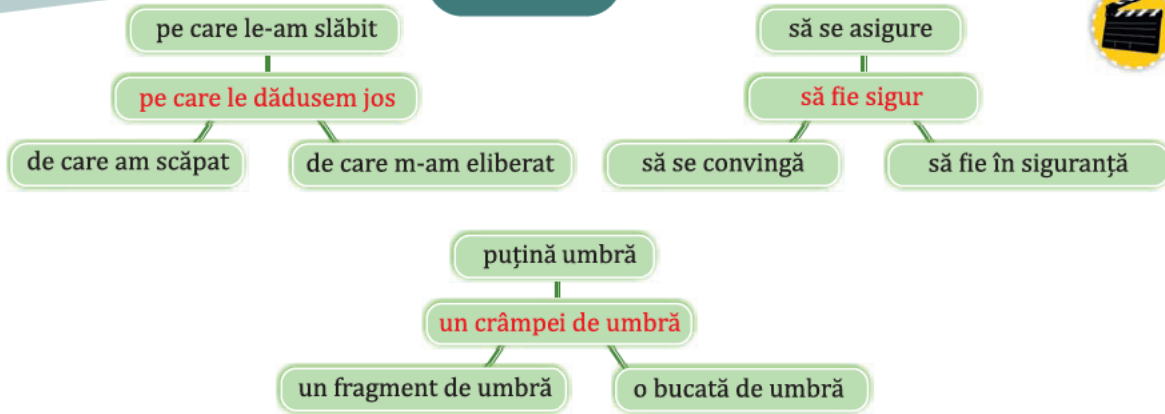
Șobi a lăsat cuțitul cu care tăia pâine pentru echipa de filmare, s-a urcat în mașină și a plecat după pieptul meu de pui. În scurt timp s-a dat pauză de masă, chiar dacă eram mult în urmă cu filmarea. Toată lumea stătea pe unde găsise un crâmpei de umbră și mânca.

Bogdan Răileanu, *Rime mici*

Să vorbim/să scriem despre...

1. Transcrie, din textul suport, termeni din *câmpul lexical* al **mâncărurilor** și al **cinematografiei**.
2. Alege, din următoarea listă, sinonimul potrivit fiecărei sintagme subliniate în text.

3. Completează enunțurile cu informații extrase din fragment.

- Masa de prânz a fost servită la ora _____.
- Mâncarea era transportată în _____.
- Mâncarea servită consta din _____.
- Personajul consuma mâncăruri sănătoase deoarece _____.
- Producătorul i-a comandat _____.
- Șobi era băiatul care punea pe masă întotdeauna _____.
- Lumea a luat masa într-un loc unde _____.

4. Imaginează-ți masa de plastic plină cu vasele în care se afla mâncarea adusă pentru a servi masa de prânz.

- Desenează pe o foaie A4 o masă dintr-un restaurant cu aceleași mâncăruri servite de un chelner.
- Prezintă-le colegilor tăi aspectul mesei.
- Scriveți nota de plată.

5. Explică ceea ce crezi că simte personajul când afirmă: *mi se făcu milă de cele câteva kile pe care le dădusem jos. Le simțeam ca pe niște poezii de dragoste la care suferisem și cărora le-aș fi dat foc cu salata aia de varză și ulei.*

6. Scrie rezumatul fragmentului dat.

7. Citește integral povestirea. Vei putea valorifica informațiile de la rubrica *Să explorăm!*

Să explorăm!

Structura unei fișe de lectură pentru un text narativ literar

După lectura unui text narativ literar, răspunde la următoarele întrebări:

- Mi-a plăcut/nu mi-a plăcut. De ce? (evită formulările care se potrivesc pentru orice fel de operă, de tipul: „Mi-a plăcut pentru că a fost frumoasă/interesantă etc.”). Cum a răspuns așteptărilor tale? Așteptai mai mult/altceva?
- Personajele care mi-au plăcut, care m-au impresionat (plăcut/neplăcut) sunt Cu cine ai vrea să semeni?
- Consideri că există ceva comun între tine/una dintre cunoștințele tale și vreunul dintre personaje? Dacă da, ce anume?
- Exemplifică o situație în care tu ai fi procedat altfel. Motivează-ți opțiunea!
- Relatează succint o întâmplare care te-a emoționat sau care ți-a amintit de ceva cunoscut.

6. Sfârșitul te-a surprins? Dacă da, de ce? Te așteptai la altceva? Dacă nu, de ce? Sarcini opționale: Răspunde, la alegere, la trei-patru întrebări sau rezolvă trei-patru sarcini din lista de mai jos:

1. Scrie-i o scrisoare personajului preferat.
2. Realizează un scenariu pentru benzi desenate, reprezentând un episod sau mai multe.
3. Redactează un rezumat (de 10 rânduri) care ar putea fi așezat pe coperta a IV-a a cărții respective.
4. Realizează o listă cu întrebări adresate autorului, personajelor, colegilor, profesorului, pe marginea celor citite.
5. Realizează caracterizarea unor personaje.
6. Realizează interviuri imaginare cu personajele, cu autorul (cel puțin trei întrebări).
7. Realizează o hartă a locurilor unde se desfășoară acțiunea.
8. Realizează un proiect de copertă și ilustrații pentru text.
9. Scrie scenariul posibil al unei piese pe care ai vrea s-o interpretezi (adaptând textul literar).
10. Alege o scenă din text și rescrie-o, schimbând naratorul.
11. Alcătuieste un alt început sau final pentru opera respectivă.
12. Alcătuieste o listă de citate reprezentative pentru textul dat, însoțindu-le de scurte comentarii.

Sub semnul dialogului!

1. Explică-i colegului ce trebuie să faci pentru a menține un stil de viață sănătos. Scrie propoziții după model.

- Atenție la utilizarea corectă a verbelor la modul conjunctiv!

Trebuie să fac mișcare zilnic.

Trebuie să _____.

2. Realizează un dialog, de 6-8 replici, care să reprezinte o comandă telefonică a unui meniu de la un restaurant.

3. Ai descoperit în meniul restaurantului preferat câteva feluri de mâncare sănătoase. Scrie un mesaj de mulțumire proprietarului care a realizat acest meniu.

Lucrați pe grupe! Veți organiza un concurs care promovează un stil de viață sănătos. Realizați un afiș cu tema *Alimentația sănătoasă a adolescenților* și o reclamă despre *Băuturi răcoritoare sub 18 ani*, cu care participați la această competiție.

Sub semnul colaborării/toleranței culinare!

1. Numește cel puțin două mâncăruri specifice/tradiționale selectând o țară din lista de mai jos. Prezintă, la alegere, o rețetă pe baza căreia se pregătește una dintre aceste mâncăruri.

a. Grecia	d. Ungaria
b. Italia	e. România
c. Franța	f. Turcia

De exemplu: pasticada din Croația

Prezintă, într-un organizator grafic, o listă de cuvinte care denumesc mâncăruri specifice altor țări și arată forma în care au fost împrumutate în limba română.

Pregătește-te de vizionare!

1. Citește informația de mai jos și realizează un anunț prin care ai promova emisiunea.

Perspective psihologice despre un stil de viață sănătos

Reporter: Profesor universitar dr. DANIEL DAVID, Rector UBB Cluj-Napoca, psiholog clinician, psihoterapeut, Președintele Asociației Psihologilor din România

Invitat: Profesor universitar dr. NICOLAE HÂNCU, medic primar nutriționist, membru de onoare al Academiei Române

1 mai 2021 la TVR Cluj

„Definiție de lucru a stilului de viață sănătos:

Stil de viață la toți: trebuie să înțelegem comportamentele care caracterizează omul care trăiește. Acestea sunt vitale și non vitale. Cele vitale sunt: mișcare, mâncare și somn. Fără ele nu putem trăi. Celelalte sunt adiționale. [...] Cele trei definesc stilul de viață care poate fi sănătos [...] sau poate să nu fie nesănătos. [...] Stilul de viață în momentul de față este elementul cardinal care stă la baza bolilor cronice netransmisibile definite de om, definite de Organizația Națiunilor Unite și care răspunde în 71% de mortalitatea de pe planetă. Vă dați seamă cât de importantă este tema noastră!”

(Profesor universitar dr. Nicolae Hâncu în emisiunea *Perspective psihologice despre un stil de viață sănătos*)

2. Formulează enunțuri în care substantivele *om*, *periodadă*, *știre*, *informație*, *sfat*, *recomandare* să fie precedate de următoarele adjective pronominale nehotărâte: *alt*, *altă*, *alți*, *alte*, *orice*, *oricare*.

- **Model:** Până acum am ascultat **orice știre** despre pandemie, de azi **alte știri** negative nu vreau să mai ascult.
- **Atenție** la acordul adjectivelor pronominale nehotărâte cu substantivele determinate!

3. Notează, în caiet, titlurile emisiunilor tale preferate, care au tematică pozitivă. În formularea enunțurilor utilizează verbele *a plăcea*, *a dori*, *a relaxa* la modurile și timpurile verbale indicate în tabel. Poți rezolva exercițiul după modelul dat.

- Atenție la utilizarea corectă a pronumelor: *îmi*, *îți*, *își*, *ne*, *vă*, *își*, *mi-*, *-mi*, *ți-*, *-ți*, *și-*, *-și*, *ne-*, *-ne*, *v-*, *-vă*, *și-*, / *mă*, *te*, *se*, *ne*, *vă*, *se*, *-mă*, *m-*, *-te*, *t-*, *-se*, *s-*, *-ne*, *ne-*, *-vă*, *v-*, *-se*, *s-*

Modul și timpul verbelor	Modelul
Modul indicativ, timpul prezent	<i>Mă interesează</i> știrile despre vreme.
Modul indicativ, timpul perfect compus	<i>M-au interesat</i> emisiunile de divertisment.
Modul indicativ, timpul imperfect	În trecut, <i>vă interesau</i> emisiunile sportive.
Modul indicativ, timpul viitor	<i>Te vor interesa</i> întotdeauna emisiunile pentru tineret.
Modul condițional optativ, timpul prezent	<i>Ne-am aștepta</i> ca mâine să vizionăm un film de acțiune.
Modul gerunziu	<i>Interesându-mă</i> emisiunile sportive, am aflat multe despre stilul de viață sănătos.

4. Alcătuieste două enunțuri cu semnificația din chenar a cuvântului „iubire”.

iubire – atașament sufletesc (simpatie, prietenie, afecțiune) puternic față de cineva sau ceva.

1.

2.

Invitație la vizionare!

Deschide un motor de căutare (Google, Startpage, Metager), vizionează materialul, apoi rezolvă cerințele.

Călătorii interioare

Perspective psihologice despre un stil de viață sănătos (1 mai 2021 la TVR Cluj)

Să înțelegem/să descoperim!

1. Scrie antonimele următoarelor cuvinte:

amorsa

dezadaptativ

sănătos

netransmisibil

2. Scrie forma de participiu a verbelor subliniate în următorul text, apoi alcătuieste câte un enunț cu fiecare dintre acestea, după model.

Când avem o stare de disconfort care se datorează unor probleme globale, ne uităm în sinele nostru cu dorința de a afla ce avem noi de făcut pentru noi ca să ne găsim liniștea și mulți vom simți nevoia să stăm de vorbă cu un prieten, pentru a demara noi proiecte, să citim o carte sau să ne jucăm cu copiii noștri.

• **Atenție la acordul subiectului cu predicatul!**

Modul, timpul și diateza verbelor	Model
Modul indicativ, timpul prezent, diateza pasivă	Experimentele <i>sunt făcute</i> de un grup de oameni.
Modul indicativ, timpul perfect compus, diateza pasivă	Cadourile <i>au fost făcute</i> de copii.
Modul indicativ, timpul imperfect, diateza pasivă	Știrile despre pandemie <i>erau difuzate</i> zilnic.
Modul indicativ, timpul viitor, diateza pasivă	Emisiunea „Sănătate cu de toate” <i>va fi înregistrată</i> mâine.
Modul conjunctiv, timpul prezent, diateza pasivă	Doresc <i>să fie transmise</i> și știrile cu încărcătură pozitivă.

3. Caută în dicționar sensul cuvintelor *obiectiviza, fundamental, aplicare, a zăpăci, a divaga, aderență, rezistență*.

4. Corelează cuvintele/sintagmele din stânga cu explicația acestora din dreapta.

- a. vital
- b. cunoștințe declarative
- c. cunoștințe procedurale
- d. valori
- e. cardinale
- f. pervertire
- g. baionetă
- h. iniția
- i. implementa
- j. amorsa
- k. pragmatism
- l. se fortifică
- m. autoeficacitate

1. atitudine a celui care se adaptează la orice situație, care ia în considerație (numai) eficacitatea, utilitatea practică;
2. a vorbi despre ceva fără a acționa în domeniu;
3. a ști cum se implementează ceva în viața de zi cu zi;
4. proprietate a ceea ce este bun, dezirabil și important (adevărul, binele, frumosul);
5. principal, esențial, fundamental;
6. care aparține vieții, care este caracteristic sau esențial pentru viață; foarte important, fundamental, esențial, de bază;
7. schimbare în ceva rău;
8. armă albă de împuns, în formă de sabie scurtă, care se poate fixa la țeava puștii militare;
9. a face începutul, a pune bazele unei acțiuni, a organiza o mișcare, o activitate;
10. a pune în practică, în funcțiune, a aplica; a integra; a îndeplini, a realiza;
11. a face să se producă printr-o acțiune exterioară;
12. calitate sau ansamblu de calități (deosebite) ale unor obiecte, fenomene, idei, persoane;
13. a face ca organismul să fie mai puternic, mai rezistent; a (se) întări;
14. a crede în capacitatea de a putea face un anumit lucru;

5. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț pentru a indica dacă este „adevărat” sau „fals”, bazându-te pe informațiile din text.

Enunțul	Adevărat	Fals
Un anumit comportament este menținut de consecințele sale pozitive.		
Modificarea contextului unui anumit comportament nu este fundamentală în schimbarea comportamentului.		
Schimbarea comportamentului se poate face eficient prin planificare, prin realizarea unui orar.		
Este ușor să ne schimbăm comportamentul.		
Organismul se fortifică prin alimentație sănătoasă, mișcare și somn.		

6. Scrie în căsuță litera corespunzătoare răspunsului corect.

Ceea ce stimulează somnul pacientului prezentat în interviu este:

- a. tendința de a mânca în dormitor bomboane, ciocolată;
- b. lucrul la computer în dormitor;
- c. reorganizarea dormitorului, eliminând factorii deranjați.

Să vorbim/să scriem despre...

1. Pe baza articolului de dicționar, subliniază sensul cuvântului *comportament* folosit în interviu.

COMPORTAMÉNT, *comportamente*, s. n. 1. Modalitate de a acționa și de a reacționa în anumite împrejurări sau situații; conduită, purtare, comportare. 2. Ansamblul reacțiilor unui organism sau al unei colectivități animale ori umane la factorii de mediu; conduită (2). – Din fr. *comportement*.

„**Invitat:** Îmi plac emisiunile dumneavoastră pentru că au o finalitate, pragmatismul. [...] Pragmatismul la nivel de comunitate cum putem să-l rezolvăm? [...] Ce căi credeți că putem să găsim și împreună [...] cu specialiștii în alimentație, ce putem face ca să escaladăm această rezistență?”

Reporter: Când încerc să schimb *comportamentul* unor oameni de dragul lor, cu acordul lor și lucrăm împreună, [...] de obicei merg pe următoarea procedură pe care el trebuie să o implementeze în două trei săptămâni: la sfârșit de săptămână, duminica, își face orarul pe următoarea săptămână.”

2. Pornind de la exemplul dat de psiholog, explică importanța „intenției implementate”, având în vedere formularea:

- „Dacă ..., atunci ...”
- „Dacă este joi și ora 16, merg la tenis.”

3. Alcătuieste enunțuri cu termenii: *recomandări, comportament, planificare, somn, nutriție, mișcare.*

4. Completează următoarele enunțuri cu pronumele nehotărâte potrivite: *cineva, altcineva, altceva, oricine, orice, oricare*.

_____ se teme de evenimente negative poate intra pe axa fricii.

_____ spunem din frică are efect negativ asupra identității noastre.

_____ dintre noi își poate transforma gândurile negative în gânduri pozitive.

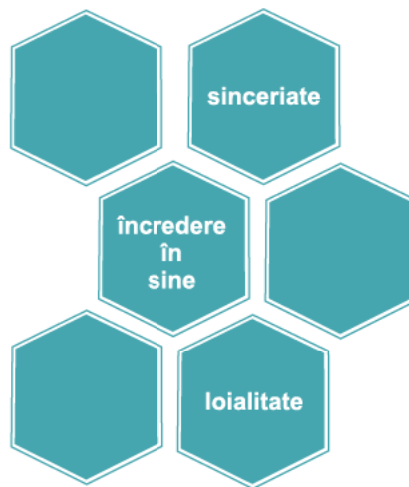
Dacă _____ dintre voi consumă alimente vegetale, adoptă un stil de viață sănătos.

Când _____ vorbește despre recunoștință, _____ despre încrederea în sine, atunci trece de la sentimentul de frică la cel de iubire.

Să dai dovadă de curaj prin faptele tale înseamnă _____ decât poveștile despre oameni curajoși.

(emisiunea TVR „Vreau să fiu sănătos”)

5. Continuă următoarea listă cu trei calități pe care le ai.

6. Îți dorești modificarea stilului de viață.

a) Explică, în 50-70 de cuvinte, cum ar trebui să te porți pentru a ajunge la această schimbare. Te ajută următoarea afirmație a psihologului.

„Vrei să controlezi comportamentul? Trebuie să controlezi contextul în care apare, consecințele lui și procesările informaționale. Procesările informaționale sunt:

1. să te asiguri că oamenii știu să facă acel comportament,
2. că au încredere că ei sunt capabili că știu să îl facă.”

În textul tău, poți valorifica răspunsurile la următoarele întrebări:

1. Care este contextul comportamentului clientului care avea probleme cu somnul?
2. Ce exemplu de bună practică i-a dat psihologul pacientului care nu reușea să adoarmă?
3. Ce consecințe a avut schimbarea comportamentului pacientului?

b) Răspunde la aceste întrebări cu ajutorul următoarelor sintagme: *în acest fel, altfel, oricum, într-adevăr, cu atenție/răbdare/pasiune, cu siguranță, fără să, fără a, adică*.

7. Transcrie, în 30-40 de cuvinte, sfatul psihologului din interviul vizionat.

8. Enumeră cele trei valori cardinale prezentate în interviul vizionat.

Sub semnul dialogului!

1. Îndeamnă-l pe colegul tău să se axeze pe aspectele pozitive transmise în emisiunile de mass-media. Formulează enunțuri cu verbele: *a uita* și *a se uita* la modul imperativ.

2. Alege din lista următoare calitățile pe care le ai sau dorești să ți le însușești pentru a adopta un stil de viață sănătos. Scrie enunțuri cu ajutorul următoarelor adverbe/locuțiuni adverbiale care arată când ai avut în vedere însușirea acestor calități: *demult, cândva, oricând, după aceea, ulterior, iar, iarăși, din când în când, ceas de ceas, zi de zi, an de an, tocmai, prima dată, pe urmă, frecvent, mereu.*

activ(ă)	deștept(eaptă)	optimist(ă)
adaptabil(ă)	determinat(ă),	ordonat(ă)
altruist(ă)	motivat(ă)	perseverent(ă),
amabil(ă)	drăguț(ă)	plictisitor(oare)
ambitios(oasă)	fericit(ă)	politicos(oasă)
amuzant,	încrezător(oare)	prudent(ă)
haios (oasă)	grijuliu(e)	punctual(ă)
atent(ă)	harnic(ă),	puternic(ă)
atrăgător(oare)	silitor(oare)	rapid(ă),
blând(ă),	hotărât(ă)	iute
blajin(ă)	generos(oasă)	răbdător(oare)
bucuros(oasă)	îndemânat(ă),	respectuos(oasă)
calm(ă)	priceput(ă),	simpatic(ă)
comunicativ(ă),	abil(ă)	sincer(ă),
conștiincios(oasă)	înțelegător(oare)	onest(ă)
cult(ă)	liniștit(ă)	cinstit(ă)
curios(oasă)	loial(ă),	timid(ă)
darnic(ă)	fidel(ă)	vioi(oaie),
descurcăreț(eață)	modest(ă)	energic(ă)

EVALUARE (Portofoliu)

Realizează un orar săptămânal în care îți vei nota programul zilnic în vederea schimbării comportamentului, cu scopul de a adopta un stil de viață sănătos. În redactarea lui trebuie să valorifici cel puțin trei informații din materialul vizionat, motivându-ți alegerile.

Vei introduce acest orar în portofoliul tău personal.

Împreună cu profesorul veți stabili criteriile de evaluare conform cerinței date.

Pregătește-te de lectură!

Privește imaginea de mai jos și răspunde la următoarele întrebări:

1. Prin ce se aseamănă cu o zi obișnuită din viața ta de elev?
2. Care dintre elementele din imagine constituie diferențe față de ceea ce întâlnești la școala ta?
3. Cum explici aceste diferențe?
4. Scrie un eseu de trei minute în care să exprimi un punct de vedere referitor la dreptul la educație.

Invitație la lectură!

- Ascultă următorul text în lectura profesorului.

Școala m-a ajutat să merg înainte în acele zile triste. Când străbăteam strada mi se părea că fiecare bărbat pe lângă care treceam ar fi putut fi un taliban. Ne ascundeam ghiozdanele și cărțile sub șaluri. Tata spunea mereu că cea mai frumoasă priveliște într-un sat, dimineața, erau copiii în uniforme școlare, dar acum nouă ne era frică să le mai purtăm.

Trecuserăm deja la liceu. Doamna Maryam spunea că nimeni nu voia să predea la clasa noastră fiindcă puneam atâtea întrebări. Ne plăcea să fim cunoscute drept clasa de fete inteligente. Când ne decoram mâinile cu henna pentru sărbători, desenam calcule și formule chimice, în loc de flori și fluturi. Rivalitatea dintre mine și Malka-e-Noor continua, dar, după șocul pe care l-am avut când fusesem întrecută de ea imediat ce se mutase la școala noastră, începusem să învăț mai mult și îmi recâștigasem primul loc în clasă.[...] Moniba avea cel mai frumos scris și prezenta cel mai bine dintre noi trei, dar eu mereu i-am zis că nu avea destulă încredere în sine. Învăța mult fiindcă se temea că, dacă lua note mici, bărbații din familie ar fi putut folosi asta drept scuză ca s-o retragă de la școală. Eu eram cea mai slabă la matematică – odată chiar nu am reușit să iau măcar un punct la un test – , dar mă străduiam cât mai mult. Profesorul meu de chimie, domnul Obaidullah (ne numeam profesorii „domnul” sau „doamna” ori „domnișoara”), a spus că mă născusem să devin politician fiindcă, înainte de fiecare examen oral, spunea: „Domnule, țin să vă spun că sunteți cel mai bun profesor și ora dumneavoastră e preferata mea.” [...]

Școala era un refugiu în calea ororilor de afară. Toate fetele din clasa mea voiau să devină doctori, dar eu mă hotărâsem să devin inventator și să construiesc o mașinărie anti-talibani, care să-i detecteze și să le distrugă armele. Dar pericolele nu lipseau nici la școală, iar unele dintre prietenele mele au renunțat la ea. Fazlullah continua să spună la radio că fetele ar trebui să stea în casă, iar oamenii lui începuseră să arunce școli în aer, de obicei în timpul nopții, când copiii nu erau acolo.”

Malala Yousafzai și Christina Lamb, *Eu sunt Malala*

Întâlnire cu personalitățile

Malala Yousafzai este autoarea acestui text autobiografic pe care l-a scris împreună cu Christina Lamb, corespondent de presă prestigios din Marea Britanie.

Malala Yousafzai a devenit cunoscută publicului din Pakistan sub numele de Gul Makai, o fetiță de unsprezece ani care își descria viața sub regimul taliban. Jurnalul ținut de ea, devenit public prin corespondenții BBC, este o mărturie despre viața adevărată a comunității. Este de asemenea un demers de apărare a dreptului la educație al fetelor. Pentru activitatea ei intensă în sprijinul păcii și condamnarea măsurilor amenințătoare ale talibanilor, primește Premiul Național pentru Pace al Tineretului din Pakistan și este nominalizată la Premiul Internațional pentru Pace al Copiilor. Însă, în urma activității sale, talibanii iau măsuri și Malala este împușcată în cap în octombrie 2012. Tânăra supraviețuiește miraculos și se recuperează, fiind transferată în Birmingham, Marea Britanie. De acolo continuă campania în slujba educației, primind numeroase premii, culminând cu Premiul Nobel pentru Pace, acordat în 2014.

Să înțelegem/să descoperim!

1. Scrie câte patru cuvinte derivate cu sufixe sau /și prefixe, pornind de la următoarele cuvinte de bază:

derivat	derivat
școală	
derivat	derivat

derivat	derivat
a educa	
derivat	derivat

derivat	derivat
a crede	
derivat	derivat

2. Alcătuieste enunțuri cu perechea de paronime:

Eroare

Oroare

3. Rescrie enunțul următor, înlocuind cuvintele marcate, cu sinonime, și pe cele subliniate, cu antonime:

„**Rivalitatea** dintre mine și Malka-e-Noor continua, dar, după **șocul** pe care l-am avut când fusesem **întrecută** de ea, imediat ce se mutase la școala noastră, începusem să învăț **mai mult** și îmi recăstigasem primul loc în clasă.”

4. Alege valoarea de **adevărat** sau **fals**, pentru fiecare dintre următoarele enunțuri din textul dat.

	A	F
Tatăl fetei admiră cel mai mult copiii în uniformă școlară.		
Toți profesorii doresc să predea clasei de fete, deoarece sunt inteligente.		
Moniba învâța de teamă că ar putea fi retrasă, de bărbații familiei, de la școală.		
Malala are vocație de politician, după spusele profesoarei Maryam.		
Toate fetele doreau să devină medici.		
Talibanii consideră că fetele trebuie să stea în casă, nu să meargă la școală.		

5. Alege, prin încercuire, varianta pe care o consideri potrivită pentru tema textului.

- a) concurența dintre fete la școală;
- b) plăcerea fetelor de a merge la școală;
- c) politica talibanilor în Pakistan;
- d) școala fetelor în Pakistan;

Să explorăm!

Textul nonliterar

De regulă, se bazează pe aspecte/ fapte adevărate, aparținând realului cotidian. Prezintă și se referă la persoane reale.

Are scop informativ și/sau persuasiv. În general, este lipsit de expresivitate, dar unele tipuri de texte cum ar fi reclamele, textul promoțional, afișul, pot utiliza figuri de stil, diferite sensuri ale cuvintelor.

Este folosit aspectul corect, îngrijit al limbii, registrul standard. Se remarcă prin obiectivitate, claritate, coerență.

Prezintă o mare varietate de forme: texte de lege, reclame, articole de ziar, știri, anunțuri, acte oficiale, lucrări științifice, rețete, prospecte medicale etc.

Utilizează cu mare frecvență sensul propriu al cuvintelor.

Să înțelegem/să descoperim!

1. Așază, în ordinea corectă, următoarele idei principale desprinse din textul dat.

- Talibanii încep bombardarea școlilor.
- Fetele inteligente concurează la școală.
- Copiii merg la școală în ciuda vremurilor triste.
- Profesorul de chimie apreciază calitățile Malalei.
- Școala este un refugiu în care fetele visează la viitor.

2. Care sunt sentimentele fetelor în momentul în care se îndreaptă spre școală?

3. Ce atitudine a tatălui poți desprinde din secvența: „Tata spunea mereu că cea mai frumoasă privește într-un sat, dimineața, erau copiii în uniforme școlare” .

4. Precizează două trăsături ale elevelor, menționate în text, corelându-le cu secvențe reprezentative pentru acestea.

Trăsătura

Secvența

Trăsătura

Secvența

5. Completează cu formele corecte al pronumelui relativ, după modelele:

Era posibil ca bărbații *pe care* i-a întâlnit să fie talibani.

Admir copiii *ale căror* uniforme sunt purtate pe stradă.

Cărțilele duceau erau ascunse în șaluri.

Le respectau pe profesoarelese întâlneau.

Rivalacunoștințe au șocat-o a fost depășită.

Disciplinelenotele erau mari erau umaniste.

Malalei îi plăcea chimia.....formule erau scrise pe mână.

6. Trece următoarele enunțuri de la persoana I la persoana a III-a.

Persoana I	Persoana a III-a
Să merg la școală mă bucură în fiecare zi.	
Noi învățăm despre literatură și științe.	
Îmi aleg, cu mare grijă, disciplinele preferate.	
Vrem să devenim medici când vom absolvi.	

7. Rescrie următorul text, corectând greșelile de orice tip.

Veți cunoaște o lume diferită, la care unii spun că religia nu permite ca fete să meargă la școală. Școlile de fete fost închise și une ori bombardate.

8. Construiește enunțuri în care să folosești perechile de cuvinte:

bineînțeles / bine înțeles	bineînțeles	altfel / alt fel	altfel	deoparte / de o parte	deoparte
	bine înțeles		alt fel		de o parte

Să vorbim/să scriem despre...

1. Lucrați în perechi: Imaginați-vă că sunteți redactori la o publicație importantă din orașul vostru și pregătiți echipa pentru un interviu. Scrieți patru întrebări pe care le-ați putea adresa Malalei Yousafzai, pe care ați auzit-o vorbind despre dreptul fetelor / femeilor la educație.

2. Prezentați colegilor lista realizată la exercițiul anterior; apoi alegeți cele mai importante 6 întrebări dintre cele formulate.

3. Alcătuiți grupe de câte 5 elevi și găsiți răspunsuri la întrebările adresate. La nevoie puteți folosi internetul sau cartea tipărită.

Sub semnul colaborării/toleranței culturale!

1. Realizați un proiect cu titlul „Educația pe glob”. Veți avea în vedere etapele următoare, pe care le parcurgeți în grupe de câte 5 elevi.

A) Documentare cu privire la modul în care se realizează educația în alte părți ale lumii:

A) **1.** care sunt cele mai renumite țări pentru sistemele lor de educație;

A) **2.** care sunt țările unde educația prin școală aproape lipsește;

A) **3.** Care sunt țările unde există discriminări (de religie, de gen, de etnie) privind educația.

B) identificați motivele pentru care educația este eficientă sau are de suferit în aceste părți ale lumii.

C) Formulați o opinie cu privire la importanța educației.

D) Prezentați eventuale soluții pentru ridicarea nivelului de educație din zonele în care ea are de suferit.

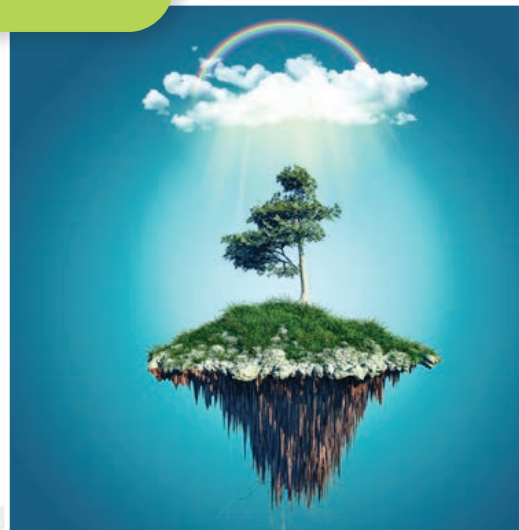
E) Realizați o prezentare multimedia care să însumeze aceste rezultate.

Pregătește-te de lectură!

Activitate frontală! Alcătuiți o listă cuprinzând aspecte/elemente pe care le-ați remarcat prima dată când ați ajuns într-un loc străin. Reduceți, prin negociere, lista la trei aspecte/elemente.

Invitație la lectură!

Citește, cu atenție, următorul text.

Ajungând în aeroportul Schiphol din Amsterdam, după doar câțiva pași înăuntrul terminalului, atenția mi-e brusc atrasă de un panou suspendat de plafon, care indică direcțiile către sala de sosiri, ieșirile și birourile pentru transfer. Este un panou viu colorat în galben, înalt de un metru și lat de doi, simplu ca design, o coală de plastic dintr-o cutie de aluminiu iluminată, suspendată cu bare de oțel de un tavan împăienjenit de cabluri și conducte de aer condiționat. În ciuda simplității, ba chiar a neoriginalității, panoul mă încântă, o încântare pentru care adjectivul „exotic”, chiar dacă neobișnuit, pare potrivit. Exotismul e localizat în zone precise: în dublul a din Aankomst, în alăturarea unui u cu un i în *Uitgang*, în folosirea englezei ca limbă a doua, în cuvântul pentru birouri, *balies*, și în alegerea practicilor fonturi moderniste, *Frutiger* sau *Univers*.

Dacă panoul îmi provoacă o asemenea plăcere, este, în parte, pentru că oferă prima dovadă concludentă de a fi ajuns altundeva. Este un simbol al străinătății. Deși nu ar putea părea special pentru ochiul neantrenat, un asemenea panou nu ar exista niciodată în exact aceeași formă, în propria mea țară. Acolo, ar fi fost mai puțin galben, scrisul ar fi fost mai delicat și mai nostalgic, nu ar fi existat traducere, iar limba nu ar fi permis dublarea a-ului – o repetiție în care am simțit, în mod confuz, prezența unei alte istorii și mentalități.

O priză, un robinet la baie, un borcan de gem sau un panou în aeroport ne pot spune mai multe decât au intenționat designerii lor, pot vorbi despre națiunea care le-a făcut. Iar națiunea care făcuse panoul din aeroportul Schiphol părea foarte îndepărtată de a mea. Un arheolog îndrăzneț al spiritului național ar fi putut identifica mișcarea *De Stijl*, de la începutul secolului XX, ca influență asupra fonturilor; deschiderea olandeză față de influențele străine și înființarea Companiei Indiilor de Est în 1602 ca motiv al traducerii în engleză.

Că un panou poate evolua atât de diferit în două locuri este dovada unei idei simple, dar atrăgătoare: că țările sunt diferite, iar practicile variază de-a lungul granițelor.

Alain de Botton, *Arta de a călători*

Întâlnire cu scriitorii

Alain de Botton (20 decembrie 1969) este un romancier, eseist și jurnalist britanic de origine elvețiană care în prezent locuiește în Londra. Cărțile sale, unele publicate și în România, au ajuns bestsellere în 30 de țări. Este, de asemenea, producătorul și realizatorul mai multor programe de televiziune.

Să înțelegem/să descoperim!

1. Menționează litera corespunzătoare sensului fiecărei sintagme din figura dată.

- a face destăinuiri
- a face pe cineva (sau a ajunge) să-și dea seama de ceva
- a fi foarte atent la ceva
- a începe, a aborda un subiect
- a obliga pe cineva să vorbească
- a primi pe cineva cu bucurie
- a se mira tare de ceva
- a vorbi
- a-i acorda (cuiva) liberă trecere

a deschide	—	a deschide cuiva ochii	—	<input type="text"/>
	—	a deschide gura	—	<input type="text"/>
	—	a-și deschide sufletul (sau inima)	—	<input type="text"/>
	—	a(-și) deschide ochii (bine)	—	<input type="text"/>
	—	a deschide vorba despre ceva	—	<input type="text"/>
	—	a deschide brațele	—	<input type="text"/>

2. Transcrie cuvinte/sintagme din text care indică un anumit mijloc de transport pe care îl vei preciza.

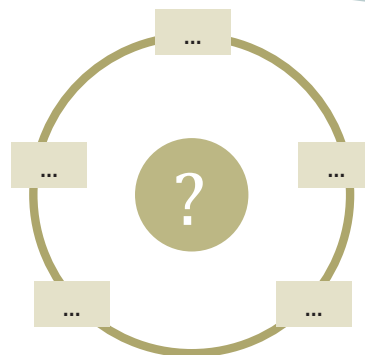
3. Recitiți textul și completați spațiile libere cu informațiile potrivite din text.

- Privirea călătorului este atrasă de
- Pentru el acest obiect este un simbol al
- Panoul îl încântă pentru că
- În anul 1602 a fost înființată

4. Formulează, în enunțuri, trei idei principale din textul dat.

5. Ce îi atrage călătorului atenția la sosirea în aeroport? Notează trăsăturile acestui obiect.

6. Care este funcționalitatea obiectului menționat la exercițiul anterior?

Să vorbim/să scriem despre...

1. Care sunt detaliile pe care călătorul le include în sfera „exotismului”?
2. Alain de Botton afirmă că în țara lui acest panou ar arăta altfel. Enumeră modificările precizate de autor, selectând cel puțin o secvență justificativă.
3. Ești de acord cu motivarea autorului în legătură cu aceste modificări? Explică.
4. Imaginea dată reproduce parțial informațiile din panoul menționat de autor. Identifică:
 - a. aspectele/elementele care susțin observațiile lui Alain de Botton;
 - b. aspectele/elementele suplimentare.

Aankomst / Arrivals

Uitgang / Exit

Transfeirbalies T1 t/m T9

Transfer desks T1 to T9

Gates **BCDEFG**
Gates

5. Completează imaginea dată cu alte informații/simboluri/semne ținând cont de destinația panoului.

Să explorăm!

Publicitatea este strategia de a incita la consum un public-țintă. Obiectul vizat poate fi material (bun, produs), imaterial (serviciu, eveniment), sau instituțional (marca însăși). Publicitatea vizează în primul rând atragerea atenției, urmată de familiarizarea cu produsul, încercând să determine cumpărarea lui.

Se poate vorbi de publicitate cognitivă (a face produsul cunoscut), publicitate *conativă* (a determina cumpărarea produsului) și *afectivă* (a-l face îndrăgit).

Publicitatea modelează comportamentele sociale comerciale care încurajează promovarea produsului în continuare.

Reclama (afișul publicitar) este un text multimodal în care sensul este comunicat prin combinații de două sau mai multe moduri (mai multe forme de a comunica ceva).

În general, afișul publicitar este alcătuit din *trei tipuri de mesaje*:

- *mesajul lingvistic* (cuvintele/sintagmele/enunțurile) – în decodificarea unor imagini, textul conduce spre o anumită interpretare;
- *mesajul iconic* – figuri sau semne dispuse asociativ;
- *mesajul plastic* – semnele plastice (compoziție, culoare, textură) sunt mijloace de expresie producătoare de sens.

Combinarea elementelor

Aceste resurse nu sunt pur și simplu juxtapuse ca moduri separate de creare a sensului, ci sunt combinate și integrate pentru a forma un întreg complex. Este important să existe o legătură între text și imagine.

Punerea în pagină este importantă deoarece ierarhizează elementele mesajului și direcționează lectura, adică îndreaptă privirea spre anumite zone privilegiate (zone-cheie). Există mai multe moduri de punere în pagină (design publicitar):

- *modelul focalizat* – toate liniile de forță duc spre un punct unde se află produsul/mesajul cel mai important;
- *modelul axial* – percepția este direcționată pe diagonala ascendentă/descendentă sau la intersecția axelor (în centru);
- *modelul secvențial* – privirea parcurge un drum în forma literei „Z”;
- *modelul perspectival* – în care apare un decor cu perspectivă pentru a integra produsul care apare în prim-plan. (după Vasile Dâncu, *Comunicarea simbolică*)

Sub semnul dialogului!

Formați șase grupe!

- Analizați imaginile date, valorificând informațiile din rubrica *Să explorăm!*

- Rezolvați următoarele cerințe:

- a. grupa 1 – Analizați imaginea A, din perspectiva mesajului lingvistic.
- b. grupa 2 – Analizați imaginea A, din perspectiva mesajului iconic.
- c. grupa 3 – Analizați imaginea A, din perspectiva mesajului plastic.
- d. grupa 4 – Analizați imaginea B, din perspectiva mesajului lingvistic.
- e. grupa 5 – Analizați imaginea B, din perspectiva mesajului iconic.
- f. grupa 6 – Analizați imaginea B, din perspectiva mesajului plastic.

- Discutați diferențele dintre cele două imagini (afișe).

Sub semnul colaborării/toleranței culturale!

Comentează secvența următoare: „Că un panou poate evolua atât de diferit în două locuri este dovada unei idei simple, dar atrăgătoare: că țările sunt diferite, iar practicile variază de-a lungul granițelor.” (Alain de Botton, *Arta de a călători*), indicând, într-o manieră pozitivă, viziunea asupra lumii specifică unor culturi diferite.

EVALUARE (Proiect)

Proiect! Participi alături de colegii tăi la o campanie de promovare a unei călătorii tematice.

Etape de lucru:

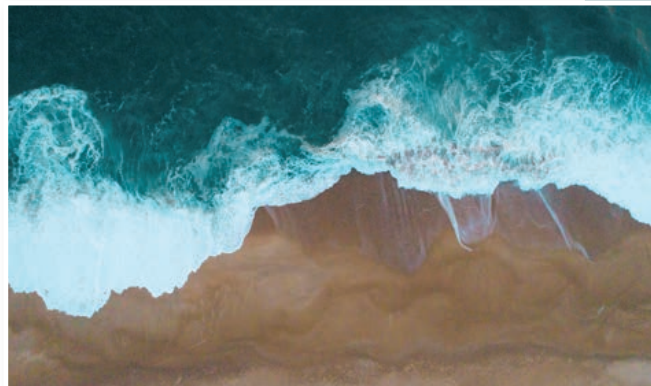
1. Discutați despre proiect în faza inițială (alegerea temei, timp de lucru, împărțirea sarcinilor, planificarea activităților).

2. Derulați proiectul:

- formulați sloganul campaniei de promovare;
- realizați un afiș al acestei campanii, având ca punct de plecare imaginea dată;

3. Discutați despre proiect în faza finală (materiale reușite, obstacole întâmpinate etc.).

Înainte de începerea proiectului, stabiliți împreună cu profesorul grila de evaluare, valorificând informațiile din rubrica *Să explorăm!*

Să înțelegem/să descoperim!

Călătorie în lumea artei

Un impuls dominant atunci când te întâlnești cu frumusețea este dorința de a o păstra: de a o poseda și de a-i conferi greutate în viața ta. Îți vine să spui: „Am fost aici, am văzut lucrul acesta și a însemnat ceva pentru mine.”

Dar frumusețea este trecătoare, o întâlnim deseori în locuri în care s-ar putea să nu ne mai întoarcem niciodată sau este cauzată de un rar concurs de anotimp, lumină și vreme. Cum atunci să o posezi, cum să păstrezi trenul plutitor, cărămizile ca de halva sau valea englezească?

Aparatul foto e o opțiune. Făcând fotografii, poți să potolești imboldul de posesiune declanșat de frumusețea unui loc; neliniștea noastră că vom pierde o scenă deosebită poate să scadă cu fiecare clic al obturatorului.

Alain de Botton, *Arta de a călători*

1. Alege litera corespunzătoare răspunsului corect.

► La întâlnirea frumuseții apare dorința:

- de a o păstra, de a o poseda, de a o lăsa să treacă.
- de a o păstra, de a o poseda, de a-i conferi greutate.
- de a o păstra, de a o pierde, de a-i conferi greutate.
- de a o păstra, de a o amâna, de a o scădea.

- O cauză a frumuseții trecătoare este îmbinarea unică a:
- anotimpului, luminii, opțiunii.
 - neliniștii, luminii, vremii.
 - anotimpului, obturatorului, vremii.
 - anotimpului, luminii, vremii.

2. Explică relația dintre frumusețea trecătoare și aparatul de fotografiat, așa cum reiese din textul dat. În elaborarea răspunsului, vei putea valorifica experiența personală.

Să vorbim/să scriem despre...

1. Scrie cuvintele din paranteză la forma corectă:

Un alt folos pe care l-am putea trage de pe urma (desen) ① ... este o înțelegere conștientă a motivelor din spatele atracției noastre către (anumit) ② ... peisaje și clădiri. Găsim explicații pentru gusturile noastre, ne dezvoltăm „o estetică”, o capacitate de a formula judecăți despre frumusețe și non-frumusețe. Identificăm cu mai mare precizie ceea ce lipsește unei clădiri care ne (displăcea) ③ ... și ceea ce contribuie la (frumusețe) ④ ... uneia care e pe placul nostru. Analizăm mai rapid o priveliște care ne impresionează și localizăm de unde îi provine puterea de atracție („combinația de calcar și soare care apune”, „felul în care copacii (se rărește) ⑤ ... coborând înspre râu”). Trecem de la un „Îmi place asta” indiferent la un „Îmi place asta pentru că...”, iar mai apoi către o generalizare în legătură cu ceea ce este plăcut. Chiar dacă într-o formă (timizi) ⑥ ... exploratorie, legile frumuseții se dezvoltă minții (nostru) ⑦ ... este mai bine ca un obiect să fie luminat dintr-o parte decât de deasupra; griul se potrivește cu verdele; pentru ca o stradă să-ți dea impresia de spațialitate, clădirile trebuie să nu fie mai înalte decât este strada de largă.

Iar pe baza acestei auto-conștientizări, minții îi pot fi imprimare amintiri mai solide. Să ne inscripționăm numele pe Columna lui Pompei începe să pară inutil. Desenul ne permite, în cuvintele lui Ruskin, „să prindem norul în trecerea (ei) ⑧ ... frunza în tremurul ei și umbrele în schimbarea lor.”

Alain de Botton, *Arta de a călători*

2. Formulează enunțuri respectând structura dată, conform modelului:

- **Îmi place ... pentru că ...**
- **Îmi place verdele pentru că** îmi amintește de primăvară.

3. Redactează un articol pentru revista, în format online, a școlii în care îți exprimi acordul/dezacordul față de opinia lui Alain de Botton, referitoare la utilitatea desenului.

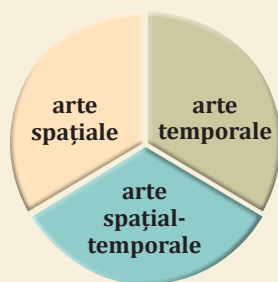
Să explorăm!

Comunicarea vizuală se face însă mai ales prin artele plastice și decorative. Pe când pictura, realizată în diverse tehnici, are menirea de a reda în imaginea plană tot ce există și chiar ce nu există, ca o fereastră deschisă spre o altă lume, reală sau iluzorie, artele decorative sau aplicate îndeplinesc și o funcție utilă, care determină aspectul obiectului.

Genurile **artelor plane (arte bidimensionale)** sunt extrem de diverse, de la grafica pe hârtie la fresca pătrunsă în tencuiala zidului, de la tabloul de șevalet, înrămat, și până la fotografie sau afișul stradal.

Dacă pentru a primi comunicarea unei picturi, fie ea o mărunță ilustrație de carte sau o frescă monumentală, este de ajuns să ne plasăm la distanța potrivită, îmbrățișând-o cu privirea, pentru a recepta mesajul unei **sculpturi (artă tridimensională)** e nevoie să ne deplasăm ca să o vedem de jur-împrejur. E ca și cum făptura ei ar fi alcătuită dintr-o mulțime de imagini care se leagă între ele, curg dintr-una într-alta, succedându-se, ca și în muzică „variațiile pe aceeași temă”.

Adina Nanu, *Vezi? Comunicarea prin imagine*

M.S Kagan, *Morfologia artei*

Sub semnul colaborării/toleranței culturale!

În dormitorul de oaspeți era o carte voluminoasă despre Van Gogh, iar fiindcă nu puteam să dorm în prima mea noapte acolo, am citit mai multe capitole, adormind într-un final cu volumul deschis în poală, în timp ce o primă urmă a răsăritului sângeriului apărea în colțul ferestrei mele.

M-am trezit târziu ca să aflu că gazdele mele plecaseră la Saint-Rémy [...]

Era o zi senină și bătea mistralul, răvășind spicele de grâu de pe câmpul învecinat. Stătusem în acest loc în ziua precedentă, dar numai acum am observat că erau doi chiparoși care creșteau în spatele grădinii – o descoperire care nu era străină de capitoul pe care îl citisem în timpul nopții, despre cum abordase chiparoșii Van Gogh. Desenase o serie de chiparoși în 1888 și 1889. „Îmi ocupă în mod constant gândurile.” Îi spusese fratelui său, „mă uimește că nu au fost încă pictați așa cum îi văd eu. Chiparosul are linia și proporțiile la fel de frumoase ca un obelisc egiptean. Iar verdele său are o notă de asemenea distincție. Este o pată de negru într-un peisaj însorit, dar este una dintre cele mai interesante note întunecate și una dintre cele mai dificile de nimerit exact.”

Ce a observat Van Gogh în legătură cu chiparoșii care altora le-a scăpat? Parțial, e vorba despre felul în care se mișcă în vânt. Am mers în grădină și am observat acolo, mulțumită câtorva lucrări anume (*Chiparoșii și Câmp de grâu cu chiparoși* din 1889, în special) comportamentul lor distinct în bătaia mistralului.

Alain de Botton, *Arta de a călători*

1. Când admiră autorul chiparoșii din grădină? Înainte sau după „întâlnirea” cu tablourile lui Van Gogh?

2. Completează schema dată:

Trăsături ale lumii reale/naturale (chiparoșii din grădină)	Trăsături ale lumii reprezentate (chiparoșii din tablourile lui Van Gogh)
...	...
...	...
...	...

3. Comentează afirmația lui Van Gogh în legătură cu sursa de inspirație (chiparoșii): „mă uimește că nu au fost încă pictați așa cum îi văd eu.”

4. Folosește un motor de căutare pe internet și caută tablourile menționate în textul lui Alain de Botton. Ce impresie ți-au lăsat tablourile?

5. Menționează o asemănare și o deosebire între fotografie și pictură.

6. Citește, cu atenție, afirmația Adinei Nanu, realizând apoi pentru colegi o sinteză a acesteia.

► *Imaginea pare mai ușor de priceput decât cuvântul (care e mai abstract), ea se vede cu ochii și nu e nevoie să fie tradusă dintr-o limbă în alta. După pictură și sculptură, filmul mut, fără cuvinte, era salutat ca o artă universală. În engleză „I see” înseamnă de fapt „înțeleg”. Și totuși, ceea ce se vede nu poate fi povestit întocmai, așa cum nici înțelesul limbajului vorbit sau scris nu poate fi transpus cu totul în imagini. (Vezi? Comunicarea prin imagine)*

7. Prezintă modul în care experiența de lectură/culturală contribuie la îmbogățirea experienței de viață, valorificând textul dat.

8. Pe parcursul acestei unități ați călătorit și în lumea artei, v-ați „întâlnit” cu literatura, muzica, desenul, fotografia și pictura. Organizați o masă rotundă pe tema contribuției artei la formarea personalității adolescentului, a viziunii sale despre lume și viață.

Veți avea în vedere:

- stabilirea desfășurătorului;
- realizarea unui afiș de promovare a evenimentului;
- elaborarea de invitații adresate unor scriitori și artiști locali;
- documentarea pe tematica dată;
- desfășurarea evenimentului;
- sintetizarea discuțiilor.

EVALUARE

Emisiunea TVR 2 „Generația FIT” a revenit cu sfaturi utile, antrenamente, dar și cu noi secrete ale VIP-urilor pentru un stil de viață sănătos, sâmbătă, 8 februarie, de la ora 8:30.

Alături de Diana Preda, gazda emisiunii, am intrat în sala de fitness pentru un antrenament care va tonifia* mușchii brațelor executat de Marius și Ciprian. Fanii stilului de viață sănătos pot afla din emisiune informații despre nutriție, [...] iar de la Daniel Oprea am aflat ce grupe de alimente sunt indicate pentru a ne menține sănătatea fizică.

La rubrica rezervată VIP-urilor, Julia Chelaru ne-a dezvăluit secretele stilului ei de viață sănătos, de la ingrediente minune pe care le folosește în salatele pe care le consumă zilnic, la vitamine și tipuri de activitate fizică care o fac să arate mai bine la 40 de ani decât la 20.

„Mie îmi place foarte mult cum sunt acum. Foarte multă lume îmi spune că arăt mai bine acum decât în urmă cu 15 ani. Ce poate fi mai frumos?”, spune Julia Chelaru.

Julia ne-a spus micile ei secrete – consumă semințe crude de chia, in, susan în salate și sursa de proteină, fie că este din carne, ouă sau brânzeturi, întotdeauna o consumă alături de o salată cu elemente verzi (salată verde, castraveți, iceberg, baby spanac sau rucola). Vedeta face multă activitate fizică, de la dans la mers pe jos, însă nu mai face excese cum făcea odată.

Un mare secret al artistei în menținerea tinereții și tonusului este vitamina C, bogată în proprietăți antiaging și care sintetizează colagenul.

„Sfatul meu? Echilibrul este cel mai bun în toate, echilibrul psihic, echilibrul fizic, în ceea ce privește sportul, în ceea ce privește dieta. Să nu cădem în extreme cu nimic din toate acestea, să le facem pe toate moderat, exact cum simțim și întotdeauna cu drag și cu iubire”, mărturisește Julia.

(„Vedete fără secrete la Generația FIT”

de la TVR 2, din data de 8 februarie 2020, de la ora 8:30)

a tonifia – a întări, a fortifica un țesut, un organ, un organism

1. Transcrie, din text, cinci cuvinte care aparțin câmpului lexical al *mâncărilor*.

5 puncte

2. Completează spațiile punctate cu informații din text.

a. Gazda emisiunii este _____, invitații ei sunt _____.

b. În sala de fitness sunt prezentate exerciții care întăresc _____.

c. Invitata _____ afirmă că arată mai bine la 40 de ani decât la 20 deoarece consumă _____.

d. Activitățile fizice care îi oferă un trup de invidiat sunt _____.

e. Artista își menține tonusul cu ajutorul vitaminei _____.

15 puncte

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

Pentru a avea un stil de viață sănătos, vedeta invitată la emisiune ne sfătuiește

a. să luăm cât mai multe vitamine.

b. să menținem un echilibru în ceea ce facem.

c. să facem cât mai multă activitate fizică.

5 puncte

4. Motivează în 30-40 de cuvinte afirmația vedetei așa cum reiese din text: „*Mie îmi place foarte mult cum sunt acum.*”

10 puncte

5. Prezintă în 70-90 de cuvinte rețetele care te ajută să mănânci sănătos.

15 puncte

6. Alcătuiește cinci enunțuri în care să introduci următoarele cuvinte/sintagme: *a se uita, a plăcea, în timp ce, oricare, zi de zi.*

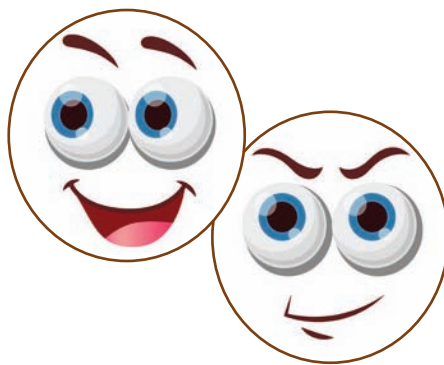
Se depunceață greșelile de exprimare corectă și de ortografie. (0,5 puncte fiecare greșeală)

10 puncte

7. Scrie un text, de 100-150 de cuvinte, în care îți prezinți părerea despre stilul tău de viață sănătos pornind de la afirmația „*să le facem pe toate ... exact cum simțim și întotdeauna cu drag și cu iubire.*”

30 puncte

Notă: Se acordă 10 puncte din oficiu.

U3

Adolescenți printre cărți

- Acest alt alt animal care sunt
de Horea Poenar
- Oameni și cepe *de Dumitru Cornel Vîlcu*
- Valori, atitudini și comportamente sociale
de Petru Iluț
- Semnul exclamării *de Cătălin Ștefănescu*
- Dacă într-o noapte de iarnă un călător
de Italo Calvino
- Corul leilor *de Dragomán György*
- Evaluare

Pregătește-te de lectură!

1. Lucrați pe grupe! Veți forma grupe de 4 - 5 elevi.
Activitatea se desfășoară, respectând următoarele etape:

- fiecare elev își scrie numele pe o foaie de hârtie și selectează, din următoarea listă, adjectivele care consideră că îl caracterizează;
- apoi îndoiaie foaia, acoperind adjectivele;
- fiecare elev o dă colegului din stânga sa;
- colegul, la rândul său, selectează din listă adjectivele potrivite pentru caracterizarea celui al cărui nume e scris pe foaia primită;
- după această operațiune îndoiaie foaia și o dă mai departe;
- se continuă activitatea până când fiecare elev își primește foaia înapoi;
- fiecare elev analizează propria listă a adjectivelor și o organizează pe următoarele categorii:
 - trăsăturile pe care *știi* că le am și le cunosc și colegii mei (zona deschisă);
 - trăsăturile pe care le *știi*, dar colegii mei nu le cunosc (zona ascunsă);
 - trăsăturile pe care nu *știi* că le am, dar colegii mei le cunosc (zona blocată).

Zona deschisă	Zona blocată
Zona ascunsă	Zona necunoscută

- la final, sunt prezentate în fața clasei trăsăturile dintr-o zonă agreată;
- Zona necunoscută este cea care se va completa de acum înainte, fiecare elev descoperind, la vârsta adolescenței, noi laturi ale personalității.

Lista adjectivelor: afectuos; capabil; calm; conștiincios; curios; energic; generos; grijuliu; independent; iubitor; mândru; modest; organizat; prietenos; răbdător; tolerant. (adaptare după Fereastra lui Johari).

Observație! Se pot adăuga alte adjective stabilite împreună cu profesorul.

2. Imaginează-ți că ai putea dialoga/conversa, prin intermediul oglinzii, cu tine aflat la o altă vârstă.

- Motivează-ți opțiunea pentru vârsta aleasă.
- Precizează o asemănare și o deosebire între adolescență și vârsta pentru care ai optat.
- Formulează două întrebări pe care le-ai adresa celui din oglindă, utilizând cuvintele: *alt/altă, acest/această și celălalt/cealaltă*.

3. Refă exercițiul anterior (subpunctele a și c) dialogând în oglindă cu ?. Ai putea alege o ființă, un obiect etc.

Invitație la lectură!

O piesă de Horea Poenar (după câteva meditații din Lewis Carroll¹, Hegel², Jacques Derrida³ și Paul Celan⁴)

Un bărbat și o pisică în fața unei oglinzi. Se privesc, în oglindă, unul pe celălalt. Bărbatul se adresează pisicii. Cele două coloane pot fi două scene jucate una după alta (caz în care se schimbă doar poziția personajelor, mai întâi spre oglindă, cu spatele la public, apoi cu spatele la oglindă, spre public) sau simultan, inserând replicile coloanei din dreapta între replicile coloanei din stânga, după decizia regizorului.

Coloana din stânga

- Ai spus ceva, nu?
- Nu.
- Dar mă privești, da?
- Da.
- În clipe de acest fel, mă întreb de fiecare dată ce sunt în privirea ta, în ochiul unei pisici.
- ...
- Eu sunt acela. Acela sunt eu.
- Eu.
- Tu? Când mă joc cu tine, mă întreb, la fel, dacă nu, în fapt, tu te joci cu mine, dacă eu nu sunt doar un animal în jocul pe care-l controlezi tu. Un animal, pentru că nu sunt tu sau de-al tău. Toate astea pot fi în privirea ta. Ce vezi în ea, ce se vede?
- Se vede.
- Noroc cu cuvintele, nu? În ele ai locul tău, fără mari erori, în care te-am așezat, în care te-am prins, de data aceasta eu.
- Eu.
- Da. Acel eu pe care îl spun. Pe care îl văd sau cred că-l văd. Eul din oglindă. Nu sunt toate trei la fel?
- La fel.
- Sau poate nu. Filosofii spun că sunt trei diferențe între om și animal.
- Animal.
- Omul e un animal rațional; animalul e doar animal, deci tu nu ai rațiune.
- Nu ai rațiune.
- Nu știi ce e moartea, mai precis faptul că ea e tot timpul pe drum, nu știi viitorul ei mereu anunțat, mereu catastrofal, faptul că va veni.

Coloana din dreapta

- Îi vezi pe ăștia doi?
- Doi.
- Mereu doi. Adică unul și în el un altul.
- Altul.
- Și lângă fiecare dintre ei un alt altul. Ce ciudat.
- ...
- Ca la teatru, știi? Spectatorii vin să vadă pe scenă viețile lor: trăite, într-un fel rezolvate. Pline doar așa de semnificație. Dar te-ai întrebat vreodată care e perspectiva de pe scenă?
- Scenă.
- Dacă semnificația vieții e pe scenă, dacă identitatea ta e în limbaj, atunci cum se vede, ce se vede din limbaj? Acest afară din limbaj, acest altceva decât limbajul? Cum se vede, de exemplu, din oglindă?
- Oglindă.
- Ai dreptate. Oglinda nu se percepe drept oglindă. Pentru ficțiune, realitatea e lipsită de adevăr.
- Adevăr.
- E altceva, e alta.
- Alta.
- Hmm, ce straniu. Adevărul e întotdeauna altul. Dar se poate gândi și așa: altul e întotdeauna adevărul. Cineva e întotdeauna un alt alt.
- Alt.
- Trei zici? Sau zici că mereu celălalt rămâne în preajmă, în diferență? Și oare asta nu e mai potrivit, mai adevărat, mai corect?
- Corect.
- Eu sunt un alt alt.

¹ Lewis Carroll – scriitor englez, creează o literatură pentru copii marcată de fantezie: *Alice în Țara Minunilor*;

² Friedrich Hegel – filosof german;

³ Jacques Derrida – filosof francez;

⁴ Paul Celan – poet, traducător și eseist de limba germană, evreu originar din România;

– Va veni.
– Și nu răspunzi. Sau, cum se zice în Alice, indiferent dacă e da sau nu, tu torci. Țasta e răspunsul tău, nu-i așa?

– Așa.

– Și totuși în ochii tăi, în privirea ta, e ceva ce face toate diferențele acestea fragile. Îmi vine să nu mai cred în ele. Și, mai dur, ceva mă sperie... Dintr-odată, privirea ta mă face să mă îndoiesc de ceea ce cred că sunt.

– Sunt.

– Da. Ești, desigur. Dar aici se instalează problema. Privirea mea, limbajul meu te-au decis. Eu, om. Tu, animal. Dar privirea ta? Ce mă sperie este că în ea, poate, nu știu, nu pot să o știu cu siguranță, eu nu sunt un om privit de un animal, ci doar, să zicem, un alt animal.

– Alt animal.

– Alt.

– Așa. Și pentru ca eu să fiu, să cred că sunt, tu, privirea ta trebuie să fie. Întotdeauna deja. *Déjà vu*. Să port ceea ce tu ești. Să fiu purtând privirea ta.

– Privirea ta.

– Egală. Mereu egală. Între cetățean și străin. Între gazdă și oaspete. Între om și animal, nu? Între scenă și public. Ce zici: ar fi potrivită o plecăciune, da?

– Da.

Horea Poenar, *Acest alt alt animal care sunt*

Întâlnire cu scriitorii

Horea Poenar (9 decembrie 1973) este conferențiar doctor, în cadrul Departamentului de Literatură română și Teorie literară al Facultății de Litere, la Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca. Este autorul unui roman publicat în 2018, *Locuri blânde pentru Aura*. A publicat patru volume de studii teoretice (*Cristian Popescu – filmat de îngeri*, apărut în 2001; *O plimbare de dimineață pe strada Servandoni*. *O teorie a atitudinii critice*, apărut în 2003; *Semnul celor patru*. *O teorie a interpretării*, apărut în 2008; *Teoria peștelui-fantomă*. *Zece studii și șapte scurtmetraje despre teorie*, apărut în 2016) și peste 150 de articole, eseuri și studii în presa culturală și academică. Este de asemenea, din 2008 moderator TV în cadrul mai multor emisiuni culturale (cea mai recentă este *Gustă Transilvania* de pe TVR 3).

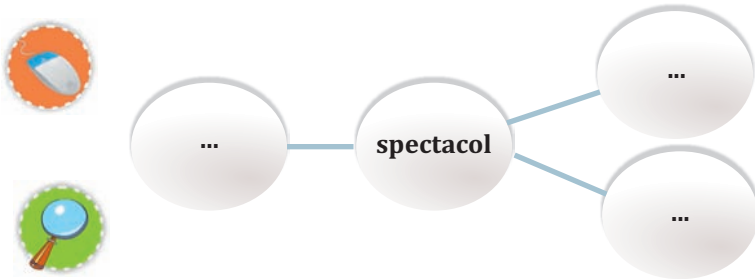
Scrie piese de teatru pentru trupe de elevi: *Șapte fețe ale iubirii*, *Vremea gutuilor*, *Cuvinte pentru Iulia*.

Acest alt alt animal care sunt (2019) textul pe care l-ați citit, este inedit, creat pentru voi, alături de *O dimineață cât toate anotimpurile* (2019).

Să înțelegem/să descoperim!

1. Selectează, din textul lui Horea Poenar, trei termeni din câmpul lexico-semantic al *spectacolului*, completând următoarea schemă:

2. Indică seria în care toate cuvintele pot avea omonime. Pentru două dintre ele vei alcătui enunțuri potrivite. Vei putea consulta *Dicționarul explicativ al limbii române (DEX)*.
- care, dată, privire;
 - care, la, mine.
 - coloane, mai, potrivit,
 - fiu, la, toarce.
3. Precizează rolul enunțurilor interogative în replicile personajelor.
4. Completează spațiile libere ale enunțurilor din coloana A cu sintagme/cuvinte din coloana B.

Coloana A

O trăsătură a ... este existența unor forțe opuse aflate într-o relație tensionată.

... sunt un set de informații pe care scriitorul le elaborează în vederea transpunerii scenice a textului.

Didascaliile nu sunt rostite ...

... este punerea în scenă a unui text dramatic.

Coloana B

spectacolul de teatru

personajului dramatic

didascaliile

pe scenă

în culise

conflictului dramatic

5. Recitește didascaliile de la începutul textului dat, realizând lectura în cele două modalități sugerate de autor:
- Citește fiecare coloană separat, inițial coloana din stânga, apoi pe cea din dreapta.
 - Citește replicile simultan, inserând replicile coloanei din dreapta între replicile coloanei din stânga, după cum dorești.
6. Crezi că se schimbă semnificația textului în funcție de tipul de lectură?
7. Există o legătură între această construcție a textului și faptul că personajele se privesc în oglindă? Discutați.
8. De ce crezi că nu sunt notate numele personajelor înaintea replicilor. Formulează răspunsul, având în vedere următoarele sugestii:
- permit intercalarea replicilor din cele două coloane;
 - pun sub semnul întrebării identitatea eului enunțiator (a personajului).
9. Explică rolul utilizării frecvente a repetiției.
10. Notează informațiile pe care le afli din didascalii în vederea punerii în scenă.

11. Stabilește valoarea de *adevăr* sau *fals* a următoarelor afirmații.

Afirmația	Adevărat	Fals
Limbajul poate fi considerat o oglindă a realului deoarece omul numește obiectele și astfel construiește/ redă realul prin limbaj.		
Animalul este subordonat omului.		
Animalul, asemenea omului, este capabil să își manifeste sentimentele.		
Textul este ușor de pus în scenă.		
Sunt numeroase indicații scenice legate de costume, muzică și lumini.		

Să explorăm!

Genurile literare sunt modele generale ale unor serii de opere de dimensiuni diferite. Aceste tipuri, stabilite pe baza unor criterii eterogene, indică trăsături comune stabilizate într-un model mai mult sau mai puțin complex.

Tradițional sunt menționate următoarele genuri literare:

genul epic: este genul literar care implică o raportare la temporalitate sub forma evenimentului petrecut, deci trecut, față de prezentul discursului; cuprinde toate modurile literaturii narative;

genul dramatic: desemnează totalitatea operelor literare scrise în formă de dialog și menite (în majoritatea cazurilor) a fi reprezentate pe scenă.

genul liric: desemnează totalitatea operelor literare în care eul creator își exprimă în mod nemijlocit reacția față de fenomenele lumii exterioare și față de propriile transformări interioare.

(după *Dicționar de termeni literari*)

Să vorbim/să scriem despre...

1. Comentează următoarea secvență din perspectiva relației dintre autocunoaștere și cunoaștere prin celălalt – *Și totuși în ochii tăi, în privirea ta, e ceva ce face toate diferențele acestea fragile. Îmi vine să nu mai cred în ele. Și, mai dur, ceva mă sperie... Dintr-odată, privirea ta mă face să mă îndoiesc de ceea ce cred că sunt.*

2. Prin transformarea textului dramatic în spectacol se realizează/ se intermediază întâlnirea dintre două lumi, a celor de pe scenă și a celor din sală. Comentează secvența dată din acest punct de vedere: – *Ca la teatru, știi? Spectatorii vin să vadă pe scenă viețile lor: trăite, într-un fel rezolvate. Pline doar așa de semnificație. Dar te-ai întrebat vreodată care e perspectiva de pe scenă?*

3. Ai învățat despre relația dintre realitate și ficțiune, considerând lumea reală drept cea adevărată și concretă, iar lumea creată drept plăsmuire. Ce s-ar întâmpla dacă ai schimba punctul de vedere? Formulează-ți răspunsul, pornind de la secvența următoare: – *Ai dreptate. Oglinda nu se percepe drept oglindă. Pentru ficțiune, realitatea e lipsită de adevăr.*

4. Explică semnificația titlului textului lui Horea Poenar.

Sub semnul dialogului!

1. Ce alte tipuri de didascalii ai adăuga în vederea punerii în scenă a textului dramatic conform viziunii tale?

2. **Lucrați în echipe de câte patru!** Puneți în scenă textul dramatic dat, adoptând următoarele ipostaze: regizorul, actorii și scenograful.

Prezentați, în fața colegilor, variantele de spectacol.

3. **Joc de rol în perechi!** Unul dintre voi este impresarul unei trupe/companii care a pregătit spectacolul *Acest alt alt animal care sunt* și celălalt este directorul unui teatru național. Prezentați o convorbire telefonică între cei doi interlocutori în care se stabilesc detaliile primei reprezentații.

4. Completează tabelul de mai jos, inspirându-te din imaginea dată:

un animal este... (primul)	un alt animal este... (al doilea)	primul animal văzut de al doilea animal, adică prin ochii celuilalt (alt alt animal)
trăsătura sa principală este...	trăsătura sa principală este...	trăsătura principală a primului animal din perspectiva celuilalt animal este...

5. Discutați despre cunoașterea de sine prin oglindire în celălalt.

Sub semnul colaborării/toleranței culturale!

1. Precizează două trăsături ale unui personaj din textul studiat, completând următoarea diagramă. Explică-le colegilor modul în care ai rezolvat prima parte a exercițiului.

2. Te regăsești în frământările vreunui personaj? Prezintă-le colegilor răspunsul tău.

3. În textul liric, limbajul este o cale spre autocunoaștere. Consideri că în acest text dramatic limbajul poate avea același rol? În formularea răspunsului poți valorifica secvența: – *Dacă semnificația vieții e pe scenă, dacă identitatea ta e în limbaj, atunci cum se vede, ce se vede din limbaj? Acest afară din limbaj, acest altceva decât limbajul? Cum se vede, de exemplu, din oglindă?* În vederea elaborării răspunsului, vei putea consulta rubrica *Să explorăm!*

4. Selectează, din textul, dat o secvență și explică-le colegilor impresia pe care ți-a lăsat-o.

5. Care este ideea cea mai importantă pe care ai reținut-o după ce ai citit textul dramatic și ai văzut punerea lui în scenă? Poți folosi următoarele sugestii:

a. toleranța față de celălalt, față de orice ființă; c. cunoașterea prin oglindire în celălalt;

b. autocunoașterea;

d. importanța limbajului în construirea identității.

6. Se propune următoarea moțiune/afirmație: „Cărțile sunt oglinzi. Nu vezi în ele decât ceea ce ai deja în tine.” (Carlos Ruiz Safron). Realizați o dezbatere folosind metoda *Linia valorii*. Veți avea în vedere pașii:

a) stabilirea răspunsului personal care poate fi notat pe o coală de hârtie;

b) în funcție de răspunsul dat, elevii se grupează în jurul unei linii imaginare (*pro* și *contra* la capetele liniei, respectiv la *mijloc* cei cu poziții neclare);

c) se vor organiza dezbateri în următoarele situații:

1. dacă nu există elevi cu poziții neclare, cele două grupuri (*pro* și *contra*) își vor prezenta argumentele, iar dezbaterea va fi câștigată de grupul care atrage cei mai mulți elevi din grupul advers;

2. dacă există elevi cu poziții neclare, aceștia trebuie convinși de unul din grupurile care au poziție *pro/* *contra*, iar dezbaterea va fi câștigată de grupul care atrage cei mai mulți indeciși.

Pregătește-te de lectură!

1. Asociază fiecărui personaj din rândul A cel puțin o imagine din rândul B.

Rând	1	2	3	4
A				
B				

2. Prezintă colegilor tăi asocierile, motivându-ți opțiunile.

3. Notează cel puțin trei obiecte *din realitate* care au straturi. Imaginează-ți alte obiecte care ar putea avea straturi.

4. Precizează sensul următoarelor expresii, folosind *Dicționarul de expresii și locuțiuni românești*:

- a. a vorbi/ a spune de-a dreptul;
- b. a o lua pe ocolite;
- c. a fi greșit înțeleș;
- d. a fi flatat;
- e. a face rău cuiva.

Invitație la lectură!

E bine să vorbești „de-a dreptul”, sau poți/ ai voie, cel puțin uneori, s-o iei pe ocolite, mai folosind și câte o metaforă? Unii vor zice că doar exprimarea lipsită de figuri de stil, pentru că folosește cuvintele cu sensul lor din dicționar și, în consecință, evită orice derutare a partenerilor de discuție, ar fi acceptabilă; eu, însă, susțin, pe de o parte, că viața ar fi searbădă fără imaginație și, pe de altă parte, că sunt situații, deloc puține, când metaforele sunt mai potrivite. Firește, și în acestea din urmă trebuie să rămânem atenți – ca să nu fim greșit înțeleși.

Într-o scenă celebră din primul desen animat care îi poartă numele, personajul Shrek îi spune măgarului (Donkey) că el și căpcăunii în general sunt „precum cepele”. Ar fi mai multe motive pentru care el poate să fi ales această comparație, dar cel mai simplu dintre acestea e că, din pură întâmplare, la momentul discuției despre ce înseamnă să fii un căpcăun, Shrek se pregătește să mănânce o ceapă. Nu e deloc rău să folosești, când ai nevoie de-o metaforă, lucrurile din jur (de multe ori, lucrurile mai abstracte pot fi înțelese prin altele mai concrete); dar, cum spuneam, trebuie să ai grijă, pentru că prima replică pe care i-o dă Donkey e:

– (Căpcăunii) put?

– Da. Nu, răspunde Shrek supărat.

– Aaaa, te fac să plângi?

– Nu.

– A, dacă stau la soare, devin maro la culoare și se acoperă cu un puf alb.

– Nu. Straturi. Cepele au straturi. Căpcăunii au straturi. Cepele au straturi. Înțelegi? /.../. Avem straturi.

– O, și ele, și voi aveți straturi. O, știi, nu tuturor le plac cepele.

Discuția mai continuă câteva secunde, Donkey recomandându-i lui Shrek alte obiecte care au straturi, cum ar fi prăjiturile sau înghețata parfé. Căpcăunul, însă, refuză să se identifice cu oricare dintre aceste sugestii, rămânând la ideea lui inițială, cea cu ceapa.

Or, de ce s-ar compara cineva pe sine cu un lucru atât de puțin flatant? Tocmai căutarea răspunsului la această întrebare s-ar putea să ne lămurească și privitor la utilitatea și sensul unor metafore din vorbirea/dialogurile noastre.

Spre deosebire de straturile unei prăjituri sau ale unui parfé, care pur și simplu stau unele peste celelalte, ale cepei se închid unul într-altul pentru a le proteja cât mai bine pe cele din mijloc. Metafora aceasta apare (cu mult înaintea filmului Shrek) și în marea literatură a lumii, într-o piesă de teatru a lui Ibsen*, Peer Gynt**: personajul principal decojește și el o ceapă, comparându-și acțiunea cu o descoperire de sine: doar că nu ajunge să găsească în mijloc un sâmăbure, cum se întâmplă cu, să zicem, o piersică sau o esență „tare”, stabilă, așa cum credem adesea că ar trebui să aibă fiecare om. Nu, în inima cepei nu se găsește nimic altceva decât tot o frunză, un strat ca toate celelalte, doar că mai adunat, mai strâns în sine.

Ce ne poate spune această analogie despre oameni în general și fiecăruia despre sine... probabil că e treaba fiecăruia să (se) gândească.

Dar e foarte clar, cred, ce ne spune ea când, ca în Shrek, o aplicăm relațiilor între, și dialogurilor dintre oameni: e o metaforă despre vulnerabilitate și despre faptul că nu trebuie să intrăm prea brutal în straturile de protecție pe care le are orice seamă al nostru – pentru că riscăm să ne facem mult rău și, la limită, să ne distrugem unul pe celălalt.

Ce ție nu ți(-ar) place, altuia nu-i face.

Dumitru Cornel Vilcu, *Oameni și cepe*

*Henrik Ibsen (20 martie 1828 – 23 mai 1906) este un dramaturg norvegian;

**Peer Gynt /se pronunță: 'pe:r 'gynt/ – personaj din piesa de teatru cu același titlu;

Întâlnire cu scriitorii

Dumitru Cornel Vilcu (25 martie 1970) este lector doctor, în cadrul Colectivului de lingvistică generală și semiotică al Facultății de Litere la Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca. Este colaborator la blogul ActiveWatch și la România Curată. De asemenea, are colaborări cu texte la reviste culturale/ publicații științifice dedicate limbii și literaturii române sau lingvisticii generale: *Echinox* (Cluj), *Steaua* (Cluj), *Vatra* (Târgu-Mureș), *Timpul* (Iași), *Dacoromania*, *Studia Universitatis Babeș-Bolyai*, *Limba Română* (Chișinău, Republica Moldova), *Perspective* (revistă de didactică a limbii și literaturii române). Opera: *Orizontul problematic al integralismului (Integralism și fenomenologie)* – 2010; *Carte de frică/Orsay* – 2016. *Oameni și cepe* (2019), textul pe care l-ați citit, este inedit, creat pentru voi, alături de *Mică scrișoare întrebare către prieteni, despre timpul din spațiu-lume noi* (2019).

Să înțelegem/să descoperim!

1. Notează perechile cifră-literă care indică sensul din text al cuvintelor din prima coloană.

(A)

- 1) analogie
- 2) flatant
- 3) parfé
- 4) searbăd
- 5) vulnerabil/
vulnerabilitate

(B)

- a) măgulitor, plăcut;
- b) palid la față;
- c) culegere de lucrări reprezentative;
- d) plictisitor, monoton;
- e) înghețată (de ciocolată) preparată cu frișcă bătută;
- f) asemănare (parțială) între două sau mai multe lucruri, împrejurări, situații, fapte, idei etc;
- g) care poate fi atacat ușor; care are părți slabe, defectuoase, criticabile.

2. Selectează, din secvența dată, o pereche de antonime contextuale: „Nu e deloc rău să folosești, când ai nevoie de-o metaforă, lucrurile din jur (de multe ori, lucrurile mai abstracte pot fi înțelese prin altele mai concrete)”.

3. Se dă următorul articol de dicționar:

- „STRAT, straturi, s. n. 1. Material, substanță repartizată relativ uniform pe o suprafață de altă natură (pentru a o acoperi) sau între alte două suprafețe de altă natură (pentru a le despărți). 2. Fâșie compactă dintr-o materie, aflată în interiorul unei mase de natură diferită. 3. Depozit de roci sedimentare sau metamorfice cu o compoziție relativ omogenă, care se găsește, sub forma unei pânze, între alte depozite. 4. Influență externă exercitată asupra unei limbi date. 5. Fig. Parte dintr-o clasă socială; categorie, pătură

socială. 6. Fâșie de pământ, cu cărări pe margini, pe care se seamănă legume sau flori; fâșia de pământ împreună cu vegetația respectivă. 7. (Pop.) Culcuș, așternut pentru animale. 8. (Pop.) Pat, așternut pentru oameni. 9. Nume dat părții de jos pe care se reazemă unele obiecte sau unelte; postament. 10. Patul puștii. [Pl.: (3) strate] – Lat. *stratum*.”

• Alcătuieste câte un enunț în care cuvântul dat să aibă alte două sensuri decât cel din textul lui Dumitru Cornel Vilcu.

4. Identifică părțile textului și notează ideile principale.
5. Precizează cuvintele de legătură/ conectorii textului.
6. Realizează schema textului, stabilind legăturile între ideile principale.
7. Comentează analogia *cepele au straturi – oamenii au straturi*, pornind de la textul dat.
8. Evidențiază sensul celor trei analogii, având ca reper următoarea schemă:

Analogiile date

- **căpcăuni** – cepe (din perspectiva lui Shrek);
- **Peer Gynt** – cepe (din perspectiva personajului);
- **oameni** – cepe (din perspectiva autorului, Dumitru Cornel Vilcu);

Cuvinte-cheie (ceapa metaforă pentru...)

- relațiile dintre oameni;
- căutare de sine;
- descriere a căpcăunilor;

Sub semnul dialogului!

1. Selectează, din textul dat, secvențele care prezintă rolul metaforei și al comparației. Discuțați secvențele identificate.

2. De ce crezi că se repetă enunțul: *Cepele au straturi*?

Compară-ți răspunsul cu răspunsul colegilor.

3. Explică sensul proverbului din final.

4. Prezintă, oral, proverbe din limba maghiară cu sens asemănător.

5. Realizați, selectând cele mai potrivite/interesante proverbe, un text multimodal comun.

6. Imaginați-vă că sunteți realizatorii unei emisiuni tv în care se discută despre rolul cărților și al filmelor în formarea adolescenților.

Formați perechi/ triade și purtați un dialog în legătură cu desfășurarea acestei emisiuni, utilizând cât mai multe dintre structurile date.

- + Mi-ar plăcea să prezint filmul/cartea....pentru că.....
- + Cred că ne-am putea propune....
- + Îmi place ideea voastră prin care ați dori să....
- + Folosirea secvențelor interesante din acest film/această carte ar putea fi...
- + Prezentatorul/prezentatoarea ar fi bină să....

Veți putea utiliza și alte structuri asemănătoare.

Să explorăm!

Argumentarea este o formă de comunicare instrumentală care se bazează pe raționamente și dovezi pentru a influența convingeri și modalități de a face lucrurile.

În loc să se bazeze pe stereotipii și prejudecăți prin argumentare se realizează o examinare a alternativelor.

Argumentarea se deosebește de persuasiune, deoarece se axează, preponderent, pe latura rațională a naturii umane și nu pe cea afectivă.

Ea caută să influențeze, să transforme sau să întărească credințele/comportamentele interlocutorilor.

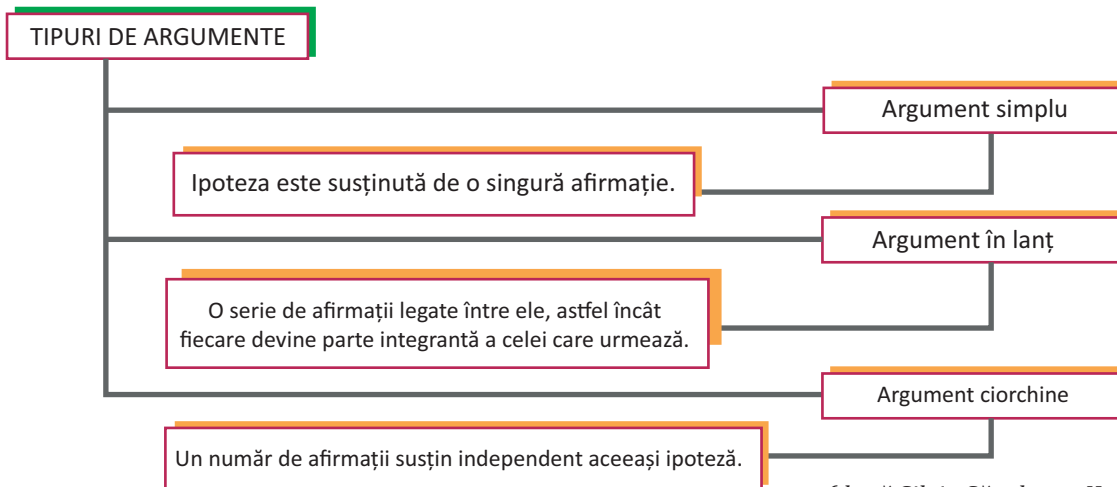
Argumentarea este specifică contextelor dialogale, a înlănțuirii replicilor, a dezbaterilor, ceea ce nu exclude importanța ei în contextele monologale.

Tipologia metodelor de argumentație distinge între:

a. Forma exhaustivă – care vizează epuizarea argumentelor, toate argumentele converg către aceeași concluzie.

b. Schema radială – în care tema tratată este supusă analizei multiple, din mai multe puncte de vedere.

„Afirmatiile” de natură faptică pot, în principiu, să fie verificate direct sau dovedite prin recurgerea nemijlocită la dovezile care le susțin.

(după Silvia Săvulescu, Karyn C. Rybacki și Donald J. Rybacki)

Să vorbim/să scriem despre...

1. Consideri că textul lui Dumitru Cornel Vilcu și-a atins scopul? A reuși să te convingă? De ce?
2. Selectează, din textul dat, indicatori ai argumentării (structuri argumentative, conectori).
3. Identifică ideea de bază pe care o susține autorul.
4. Transcrie un argument.
5. Care este concluzia textului studiat?
6. Precizează valoarea de adevăr sau fals a următoarelor afirmații, motivându-ți alegerea.
 - A/F Autorul utilizează, ca exemplu, o scenă dintr-un film de animație.
 - A/F Straturile unei prăjituri sau ale unui parfé sunt ca ale unei cepe, în viziunea autorului.
 - A/F Donkey nu găsește nicio asemănare între căpcăuni și ceapă.
 - A/F Analogia om – ceapă reflectă vulnerabilitatea omului.

Sub semnul dialogului!

1. Ce metaforă ai alege pentru a te descrie pe tine la vârsta copilăriei, respectiv a adolescenței? Motivează-ți, în 30 – 50 de cuvinte, opțiunile.

copilăria	adolescența

2. Centralizați, la nivelul clasei, metaforele propuse pentru cele două vârste. Discutați și alegeți-le pe cele reprezentative.

3. Ați hotărât, la nivelul clasei, ca exercițiul anterior să se desfășoare în prezența autorului textului *Oameni și cepe*. Scrie, în numele colegilor, un e-mail domnului Dumitru Cornel Vilcu, în care formulezi invitația. Vei avea în vedere:

- utilizarea unui stil adecvat;
- transmiterea dorinței voastre ca scriitorul să participe la ora de curs;
- indicarea zilei, a orei și a adresei exacte;
- completarea tuturor câmpurilor specifice unui e-mail;
- vei putea folosi ca adresă de e-mail: cdvilcu@....com.

Sub semnul colaborării/toleranței culturale!

1. Formați patru grupe. Prin tragere la sorți, fiecare primește o sarcină de lucru:

Grupele 1 și 2: Citiți cu atenție informația dată și construiți enunțuri după model: **Propozițiile de observație pe care le formulăm sunt cele asupra cărora putem să ne așteptăm ca și alți martori să cadă de acord în momentul în care are loc evenimentul sau situația prezentată.**

De exemplu: Aceasta este o ceapă.

Această ceapă este roșie.

Grupele 3 și 4: Citiți cu atenție informația dată și construiți enunțuri după model:

Opiniile sunt aprecieri, judecăți personale referitoare la idei, comportamente, atitudini etc. Unele dintre opiniile noastre se schimbă atunci când intră în conflict cu alte opinii, alte opinii rezistă.

De exemplu: Ceapa albă pare mai coaptă decât cea roșie.

Se reunesc cele două grupe care au avut aceeași sarcină și realizează o prezentare multimedia pentru ceilalți colegi în vederea explicării celor două concepte.

2. Vizionează, acasă sau împreună cu colegii tăi, următoarele filme de animație, completând jurnalul de impresii după modelul dat: WALL·E (2008); Horton (2008); Monster Inc 1(2001)

Filmul de animație	O valoare pe care ai reținut-o în mod deosebit...	Motivarea alegerii...	O calitate a protagonistului pe care o admiri...	Motivarea alegerii...	Relația protagonistului cu lumea în care trăiește	Selectarea unei scene reprezentative pentru mesajul filmului
WALL·E						
Horton						
Monster Inc 1						

Pregătește-te de lectură!

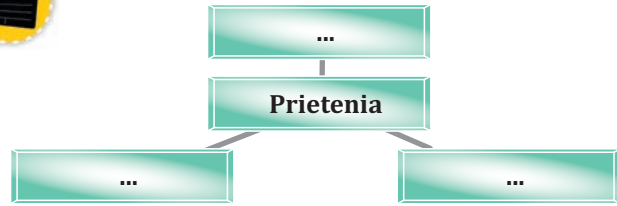

1. Precizează titlurile și autorii unor texte literare/nonliterare a căror temă este *Prietenia*.

2. Ce aspecte ale prieteniei sunt surprinse în cărțile indicate la exercițiul anterior?

3. În adolescență ți-ai schimbat criteriile după care îți alegi prietenii? Motivează-ți răspunsul.

4. Ce consideri mai important în prietenie?

5. Selectează, din următoarea listă, cuvinte/sintagme care aparțin sferei lexicale a *dezvoltării personale*.

a) afectivitate,	f) natură,
b) bunuri și servicii,	g) opinie personală,
c) calcul,	h) prietenie,
d) instituție,	i) public,
e) încredere,	j) valorizare reciprocă.

Invitație la lectură!

Prietenia poate fi considerată relația psihosocială de durată dintre două ființe umane, rezultat al alegerii libere, avându-și baza pe afecțiune, încredere și prețuire mutuală.

Relația de prietenie are în centrul ei afectivitatea și prețuirea reciprocă, bucuria, plăcerea și entuziasmul partenerilor de a fi împreună. Adevărații prieteni se caută mereu. Prietenia este o relație autentic afectivă între persoane egale, persoane ca ființe umane.unice, dincolo de condiția socială sau de altă natură. În prietenia veritabilă nu contează cine ești, ci ce ești.

Prietenia reprezintă o relație de durată, simpatiile și „simțitul bine” ocazionale, pasagere, chiar intense, neputând fi cuprinse în această categorie. „De durată” are, bineînțeles, valoare cantitativă foarte diferită, de la luni la ani de zile, multe prietenii [...] supraviețuind toată viața. În mod obișnuit însă, din cauza împrejurărilor de viață neprielnice, printre care depărtarea spațială este crucială, unele prietenii se sting, apărând altele noi.

Încrederea reciprocă a fost găsită ca răspunsul cel mai frecvent la întrebarea: „Ce considerați mai important în prietenie?” pusă publicului american (Bell, 1981). Nu se admit în prietenie lipsa de fidelitate, disimularea și înșelarea. *Acordarea de sprijin* material și sufletec reciproc, susținere și apărare mutuală este o altă caracteristică esențială a prieteniei. Prietenii sunt înclinați să facă pe cât posibil mai mult unul pentru celălalt. În prietenia veritabilă nu au ce căuta egoismul, calculul rece de tipul: „cât mi-a dat, atâta îi dau și eu”. Dar, cu toate că interesul strict personal nu este implicat în fiecare gest față de partener, pe termen mediu și lung, fără reciprocitate în oferirea de bunuri și servicii materiale și simbolice, prietenia nu va rezista.

Întemeiată în cel mai înalt grad pe liberul consimțământ și neforțată prin nicio instituție formală, având în centru *valorizarea reciprocă*, prietenia nu este lipsită de *tensiuni și conflicte*. De cele mai multe ori ele sunt depășite însă, potrivit principiului că [...] partenerii își respectă unul altuia interesele, gusturile, opțiunile și opiniile personale. Mai mult, prietenii sunt dispuși să-și ierte greșelile, iertând nu compătimitor [...], ci cu înțelegerea minții și a sufletului. Aceasta nu înseamnă că partenerii acceptă orice fel de comportamente unul din partea celuilalt.

Petru Iluț, *Valori, atitudini și comportamente sociale*

Să înțelegem/să descoperim!

1. Alege litera corespunzătoare răspunsului corect.

Ești la biblioteca județeană și cauți cartea lui Petru Iluț. Ținând cont de faptul că unul dintre principiile de clasificare a documentelor dintr-o bibliotecă este cel al grupării după subiect sau domeniu, bibliotecara îți cere să indici domeniul. Acesta este:

- a) literatură;
- b) istorie și geografie;
- c) lingvistică și limbi străine;
- d) filosofie și psihologie;
- e) tehnică și medicină.

2. Identifică o idee esențială susținută de autor și coreleaz-o cu tema textului.

3. Continuă enunțurile cu informația potrivită din textul dat:

- a) Autorul se referă la prietenia dintre
- b) În viziunea lui Petru Iluț, prietenia nu este influențată de
- c) Sintagma „de durată” are, în text, sensul de
- d) Prietenia nu are nimic în comun cu

4. Stabilește valoarea de *adevărat* sau *fals* pentru fiecare dintre afirmațiile de mai jos.

Afirmația	Adevărat	Fals
Autorul include relațiile ocazionale în sfera prieteniei.		
O trăsătură esențială a prieteniei este acordarea de sprijin reciproc.		
Depărtarea spațială conduce întotdeauna la destrămarea prietenilor.		

Să explorăm!

Termenul de *valoare* desemnează un mod de a fi sau de a acționa pe care o persoană sau o colectivitate îl recunoaște ca fiind ideal și care face ca persoanele, grupurile sau comportamentele cărora le este atribuită să fie considerate bune sau respectabile.

Gilles Ferréol, Guy Jucquois, *Dicționarul alterității și al relațiilor interculturale*

Atitudinile sunt definite ca asociații între obiecte sociale (eveniment, personalitate, instituție) și evaluările subiective ale acestor obiecte. Atitudinile influențează considerabil comportamentele sociale ale unei persoane sau ale unui grup (de exemplu, o persoană fascinată de muzica house va căuta la radio canalul care difuzează tipul favorit de muzică).

După Alin Gavreliuc, *De la relațiile interpersonale la comunicarea socială*

Să vorbim/să scriem despre...

1. Selectează, din textul suport, o informație pe care o consideri utilă. Motivează-ți, în scris, opțiunea.

2. Ce atitudine ar trebui să am față de un prieten care îmi cere ajutorul? În formularea răspunsului vei putea valorifica informațiile din textul lui Petru Iluț și din rubrica „Să explorăm!”.

3. **Discutați în perechi!**

- a. De ce crezi că autorul vorbește despre „prietenie veritabilă”? Există și alt tip de prietenie?
- b. Prezintă împrejurările/contextul în care l-ai cunoscut pe cel mai bun prieten, adică un prieten veritabil.
- c. Vei utiliza formele corecte ale articolelor posesiv-genitivale (*al, a, ai, ale*) și ale pronumelor posesive. (*meu, mea* etc.)

EVALUARE

• Susținerea unui monolog argumentativ:

- a) Pregătește pentru ora viitoare un monolog argumentativ, pornind de la următoarea afirmație: „Forma și conținutul prieteniei sunt legate de vârstă.” (Petru Iluț).
- b) Pentru reușita susținerii în fața clasei, poți utiliza următoarele materiale ajutătoare: planșe, prezentări multimedia, grafice, fotografii, filme.
- c) Susține în fața colegilor monologul pregătit.
- d) Completează grila de autoevaluare/interevaluare a expunerii orale care are în vedere următoarele criterii:
 1. adecvarea conținutului la temă;
 2. ilustrarea cu exemple relevante;
 3. integrarea armonioasă a materialelor ajutătoare;
 4. originalitatea;
 5. exprimarea corectă.

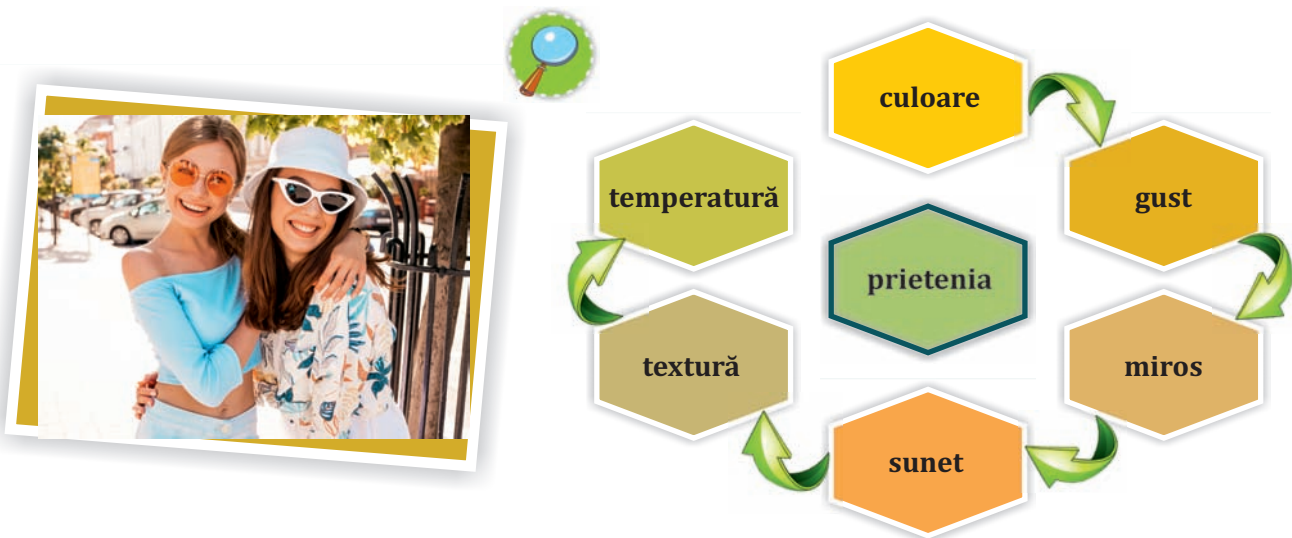

Sub semnul dialogului!

Prezintă oral o carte reprezentativă pentru ideea de reciprocitate în prietenie, așa cum apare în textul lui Petru Iluț. Colegii îți vor adresa întrebări pentru clarificarea mesajului.

Sub semnul colaborării/toleranței culturale!

1. În funcție de experiența de viață, fiecare dintre noi asociază prietenia cu o anumită culoare, un anumit gust etc. Completați diagrama și discutați în perechi asocierile obținute.

2. Redactează un eseu, de 100 – 150 de cuvinte, despre *prietenie* în care să valorifici asocierile de la exercițiul anterior.

Semnul exclamării

de Cătălin Ștefănescu

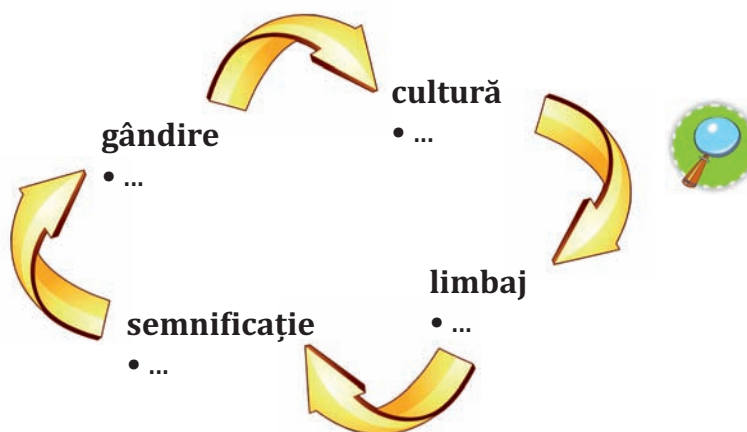

Pregătește-te de vizionare!

1. Urmează să participați la o conferință intitulată „Semnul exclamării!”. Notați toate sintagmele sau cunoștințele legate de titlul conferinței, trasând linii între elementul central și elementele adăugate. La final, centralizați pe tablă toate ideile.

2. Această conferință este susținută de Cătălin Ștefănescu. Așa cum ai aflat în unitatea 1, El este membru al Asociației Internaționale a Criticilor de Teatru și membru UNITER, din 1999, realizator și gazdă a programului Garantat 100% de la TVR 1, una dintre cele mai apreciate emisiuni culturale din România.

3. Alcătuieste enunțuri cu fiecare dintre cuvintele date:

Invitație la vizionare!

Cătălin Ștefănescu: Semnul exclamării! Conferință susținută în data de 17.04.2016

• Veți viziona materialul de la minutul 6.20 până la minutul 13.51.

Să înțelegem/să descoperim!

- Urmăriți materialul și completați spațiile libere cu informațiile din conferință:
 1. Cătălin Ștefănescu se referă la ... și la ... semnelui exclamării.
 2. Semnul exclamării vine din cultura ...
 3. Copiștii Evului Mediu foloseau formula ... la sfârșitul ... pentru a sublinia ...
 4. În cultura britanică semnul exclamării a apărut în secolul ... și se numea ...
 5. Wilhelm von Humboldt este cel care începe lunga poveste a ... și contribuie la felul în care înțelegem ...
 6. Wilhelm von Humboldt susține că limba desenează un cerc în jurul unei ...

Să vorbim/să scriem despre...

1. Alege litera corespunzătoare răspunsului corect.

Când prezintă povestea semnului exclamării, Cătălin Ștefănescu este:

a. emoționat;	c. ironic;
b. convingător;	d. plictisit.

- Vizionează încă o dată materialul și precizează două structuri discursive de diferențiere.
- Notează doi termeni dintr-o arie tematică identificată în discursul lui Cătălin Ștefănescu.
- Menționează o informație, din conferință, care se regăsește în experiența ta de viață.
- Imaginează-ți că faci parte din auditoriul prezent la conferință. Formulează o întrebare pe care ai adresa-o lui Cătălin Ștefănescu în vederea clarificării unui aspect al prezentării sale. În elaborarea întrebării, vei utiliza o formulă de adresare adecvată contextului.

Sub semnul dialogului!

Formați patru grupe!

– grupele 1 și 2: *Precizați două aspecte semnificative pentru scopul comunicării/conferinței. Comparați răspunsurile date și realizați un material comun celor două grupe.*

– grupele 3 și 4: *Stabiliți elementele legate de cadrul conferinței (timp, loc și atmosferă). Comparați răspunsurile date și realizați un material comun celor două grupe.*

La final, câte un reprezentant prezintă materialele comune.

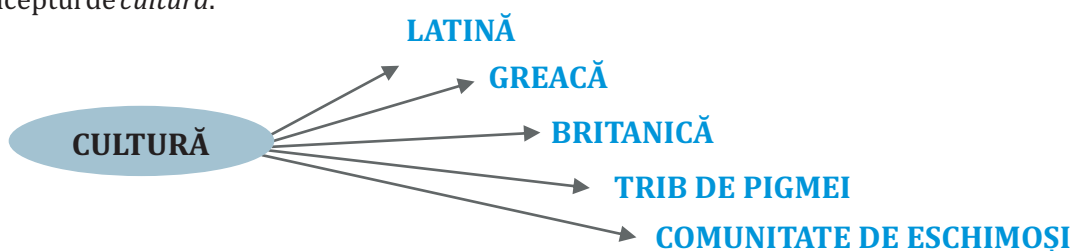
Sub semnul colaborării/toleranței culturale!

1. **Investigația comună!** Formați grupe și analizați afirmația lui Cătălin Ștefănescu: „Două culturi care ar trebui să aibă date comune extrem de vizibile văd, prin limba pe care o vorbesc, realitatea în mod fundamental diferit.” Veți avea în vedere și:

- consemnarea exemplelor oferite de vorbitor;
- oferirea altor exemple din experiența personală/culturală.

Câte un reprezentant al fiecărei grupe va prezenta concluziile.

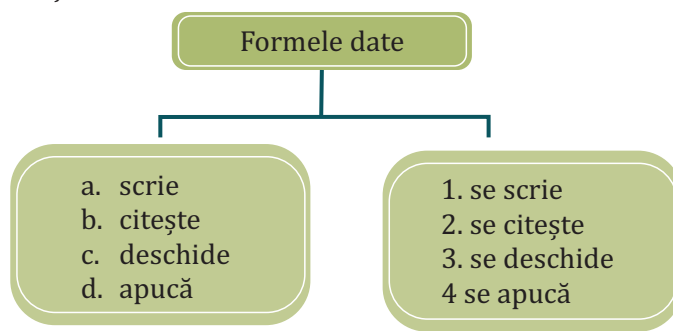
2. Completează hartă conceptuală dată pentru a sintetiza informațiile, din materialul audio-video, legate de conceptul de *cultură*.

Dacă într-o noapte de iarnă un călător de Italo Calvino

Pregătește-te de lectură!

1. Ce crezi că sugerează asocierea obiectelor din imaginea dată?
2. Dacă ai fi scriitor, ai realiza o operă literară relatată la persoana I sau la persoana a III-a? Motivează-ți preferința.
3. Scrie un text narativ literar, de 100 – 150 de cuvinte, cu titlul: *Călătorie în lumea cărților*, utilizând narațiunea la persoana I.
4. Rescrie textul pe care l-ai creat, utilizând, de data aceasta, narațiunea la persoana a III-a. Ce dificultăți ai întâmpinat când ai rescris textul? Poți propune un alt titlu.
5. Alcătuieste enunțuri cu fiecare dintre formele date.

Invitație la lectură!

Am citit într-o carte că obiectivitatea gândirii se poate exprima folosind verbul „a gândi” la persoana a treia, modul impersonal: spunând nu „eu gândesc”, ci „gândește”, așa cum se spune „plouă”. Există gândire în Univers, asta e constatarea de la care trebuie să plecăm de fiecare dată.

Oare voi putea spune vreodată: „astăzi scrie”, la fel ca „astăzi plouă”, „astăzi ninge”? Numai când va fi normal să folosesc verbul „a scrie” la forma impersonală, voi putea spera ca prin mine să exprim ceva mai puțin limitat decât individualitatea unui singur ins.

Și verbul „a citi”? Se va putea spune, oare, „astăzi citește”, așa cum se spune „astăzi plouă”? Dacă ne gândim bine, lectura, mai mult decât scrisul, e un act în mod necesar individual. Admițând că scrisul reușește să depășească limitele autorului, el va continua să aibă un sens numai când va fi citit de o persoană singură și-i va traversa circuitele mentale. Numai faptul de a putea fi citit de un individ determinat dovedește că ceea ce a scris este parte din puterea scrierii, o putere bazată pe ceva ce merge dincolo de individ. Universul se va exprima pe sine atâta vreme cât fiecare va putea spune: „Eu citesc, deci el scrie.”

Asta e fericirea specială pe care o văd înflorind pe chipul cititoarei, și care mie îmi este negată.

Pe peretele din fața mesei mele e atârnat un afiș pe care l-am primit cadou. Cățelul Snoopy e așezat în fața mașinii de scris și textul spune: „Era o noapte întunecată și furtunoasă...” De fiecare dată când mă așez aici, citesc „Era o noapte întunecată și furtunoasă...” și impersonalitatea aceluia *incipit* pare să

deschidă trecerea dintr-o lume într-alta, de la timpul și spațiul de aici și acum la timpul și spațiul paginii scrise; simt entuziasmul unui început căruia i-ar putea urma evoluții multiple, inepuizabile; mă conving că nu e nimic mai bun decât un început convențional, un început de la care te poți aștepta la tot și la nimic; și-mi dau seama și că acel câine mitoman nu va reuși niciodată să adauge la primele șase cuvinte alte șase sau douăsprezece fără a le rupe farmecul. Ușurința intrării într-o altă lume e o iluzie; ne lansăm în scris, înainte de a avea bucuria unei lecturi viitoare și golul se deschide pe hârtia albă.

De când am afișul atârnat în fața ochilor, nu mai reușesc să termin nicio pagină. [...]

Astăzi mă voi apuca să copiez primele fraze ale unui roman celebru, ca să văd dacă încărcătura de energie conținută în acel început trece asupra mâinii mele, care, după primirea impulsului corect, ar trebui să funcționeze singură.

Într-o zi extrem de caldă la începutul lui iulie, către seară, un tânăr a coborât în stradă din cămăruța pe care o subînchiriasse pe ulița S. și, încet nehotărât parcă, s-a îndreptat spre podul K.

Voi copia și al doilea paragraf, indispensabil ca să mă transporte în fluxul narațiunii.

Pe scară, a evitat la mustață întâlnirea cu proprietăreașă. Cămăruța lui era tocmai sub acoperișul unei clădiri înalte, de cinci etaje, și semăna mai mult cu un dulap decât cu o locuință. Și tot așa până la: Îi datora o grămadă de bani proprietăresei și se temea s-o întâlnească.

Italo Calvino, *Dacă într-o noapte de iarnă un călător*

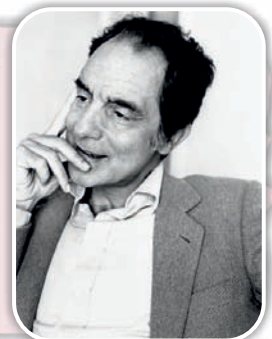
Întâlnire cu scriitorii!

Italo Calvino (15 octombrie 1923 – 19 septembrie 1985) este scriitor și ziarist italian, unul dintre cei mai apreciați romancieri ai secolului XX.

El a primit numeroase distincții literare, atât în Italia (Premiul Feltrinelli, 1973, pentru *Orașele invizibile*), cât și în America (membru al Academiei Americane), Austria (Premiul de Stat pentru Literatura Europeană), Franța (Légion d'honneur).

În 1985, anul morții sale, Italo Calvino era cel mai tradus autor italian al tuturor timpurilor.

Să înțelegem/să descoperim!

1. Transcrie cinci cuvinte din câmpul lexico-semantic dominant al textului-suport.
2. Explică sensul sintagmelor:

a. obiectivitatea gândirii;	c. început convențional;
b. forma impersonală;	d. evoluții multiple.
3. De ce crezi că unele secvențe ale textului dat sunt scrise cu italic?
4. Identifică reperele spațio-temporale din textul dat. Ce observi în legătură cu locul de desfășurare al acțiunii?

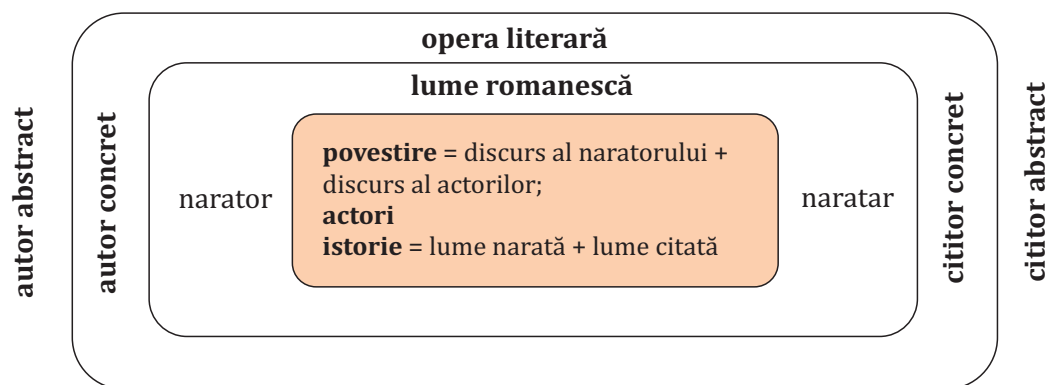
5. Stabilește valoarea de *adevăr* sau *fals* a afirmațiilor date. Vei putea utiliza informațiile de la rubrica „Să explorăm!”

Afirmația	Adevărat	Fals
Textul este alcătuit din două părți: introducerea care surprinde gândurile personajului narator și povestea pe care o scrie personajul narator.		
Narațiunea se realizează la persoana a III-a.		
Naratorul este și participant la acțiune.		
Naratorul personaj este în ipostaza cititorului.		

Motivează-ți răspunsul pentru fiecare afirmație în parte.

Să explorăm!

Instanțele textului narativ literar

Instanțele textului narativ literar (Jaap Lintvelt)

Să vorbim/să scriem despre...

1. Prezintă-le colegilor mărci ale subiectivității selectate din textul lui Italo Calvino.
2. Care este opinia personajului narator despre nararea la persoana a III-a?
3. De ce crezi că personajul narator decide să copieze, după cum afirmă, până la: *Îi datora o grămadă de bani proprietăresei și se temea s-o întâlnească?* În formularea răspunsului vei ține cont de etapele acțiunii unui text narativ.
4. Comentează secvența: *Ușurința intrării într-o altă lume e o iluzie; ne lansăm în scris, înainte de a avea bucuria unei lecturi viitoare și golul se deschide pe hârtia albă.*
5. Prezintă relația scriitor – cititor așa cum apare în secvența: *Admițând că scrisul reușește să depășească limitele autorului, el va continua să aibă un sens numai când va fi citit de o persoană singură și-i va traversa circuitele mentale.*

Să explorăm!

Aspectele narațiunii

Prin termenul de *aspecte* ale narațiunii [...] ne vom referi la diferitele tipuri de percepere care pot fi identificate în narațiune. Mai precis, aspectul reflectă relația dintre un *el* (în poveste) și un *eu* (în discurs), între personaj și narator.

J. Pouillon a propus o clasificare a aspectelor narațiunii, pe care o vom relua aici cu unele modificări neînsemnate. Această percepție internă cuprinde trei tipuri principale:

Narator > personaj (viziune „dindărăt”). Narațiunea clasică folosește cel mai mult această formulă. În acest caz, naratorul știe mai multe decât personajul său. El nu își bate capul să ne explice cum anume a ajuns să știe atâtea: el vede prin pereții casei sau prin craniul eroului. Personajele sale nu au niciun secret față de el. [...] Superioritatea naratorului poate să se manifeste fie prin cunoașterea dorințelor secrete ale cuiva (dorințe ignorate până și de personajul respectiv), fie prin cunoașterea simultană a gândurilor mai multor personaje (fapt de care niciunul dintre ele nu este capabil), fie pur și simplu prin nararea evenimentelor care nu sunt percepute de către un singur personaj. [...]

Narator = personaj (viziune „împreună cu”). Această a doua formă este la fel de răspândită în literatură, mai ales în epoca modernă. În acest caz, naratorul știe tot atât cât și personajele sale; el nu poate să ne dea o explicație a evenimentelor, înainte ca aceasta să fie găsită chiar de către personaje. [...]

Narator < personaj (viziune „din afară”). În acest al treilea caz, naratorul știe mai puțin decât oricare dintre personaje. El poate să ne descrie numai ceea ce se vede, se aude, dar nu pătrunde în conștiința nimănui. [...] Narațiunile de acest gen sunt mult mai rare decât celelalte.

Tzvetan Todorov, *Categoriile narațiunii literare*

Sub semnul dialogului!

1. Completați, oral, spațiile libere ale textului următor, valorificând informații din textul suport:

Personajul narator își propune să transcrie primele fraze ale unui roman pentru..... Mai apoi, ar copia și al doilea paragraf deoarece.....

• Discutați exercițiul transcrierii unui text ca punct de plecare în crearea unei opere originale.

2. Corectează enunțurile date, având în vedere utilizarea corectă a pronumelor negative (*nimeni, nimic, niciunul*):

- Nimic nu e corectă.
- Niciunul nu au plecat.
- Nimeni nu a fost întrebată.
- Nimic nu sunt planificați.
- Nici unii nu au vrut să vină cu noi.
- Nimeni nu au fost căutați.

EVALUARE

Grilă de evaluare/autoevaluare

Lucrați în perechi! Alcătuiți un dialog pe tema preferințelor de lectură la vârsta adolescenței. Unul dintre voi formulează întrebări la care celălalt răspunde folosind pronumele negative (*nimeni, nimic, niciunul*). După patru – șase replici puteți schimba rolurile.

Criteriu	Puncte
Realizarea unui schimb de replici	2 p
Adecvarea dialogului la tema dată	2 p
Utilizarea adecvată a pronumelor	2 p
Coerența întrebărilor/răspunsurilor	2 p
Respectarea normelor de exprimare corectă	1 p
Din oficiu	1 p
Total	10 p

Sub semnul colaborării/toleranței culturale!

1. Lectura diverselor tipuri de texte ajută cititorul să își îmbogățească experiența de viață? Prezintă-le colegilor punctul tău de vedere.
2. Sintetizează răspunsurile colegilor într-un organizator grafic.
3. Organizați o dezbatere pornind de la următoarea afirmație: „Dacă ne gândim bine, lectura, mai mult decât scrisul, e un act în mod necesar individual.”

Să mai citim!

Pe un șezlong, pe terasa unei vile în fundul văii, se află o tânără femeie care citește. [...]

Doi scriitori, locuind în două vile pe versantele opuse ale văii, se observă unul pe altul. Unul dintre ei obișnuiește să scrie dimineața, celălalt după-amiaza. Dimineața și după-amiaza, scriitorul care nu scrie îndreaptă ocheanul asupra celui care scrie. [...]

Unul dintre cei doi e un scriitor productiv, celălalt e un scriitor chinuit.

Cea mai mare dorință a scriitorului chinuit este să fie citit așa cum citește tânăra femeie. Se apucă să scrie un roman, așa cum își închipuie că l-ar scrie scriitorul productiv. Între timp, cea mai mare dorință a scriitorului productiv este să fie citit așa cum citește tânăra femeie; se apucă să scrie un roman așa cum își închipuie că l-ar scrie scriitorul chinuit.

Tânăra femeie e abordată mai întâi de un scriitor, apoi de celălalt. Amândoi îi spun că vor să-i dea să citească romanele pe care abia le-au terminat de scris.

Tânăra femeie primește cele două manuscrise. După câteva zile îi invită pe autori la ea acasă, împreună, spre marea lor surprindere:

– Ce glumă mai e și asta? spune ea, mi-ați dat două exemplare ale aceluiași roman!

Sau: [...]

O pală de vânt risipește paginile celor două manuscrise. Cititoarea încearcă să le pună în ordine. Se naște un roman unic, extrem de frumos, pe care criticii nu știu cui să-l atribuie. E un roman pe care atât scriitorul productiv, cât și cel chinuit visaseră să-l scrie.

Italo Calvino, *Dacă într-o noapte de iarnă un călător*

Să explorăm!

G. Genette atrăgea atenția că trăsăturile structurale comune operelor literare sunt de mai multe tipuri și ele nu pot fi reduse la cele trei genuri literare tradiționale: epic, liric și dramatic. [...]

În istoria studiilor literare s-au conturat treptat cel puțin două tipuri de clasificare:

- o clasificare modală (liric, narativ și dramatic) fundamentată lingvistic și pragmatic, pe trăsăturile actului de enunțare;
- o clasificare generică (în genuri), fundamentată estetic, care grupează textele în funcție de sisteme de norme, sisteme care se constituie în modele generative.

După Doina Comloșan, Mirela Borchin, *Dicționar de comunicare*

Să înțelegem/să descoperim!

1. Selectează perechile de antonime din textul dat.
2. Precizează care sunt personajele din textul dat și prezintă relația dintre ele.
3. Scrie, pe două coloane, trăsăturile celor doi scriitori. Ce observi?

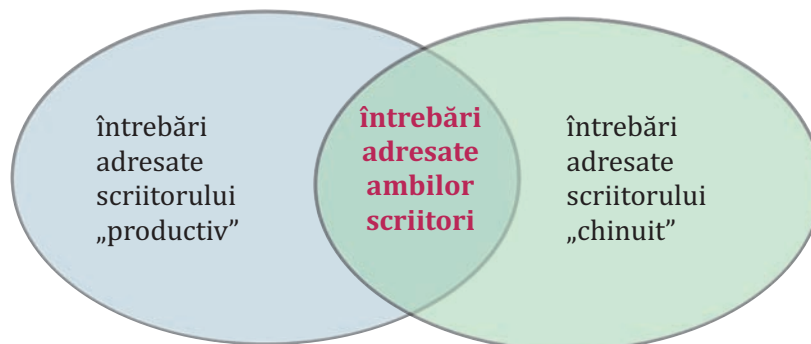
Sub semnul dialogului!

Lucrați în perechi! Imaginați-vă că ați găsit una dintre paginile risipite de vânt, dar care s-a deteriorat. Pentru a salva textul trebuie să îl transcrieți. La final, veți prezenta colegilor textul.

Sub semnul colaborării/toleranței culturale!

Formați patru grupe!

- a. Grupele 1 și 2 pregătesc un interviu cu scriitorul „productiv”. Formulați trei întrebări ca parte a interviului.
- b. Grupele 3 și 4 pregătesc un interviu cu scriitorul „chinuit”. Formulați trei întrebări ca parte a interviului.
- c. Completați următoarea diagramă Venn.

Pregătește-te de lectură!

1. Notează, în tabel, manifestările/reacțiile specifice emoțiilor puternice în funcție de cele două perspective indicate.

Discutați, la nivelul clasei, selecțiile realizate și posibilitatea ca o manifestare să aparțină ambelor perspective.

- manifestările/reacțiile specifice:
 - a. agitație;
 - b. amorțirea mâinilor;
 - c. concentrarea puternică/focalizare pe un punct sau obiect;
 - d. evitarea;
 - e. imposibilitatea de a vorbi (blocaj);
 - f. lipsa concentrării;
 - g. respirație accelerată;
 - h. senzația de frig/cald;
 - i. senzația de plutire;
 - j. senzația de presiune pe piept;
 - k. stare de amețeală;
 - l. stare de însuflețire;
 - m. transpirație la nivelul palmelor;
 - n. trecere bruscă de la o stare la alta.

**emittător/
vorbitor**

- ...
- ...
- ...

**receptor/
public**

- ...
- ...
- ...

2. Prezintă-le colegilor un moment/o situație în care ai fost cuprins de o emoție puternică. Vei integra următorii termeni: *zumzet, val, adâncuri, neputință, a conta, a izbi*.

Invitație la lectură!

Citește, cu atenție, următorul text.

Când am pășit prima oară pe scenă, sala fremăta și zumzăia precum marea și atunci am avut deodată impresia că stau pe mal, valul înspumat și cenușiu se apropie vertiginos, mă ia pe sus și mă-nvârte și mă izbește de stânci, am simțit că nu voi putea scoate niciun sunet, nu voi putea cânta, s-a zis cu mine, sunt terminată.

Am ridicat capul, mi-am ațintit privirea drept în reflectoare, lumina albă m-a orbit complet, m-a orbit și m-a înghețat, era de parcă m-aș fi uitat într-o oglindă, mă vedeam și știam că n-o să meargă, eu nu sunt decât o adolescentă [...], cu mâini și picioare lungi, degeaba

tocurile, degeaba rochia de seară, tot un copil rămân, n-am ce căuta aici, și atunci am închis ochii și îndărătul pleoapelor era lumină, portocalie și verde, am crezut că e soarele ce răsare din mare ca să mă încălzească și să mă înfierbânte, să mă atragă, să mă tragă spre el, și atunci am simțit că eu sunt marea și valul e în mine și am simțit cum buzele mi se deschid și de undeva, din adâncurile mele, izbucnește cântecul, nu suna prea tare, ci așa cum trebuie, cu pasiune reținută și încordată, auzeam cum în spatele meu s-au pornit să cânte contrabasul și tobele și pianul, nu eram atentă la propria voce, nici la muzică, ci numai la faptul că publicul a amuțit brusc, de parcă ar fi uitat cu toții să respire, și atunci, deodată, am simțit că totul va fi bine, nu contează că am doar paisprezece ani, nu contează că engleza mea e proastă, contează numai ceea ce simt, contează că tot ce simt transpare în vocea mea, vibrează în ea, și eu cânt *cry me a river*.

Și chiar dacă n-am fost încă niciodată cu adevărat îndrăgostită, și chiar dacă n-am fost încă niciodată părăsită, și chiar dacă nici eu n-am părăsit niciodată pe nimeni, în vocea mea tot se simte dezamăgirea dureroasă și fără speranță fiindcă totul s-a terminat, totul e vid și nimic nu mai poate fi salvat, și chiar dacă niciodată nu mi-a frânt încă nimeni inima, și chiar dacă nici eu n-am frânt încă niciodată inima nimănui, în vocea mea tot se simt durerea și acceptarea acestei dureri și, totodată, iertarea și neputința de a ierta ceea ce e de neiertat, da, toate acestea se regăsesc în vocea mea.[...]

M-am uitat fix în lumină, apoi încet în jos, spre public, am cântat și am văzut cum fețele lor prind contur din acea strălucire și știam că dacă sunt atenți la mine, atunci simt același lucru ca mine, aceeași ușurare eliberatoare, și atunci m-am văzut iarăși stând acolo, pe scenă, cu fața inundată de un zâmbet pătrunzător și radios.

György Dragomán, *Corul leilor*

Întâlnire cu scriitorii

György Dragomán s-a născut în 1973 la Târgu-Mureș. În 1988 s-a stabilit cu familia în Ungaria. A studiat filosofia și literatura engleză la ELTE, Budapesta și a lucrat la o teză de doctorat despre proza lui Samuel Beckett, desfășurând și o intensă activitate de traducător (operele lui Samuel Beckett, James Joyce, Ian McEwan, Irvine Welsh). A debutat în 2002 cu *A pusztítás könyve (Cartea desfacerii)*, roman distins cu premiul Bródy, urmat de piesa *Nihil (Niciunde, 2003)* și romanul *A fehér király (Regele alb, 2005)*, pentru care i-au fost acordate premiile Tíbor Déry și Sándor Márai. În anul 2015 i-a apărut culegerea de proză scurtă *Oroszlánkórus (Corul leilor)*. Multe din operele sale au fost traduse și în limba română.

Să înțelegem/să descoperim!

1. Menționează, din ultimele două paragrafe, patru termeni care pot avea antonime potrivite contextului, pe care le vei preciza.

2. Identifică, în lista dată, corespondentele cuvintelor/sintagmelor evidențiate în enunțuri.

a. a apărea, a distinge;	b. a se întrezări, a se ghici, a se vedea;
c. care demonstrează profunzime;	d. foarte repede, cu mare iuțeală, cu mare viteză;
e. în spate;	f. subțire, delicat;
g. voios, senin, încântat.	

1. Mașina se apropia vertiginos de oraș.
2. L-am zărit așteptând îndărătul cortinei.
3. Din gesturile sale transparent siguranța de sine.
4. Pe măsură ce ceața se ridică, peisajul prinde contur.
5. Dorin are o privire pătrunzătoare.
6. La auzul veștilor bune, fața sa a devenit radioasă.

3. Precizează valoarea **adevărat** sau **fals** a următoarelor afirmații, valorificând informațiile din textul dat.

- a. A F Adolescenta are emoții la prima apariție pe scenă.
- b. A F Pentru a prinde curaj ea se uită în ochii spectatorilor.
- c. A F Când încep să se audă instrumentele, ea uită de spectatori.
- d. A F Fata cântă o melodie tristă, emoționantă.
- e. A F Cântăreața este mândră de faptul că are o pronunție corectă în limba engleză.
- f. A F Pentru adolescentă, arta înseamnă eliberare.

4. Notează un detaliu semnificativ din textul dat, prezentând rolul acestuia în înțelegerea mesajului global.

5. Identifică reperele spațio-temporale din textul dat. Ce observi în legătură cu modul în care adolescenta se raportează la context?

Să explorăm!

Monologul interior întins pe mai multe pagini, fără semne de punctuație reprezintă o tehnică pe care James Joyce o folosește în romanele sale, cu intenția de a prezenta *fluxul conștiinței* (*the stream of consciousness*). Aceasta se referă la curgerea continuă a gândurilor, care sunt provocate de un fapt exterior ori de un cuvânt sau pur și simplu, se formează unele din altele, prin asociații adesea întâmplătoare, care nu respectă regulile logicii. De asemenea, discursul lasă, în mod intenționat, senzația fluxului de gânduri necenzurate de rațiune.

Să vorbim/să scriem despre...

1. Prezintă, oral, succesiunea evenimentelor din fragmentul studiat.
2. Care este secvența care te-a impresionat mai mult? De ce?
3. De ce crezi că adolescența „evadează” din realitate? Motivează-ți răspunsul.
4. Cum explici faptul că ea alege „să călătorească” pe malul mării pentru a se liniști?
5. Extrage elementele de portret din textul lui György Dragomán, precizând cum se realizează legătura între portretul fetei și al publicului.

Portret
(adolescența)

- ...
- ...

Portret
(publicul)

- ...
- ...

6. *Monologul de trei minute!* Susține, în fața clasei, un discurs în care să evidențiezi semnificația pe care o are, în viziunea ta, experiența descrisă în textul lui György Dragomán. Ai trăit o experiență similară?

7. Titlul acestei povestiri din volumul *Corul leilor* este *Cry me a river*, iar subtitlul este *Trac*. Prezintă un argument prin care să susții ideea că titlul povestirii este relevant pentru conținutul ei.

Sub semnul dialogului!

1. Scrie un mesaj de încurajare pe care i l-ai transmite, înainte de concert, adolescentei, știind că are mari emoții. În formularea mesajului, vei valorifica gradele de comparație ale adjectivului.

2. Lucrați în perechi!

a. Citiți, individual, fragmentul următor selectat tot din *Corul leilor*, încercând să ignorați spațiile libere.

b. Notați informațiile pe care le-ați reținut, în ciuda acestor obstacole/goluri. Puteți apela la următoarele întrebări : *Cine? Ce? Cu cine? Cum? De ce?*

Stăteam acolo cu ochii închiși, 1 ... acel cântec foarte-foarte trist și 2 ... că e atât de greu, încât n-am să-l pot duce, n-am să pot suporta, tristețea e mai grea decât vocea mea, o să mi-o sfărâme, această 3 ... tristețe o să mă sugrume, e imposibil să termin de cântat acest cântec, 4 ... cum îmi cedează vocea și rămân tăcută, și atunci am deschis ochii și iar m-am uitat drept în lumină și auzeam muzica, tobele și pianul și contrabasul, zvâcnetul grav al contrabasului era exact ca plânsul care 5 ... iar eu tocmai despre plâns cântam,

cry me a river, pianul mi-a înălțat vocea, 6 ... contrabasului a menținut-o și a susținut-o, iar tobele i-au conferit ritm, 7 ... din încremenirea lipsită de speranță și atunci am simțit cum trece durerea, da, tocmai despre asta era vorba, că durerea trece, și atunci am înțeles că nu sunt singură, că nu stau singură pe scenă, muzica e alături de mine, mă ridică și 8 ... face ca greul să fie ușor, iar ușorul, greu, mă ajută să simt și să trăiesc, eu n-am altceva de făcut decât s-o las 9 ... s-o simt și să exprim ce simt [...] (György Dragomán, *Corul leilor*)

c. Completați, în perechi, spațiile libere, folosind cuvintele din diagramă.

a. dislocând-o

b. cântam

c. imensă

d. mă sufoca

e. mă susține

f. prevedeam

g. să mă pătrundă

h. simțeam

h. zvâcnetul

d. Centralizați variantele la nivelul întregii clase.

e. Discutați în ce măsură spațiile libere au influențat formarea imaginii de ansamblu asupra textului.

3. Formați grupe! Sarcinile de lucru sunt următoarele:

a. Recitați fragmentul de la exercițiul anterior.

b. Textul dat surprinde două modalități de înțelegere a propriei interpretări artistice. Delimitați textul în funcție de acestea.

c. Fiecare grupă redactează un „cvintet” pe baza fragmentului.

substantiv (cuvânt-cheie)		
adjectiv	adjectiv	
verb (gerunziu)	verb (gerunziu)	verb (gerunziu)
enunț format din patru cuvinte		
un substantiv sau un verb (sinteză)		

d. Purtătorul de cuvânt al fiecărei grupe prezintă, în fața clasei, produsul realizat.

Sub semnul colaborării/toleranței culturale!

1. Citiți cu atenție:

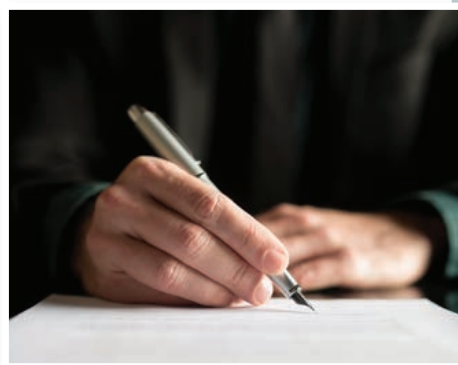
a. informațiile din rubrica *Să explorăm!*;

b. secvența următoare dintr-un interviu acordat de György Dragomán.

„Pentru mine, personajul dictează acțiunile, dar totul e într-un labirint de imagini, de fragmente, ca o oglindă spartă. Scriu de multe ori, fără să mă gândesc, fragmente multe. Mă simt de parcă aş construi cărți din fragmente, din pietricele mici. Sunt surprins întotdeauna de rezultat și cred că așa și trebuie.”

2. Se aleg doi elevi care prezintă, oral, o sinteză a celor două texte de la exercițiul anterior.

3. Extrageți, la nivelul clasei, din oricare dintre fragmentele din *Corul leilor* exemple ilustrative pentru informațiile referitoare la tipul de scriitură a lui György Dragomán.

EVALUARE (Portofoliu)

Vei realiza un portofoliu intitulat: *Călătoria ca formă de cunoaștere și de autocunoaștere.*

Documentează-te și realizează un portofoliu care să cuprindă:

- prezentarea unor persoane/personaje care au reușit să depășească situații-limită cu bine;
- evidențierea unor aspecte demne de admirație privind comportamentul acestora;
- corelarea unor valori transmise de personajele/persoanele prezentate, cu valori importante pentru tine;
- o prezentare multimedia.

Grilă de evaluare a portofoliului

CRITERIUL	PUNCTAJUL MAXIM	PUNCTAJUL ACORDAT
Adecvarea la sarcină	2 puncte	
Varietatea conținutului	2 puncte	
Corectitudinea limbajului	2 puncte	
Originalitatea	2 puncte	
Aspectul	1 punct	
Din oficiu	1 punct	

Pregătește-te de lectură!

1. Formați patru grupe, utilizând metoda „Brainstorming”.

- Exprimați-vă rapid, fără cenzură, ideile legate de următoarele cuvinte:

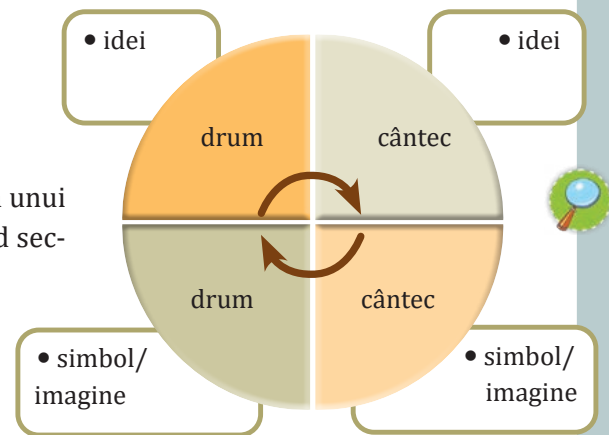
a. grupa 1 și 2 – *drum*;

b. grupa 3 și 4 – *cântec*.

- Fiecare grupă stabilește criteriile de organizare a ideilor (organizator grafic) și propune o imagine / un simbol / un desen pentru cuvântul-cheie dat.

- Completați, la nivelul clasei, diagrama dată.

2. Redactează un text de 70-100 de cuvinte, sub forma unui jurnal, în care să-ți conturezi planurile de viitor, integrând secvența: „Și-i tare greu de-ajuns”.

Invitație la lectură!

Ascultă următorul text în lectura profesorului.

Când am pornit, știam doar că-i departe
Și-i tare greu de-ajuns unde voiam;
Dar unde-i acel *unde* nu știam
Căci nu-l găsisem încă-n nicio carte.

Pe drumuri lungi și vechi, bățătorite
De-atâția mulți porniți 'naintea mea,
Am colindat călăuzit de-o stea –
Icoana unei lumi întrezărite,

Dar într-o zi o fată – bat-o focul –
Mi-a-ntors din cale pasul obosit...
– Unde-aș fi fost de nu m-aș fi oprit
Și nu mi-aș fi vândut ei tot norocul?...

Ion Minulescu, *Cântec de drum*

Întâlnire cu scriitorii

Ion Minulescu (6 ianuarie 1881 – 11 aprilie 1944; numele la naștere: Ion Theodor Minculescu). Poet, prozator și dramaturg român. Debutază cu poezia *Gândului* în revista „Povestea vorbei” (1897). În 1928, i se decernează Premiul național pentru poezie. Volumul *Romante pentru mai târziu* (1908) reprezintă un moment crucial în evoluția liricii românești, prin practica versului liber, regenerarea lexicului poetic și impunerea simbolismului.

Să înțelegem/să descoperim!

1. Ce impresie ți-a produs lectura textului?
2. Selectează cuvinte care aparțin câmpului lexico-semantic al călătoriei.
3. Notează, în coloana a doua, litera care indică sensul din text al cuvintelor din prima coloană:

1. bătătorit	...	a. a renunța la ceva
2. a colinda	...	b. a-și exprima simpatia, mirarea
3. a călăuzi	...	c. bătut, pe care s-a umblat mult
4. întrezărit	...	d. a umbla în seara de Crăciun sau de Anul Nou, din casă în casă, cântând colinde
5. bat-o focul	...	e. a zări, a vedea în chip vag,
6. a-și vinde norocul	...	f. a străbate, a cutreiera, a bate un drum
		g. a conduce pe cineva pe un drum

4. Transformă structurile active în structuri pasive și alcătuieste enunțuri, după modelul:
a bătători – a fi bătătorit

- A bătătorit cărarea din grădină.
- Drumurile au fost bătătorite de excursioniști.

- a. a călăuzi – ... b. a găsi – ...
c. a întoarce – ... d. a opri – ...
e. a vinde – ...

5. Recitește poezia lui Ion Minulescu și notează cu **Adevărat** (A) sau **Fals** (F) următoarele afirmații.

- Din text se desprinde ideea călătoriei pe drumul cunoașterii.
- Ființa umană nu conștientizează dificultățile care pot apărea pe drumul înspre ideal.
- Ființa umane se caracterizează prin aspirația către ideal.
- Iubirea îi acaparează atenția și îl abate din drumul lui.

6. Identifică două mărci lexico-gramaticale ale subiectivității în textul dat.

7. Selectează două figuri de stil diferite.

8. Precizează ipostazele ființei umane din textul lui Ion Minulescu, pe care le vei ilustra cu exemple adecvate.

Să explorăm!

În poezie se stabilește un joc complex de raporturi între *eul creator* și *existent* (material de lucru din care se alcătuieste conținutul *obiectual/evenimential*).

Moduri posibile de implicare/modelare (relația discursului cu lumea):

1. *Eul* structurează – în grade și în moduri diferite *existentul*. Cu o prezență – și elocutorie – marcată, *eul* acționează în deplină luciditate și din afara obiectului.

2. *Eul* transfigurează simptomat; elementele existentului sunt transfigurate în simptome ale stării *eului*. De fapt, *eul* își găsește în *existent* echivalențe, lăsând gândirea producătoare să se desfășoare pe urma impulsurilor.

3. *Eul* implicându-se total, preschimbă, metamorfozează *existentul*, înlocuindu-l, reprojec-tându-l. (Eugen Negrici, *Sistematica poeziei*)

Să vorbim/să scriem despre...

1. Indică strofa care ți-a plăcut/te-a impresionat cel mai mult. Motivează-ți preferința.
2. Prezintă rolul expresiv al modurilor și timpurilor verbale utilizate în poezia lui Ion Minulescu.
3. Precizează un argument prin care să susții ideea că titlul poeziei este relevant pentru conținutul ei.

Sub semnul dialogului!

1. **Lucrați în perechi!** Ce sugerează interogația retorică din finalul textului? Motivați-vă răspunsul.
2. Comentați, într-un text de 50-80 de cuvinte, secvența „Am colindat călăuzit de-o stea – / Icoana unei lumi întrezărite,”.
3. Redactează o scrisoare adresată unui prieten în care formulezi un posibil răspuns la întrebarea din text: „– Unde-aș fi fost de nu m-aș fi oprit/Și nu mi-aș fi vândut ei tot norocul?...”.

Sub semnul colaborării/toleranței culturale!

Lucrați pe grupe! Realizați o hartă conceptuală în care să corelați:

- a. Cuvintele-cheie ale poeziei;
- b. Experiența voastră de viață.

EVALUARE

Adriana Babeți: Unde ai studiat?

Michael Heim: Primii patru ani de facultate i-am făcut la Universitatea Columbia din New York. Aveam 17-18 ani. M-a reținut la New York faptul că puteam continua studiile la „Juilliard”, nimic altceva. La Columbia m-am apucat de studii orientale. Apoi m-am mutat la Harvard, unde am început să studiez lingvistica. [...] În 1970, mi-am dat doctoratul în slavistică. La Harvard l-am avut ca profesor pe Roman Jakobson și tot acolo soția sa mi-a spus să mă orientez spre literatură. Ea a fost profesoara mea de cehă.

Daciana Branea: Ești un excelent povestitor. Ai încercat vreodată să scrii tu însuși literatură?

Michael Heim: Mi se pune deseori această întrebare. Răspund foarte simplu: există atâtea cărți minunate care trebuie traduse și acesta este lucrul pe care știu să-l fac cel mai bine – nu sunt modest, sunt onest. Atâta vreme cât mai rămân cărți netraduse pe lume, știu că asta este datoria mea. Am câteva idei despre ce aș putea scrie dacă m-aș apuca de literatură, dar prefer să lucrez la cărțile despre care știu dinainte că pot schimba viețile oamenilor. Mai am încă timp.

Adriana Babeți: Azi, când ai peste 55 de ani, mai crezi în literatură? Crezi că mai poate ea ceva, spre a relua o cunoscută întrebare?

Michael Heim: Când? Acum?

Adriana Babeți: Da, acum. Mai poate ceva literatura?

Michael Heim: Oh, da, poate extrem de mult. Astăzi cred în enorma importanță a literaturii. Dar atunci nu credeam. O iubeam și asta era tot. Repet: cred în enorma ei importanță, tocmai pentru că e neglijată: nu e un domeniu practic, e – s-ar putea spune – o minciună. Însă e o minciună care duce undeva, foarte departe: la un adevăr. Nu la Adevăr, ci la un adevăr pe care noi l-am uitat. Un adevăr care se află deasupra noastră, care nu e în noi, dar care poate intra în noi dacă știm să acceptăm că în afara noastră există lumi, oameni care simt diferit.

Michael Heim, *Un Babel fericit*

1. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț pentru a indica dacă este „adevărat” sau „fals”, bazându-te pe informațiile din textul dat.

8 puncte

<i>Enunțul</i>	<i>Adevărat</i>	<i>Fals</i>
Intervievatul rămâne să studieze la New York, deoarece îi place orașul.		
La Universitatea Columbia din New York, a studiat lingvistica.		
Michael Heim a învățat limba cehă de la soția sa.		
Heim crede că literatura este importantă, deoarece conduce la un adevăr.		

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

4 puncte

Michael Heim crede despre sine că este un bun:

- a) lingvist; c) scriitor;
b) muzician; d) traducător;

3. Notează, în tabelul pentru răspuns, litera corespunzătoare variantei corecte.

1. Adriana Babeți îi explică lui Michael Heim de unde crede că îi vine Timișoarei echilibrul bun de parcă raportul.
2. Michael Heim îi spune că prietenii din Timișoara.
3. El află că la Universitatea din Timișoara există cursuri de vară unde să-și perfecționeze româna.
4. Cu acest prilej, Michael Heim ... aleile Parcului Rozelor.

- a. ar străbate
- b. i-ar răspunde
- c. și-ar vizita
- d. i-ar da
- e. ar putea

Enunțul	Litera corespunzătoare răspunsului corect
1.	
2.	
3.	
4.	

10 puncte

4. Alegeți varianta corectă:

Adriana Babeți: Dacă ar fi să pornești **1**..... tatălui, ai putea să-i refaci biografia ? Ce știi, ce îți mai aduci aminte ?

Michael Heim: Știu doar ce mi s-a spus. Îmi aduc aminte, de pildă, că prima muzică pe care am auzit-o în viața mea a fost Bartók. Și Stravinski, *Petrușka*. Aveam vreo doi ani, doi și jumătate. Când i-am ascultat, mult mai târziu, i-am recunoscut imediat. **2**..... asta se suprapune imaginea tatălui. Am acasă fotografii **3**..... Îi seamăn foarte mult. Atât de mult încât, într-o zi, unul din prietenii mei cei mai buni, văzând o fotografie de-a tatălui ca soldat, m-a întrebat uimit cum de eram în uniformă, știind că eu nu făcusem armata. Când m-a văzut prima dată, bunica de la Budapesta a plâns mult. Spunea că, de fapt, **4**..... nu îi venise nepotul, ci fiul. Tata s-a născut **5**....., în 1908.

1.	a. cu urmele	b. pe urmele	c. la urmele
2.	a. Peste întâmplarea	b. Peste întâmplarea	c. Peste întâmplarea
3.	a. de-a lui	b. de-a lui	c. de-ale lui
4.	a. cu vizită	b. în vizită	c. la vizită
5	a. după Budapesta	b. la Budapesta	c. prin Budapesta

5. Scrieți forma corectă a cuvintelor din paranteză:

10 puncte

Cornel Ungureanu: Ideea de adolescență în toate (literatură) **6**... și peste tot a fost (unul) **7**... care a schimbat structura (cultură) **8**... Rătăcirile elevului Törless ale lui Musil, de pildă, a răsturnat canoane.

Michael Heim: V-aș putea recomanda un (alți) **9** ... roman foarte reușit, pe aceeași temă: *Esti Kornél* al lui Kosztolányi, un mare prozator interbelic. Titlul romanului e dat de numele eroului, un adolescent precoce și foarte simpatic. Eu (a căuta) **10**... acum un editor pentru varianta engleză.

6. Dorești să devii traducător. Formulează două întrebări pe care le-ai adresa lui Michael Heim pentru a afla mai multe despre această profesie.

10 puncte

7. Explică, în două-trei enunțuri, care este rolul unui traducător, în viziunea lui Michael Heim.

10 puncte

8. Redactează un text, de minimum 100 de cuvinte, în care să argumentezi dacă literatura are sau nu are un rol important în lumea în care trăim.

30 de

puncte

Vei avea în vedere:

- formularea unei ipoteze potrivite;
- prezentarea a două argumente adecvate;
- formularea unei concluzii pertinente;

Notă: Se acordă 10 puncte din oficiu.

ANEXE

Citește următorul text, pentru a putea rezolva cerințele.

„Că după școala primară am fost trimis la liceu, iată un lucru care nu putea să surprindă pe nimeni. Din considerente de natură socială, fiecare familie înstărită ținea morțiș să aibă copii „școliți”; li se dădeau lecții de franceză și engleză, de inițiere în muzică, li se puneau mai întâi guvernante și apoi profesori care-i învățau bunele maniere. Dar numai așa-zisa pregătire „academică” pe care o primeai la universitate era de natură să-ți confere în acele timpuri de liberalism „luminat” un deplin relief individual. De aceea era ambiția oricărei familii „bune” ca măcar unul dintre copii să poarte înaintea numelui titlul de doctor. Drumul până la universitate era însă destul de lung și nicidecum presărat cu trandafiri. Trebuia să-ți freci coatele pe băncile școlii cinci ani de curs primar și opt ani de liceu, în fiecare zi câte șase ore, iar în timpul liber să-ți faci temele și, pe deasupra, ca să-ți asiguri o „cultură generală” peste ceea ce îți dădea școala, să mai înveți și franceza, engleza, italiana, limbile „vii” odată cu limbile clasice, greaca și latina, deci cinci limbi plus geometrie și fizică și celelalte materii. Era mult prea mult și nu-ți rămânea aproape niciun fel de răgaz ca să-ți formezi o condiție fizică, să faci sport, să te plimbi și, mai ales, să te joci și să te recreezi.”

(Stefan Zweig, *Lumea de ieri*)

1. Transcrie, din textul dat, cinci cuvinte din câmpul lexical al școlii.

.....

10 puncte

2. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț pentru a indica dacă este „adevărat” sau „fals”, bazându-te pe informațiile din textul dat.

8 puncte

Enunțul	Adevărat	Fals
Fiecare familie înstărită dorea educație bună pentru copiii proprii.		
Bunele maniere erau predate doar de guvernante.		
Limbile clasice, greaca și latina nu erau limbi studiate de tineri.		
Copiii aveau timp suficient pentru sport și recreere.		

3. Explică, într-un text de 30-60 de cuvinte, de ce autorul consideră că „Drumul până la universitate era însă destul de lung și nicidecum presărat cu trandafiri.”

12 puncte

.....
.....
.....

4. Precizează, într-un enunț, de ce franceza, engleza și italiana sunt considerate limbi „vii”.

12 puncte

5. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

8 puncte

Ambiția fiecărei familii era ca cel puțin unul dintre copii:

- a) să urmeze facultatea;
- b) să termine facultatea;
- c) să aibă titlul de doctor;
- d) să urmeze opt ani de liceu.

6. Notează, în tabelul pentru răspuns, litera corespunzătoare sinonimului potrivit pentru cuvintele din coloana A.

8 puncte

Tabel pentru răspuns

Coloana A	Coloana B
1. înstărită	b. răstimpul
2. timpuri	c. bogată
3. înveți	d. vremuri
4. răgazul	e. ritmuri
	f. studiezi

Cuvântul dat	Litera corespunzătoare
1.	
2.	
3.	
4.	

7. Crezi că școala prezentată de autor ar fi utilă tinerilor de azi? Motivează-ți răspunsul în 50-80 de cuvinte.

12 puncte

8. Asociază textul dat cu unul studiat în această unitate de învățare, prezentând, în 80 -100 de cuvinte, o asemănare între cele două texte, bazată pe o valoare umană comună.

Vei avea în vedere:

- precizarea titlului textului;
- indicarea valorii umane comune;
- prezentarea asemănării;
- respectarea normelor de exprimare corectă.

20 de puncte

Notă! Se acordă 10 puncte din oficiu.

Citește, cu atenție, următorul text.

Trenul intră încet în gara Franz Josef, stau pe culoar, iar pe peron fratele meu Karel, Karli... Când ajung jos cu valizele, Karli a zburat deja spre mine, ne strângem în brațe, îmi feresc obrazul plin de lacrimi, da, e chiar Karli, Karli și cu mine... din nou împreună, după atâția ani. Îmi șterg lacrimile, da, e chiar Karli, elegant ca de obicei, purtând, ca de obicei, un costum de cea mai bună calitate, pantofi de lux, o cămașă impecabilă, cravata înnodată neglijent. Părul nu-l mai are la fel de des, dar e tot șaten și ușor ondulat, miroase a apă de colonie, și-a acoperit cu pudră cicatricea de pe bărbie, urma unei explozii de grenadă care îl lovise undeva pe frontul de Est... După aceea, încercăm valizele în Simca, acea Simca la fel de lustruită ca și pantofii lui Karli, ca întreaga persoană a lui Karli, fratele meu, pe care nu l-am mai văzut de la sfârșitul războiului, de fapt n-am mai putut să ne întâlnim fiindcă pe atunci [...] tata voia ca el să se dedice fabricii noastre de lemnărie și placaje, însă Karli prefera să danseze la Praga cu fetele, cu prietenii săi... Am traversat deci Viena în Simca fratelui meu, n-am mers decât de-a lungul lui Kartnerstrasse și Mariahilferstrasse, o făcea intenționat, și eu priveam uluită la aceste mari bulevarde, la magazinele colorate și la toți acei oameni văzându-și fiecare de treburile lui, ne-am înscris într-un lung șir de mașini, i-am spus că Viena mi se părea mai ametoitoare și mult mai frumoasă decât pe vremea când, împreună cu fetele din Břeclav, în loc să mergem la școală, săream în tren și ne duceam la Viena... dar asta era la începutul războiului. [...]

Doar revenind la Praga, am înțeles ceva mai bine că fusesem la Viena, la Vindobona romană. În gara Franz Josef, plângeam la fereastra unui tren, Karli îmi cumpărase un taior nou, un geamantan de lenjerie și cadouri, stătea pe peron cu fața ridicată spre mine, îmi zâmbea [...]

Bohumil Hrabal, *Nisipuri mișcătoare*,
în românește de Daciana Banciu

1. Notează cu (A) afirmațiile pe care le consideri "adevărate" și cu (F) pe cele "false", bazându-te pe informațiile din textul dat. **10 puncte**

- a. Karli se îmbracă elegant cu ocazia întâlnirii cu sora lui. ...
- b. Karli are o cicatrice pe bărbie dobândită într-un accident la fabrică. ...
- c. Cei doi traversează orașul cu mașina. ...
- d. Sora lui Karli este încântată că a ajuns la Viena. ...
- e. Cei doi frați se despart în gara Vindobona. ...

2. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

Tatăl celor doi avea o fabrică de:

- a. apă de colonie. b. geamantane. c. lemnărie. d. mașini.

4 puncte

3. Completați textul de mai jos, cu forma potrivită a următoarelor verbe:

a aduce, a aștepta, a se epuiza, a face, a părea, a răspunde a se reflecta, a zâmbi

16 puncte

„La Praga, soțul meu mă ① ... la gară, în jurul gurii i-au apărut o mulțime de riduri, nu m-a mai îmbrățișat niciodată așa [...]

Îi ② ... soțului meu... când intru în casă, scaunele și masa vopsite în alb luminează în clar-obscurul încăperii, pereții sunt dați cu var și tot ce se află în fața oglinzii ③ ... dublu, ceea ce ④ ... ca apartamentul nostru ⑤ ... plin de scaune și de măsuțe... pe masa strălucește încă pachetul legat cu o panglică roșie, primul exemplar, așa cum l- ⑥ ... de la editură... Soțului meu îi arde de joacă, îl sărut... Ei bine ? Iar el îmi ⑦ ... *Perle în adâncuri* a apărut ieri și ⑧ ... într-o singură zi...”

(Bohumil Hrabal, *Nisipuri mișcătoare*)

4. Completați textul cu prepozițiile potrivite.

8 puncte

„Karli m-a întrebat, ⑨ ... șoptite, dacă Praga e și acum la fel de frumoasă ca pe vremea tinereții lui, când era student și juca tenis sau baschet ⑩ ... clubul universității. Nu-i așa că încă se mai dansează la „Inimioara” și la „Balul negru”? Dar ⑪ ... cafeneaua „Julis”? Știi, danc-ing-ul „Vltava” ⑫ ... primul etaj ?... Și nu-i așa că mai există încă regatele primăriei? A fost încântat să audă că sunt ospătăriță la restaurantul Hotelului Palace, se mănâncă și astăzi la fel de bine la etajul întâi ?... Așa că locuiam ⑬ ... Karli la Rodaun, ⑭ ... fiecare seară veneam să-l aștept la gardul fabricii, ⑮ ... cinci și jumătate îl vedeam traversând grăbit, în halatul său alb, curtea acelei fabrici ⑯ ... lemn vieneze” [...]

(Bohumil Hrabal, *Nisipuri mișcătoare*)

5. Prezintă, în două-trei enunțuri, relația dintre cei doi frați, pe baza fragmentelor date.

10 puncte

... ..

6. Tocmai ai ajuns în Praga. Redactează un dialog imaginar, alcătuit din două-patru replici, în care să soliciți unui trecător informații referitoare la două obiective turistice din oraș. Vei putea valorifica informațiile din fragmentele date.

12 puncte

...

7. Redactează o compunere, în 70-130 de cuvinte, în care să îl prezinți pe Karli, valorificând fragmentele date.

30 puncte

În redactarea răspunsului tău, trebuie:

- să precizezi trei trăsături ale personajului indicat;
- să ilustrezi cele trei trăsături cu exemple relevante;
- să corelezi o valoare transmisă prin acest personaj, cu o valoare importantă pentru tine, justificându-ți răspunsul.

Pentru conținutul compunerii vei primi 20 de puncte, iar pentru redactarea acesteia, 10 puncte.

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă numai dacă vei dezvolta subiectul propus și vei respecta numărul minim de cuvinte indicat.

Notă! Se acordă 10 puncte din oficiu.

